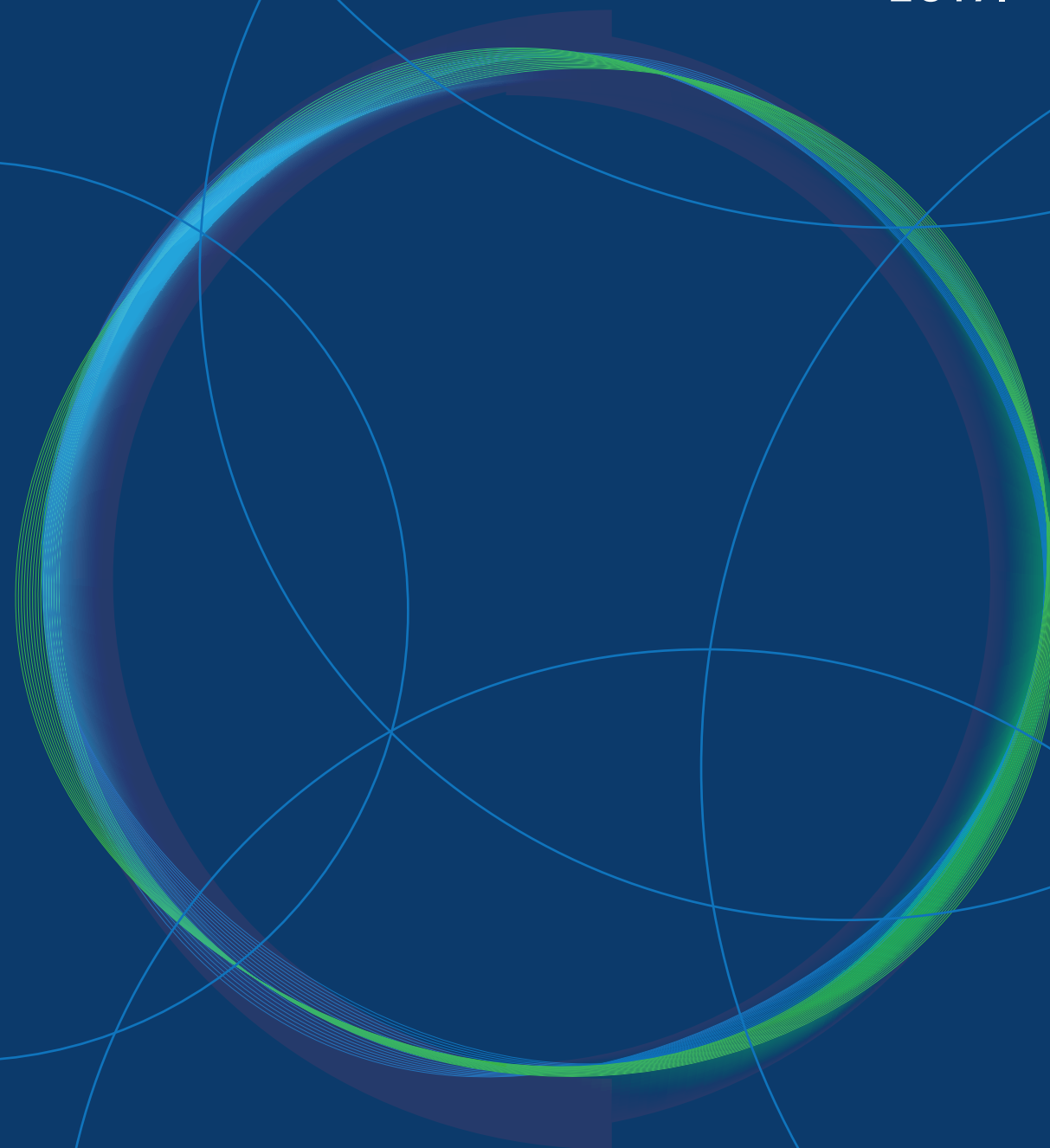

Izvešće o
održivosti

HEP grupa
2017.

Sadržaj

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pogled na 2017.	Uvodnik predsjednika Uprave	HEP-ov pristup održivosti: materijalnost i dionici	Naš organizacijski pristup	Raznolikost kao snaga: naši ljudi	Tržište: uspjesi i izazovi	Briga o okolišu	HEP u zajednici	Profil izvješća i pokazatelji	Mišljenje HR PSOR-a
5	13	17	31	41	55	87	107	121	128

Pogled na 2017.

U 2017. GODINI OSTVARENE SU
INVESTICIJE U IZNOSU OD

2,4 MILIJARDE KUNA.

SVE INVESTICIJE SU FINANCIRANE

VLASTITIM SREDSTVIMA BEZ POTREBE

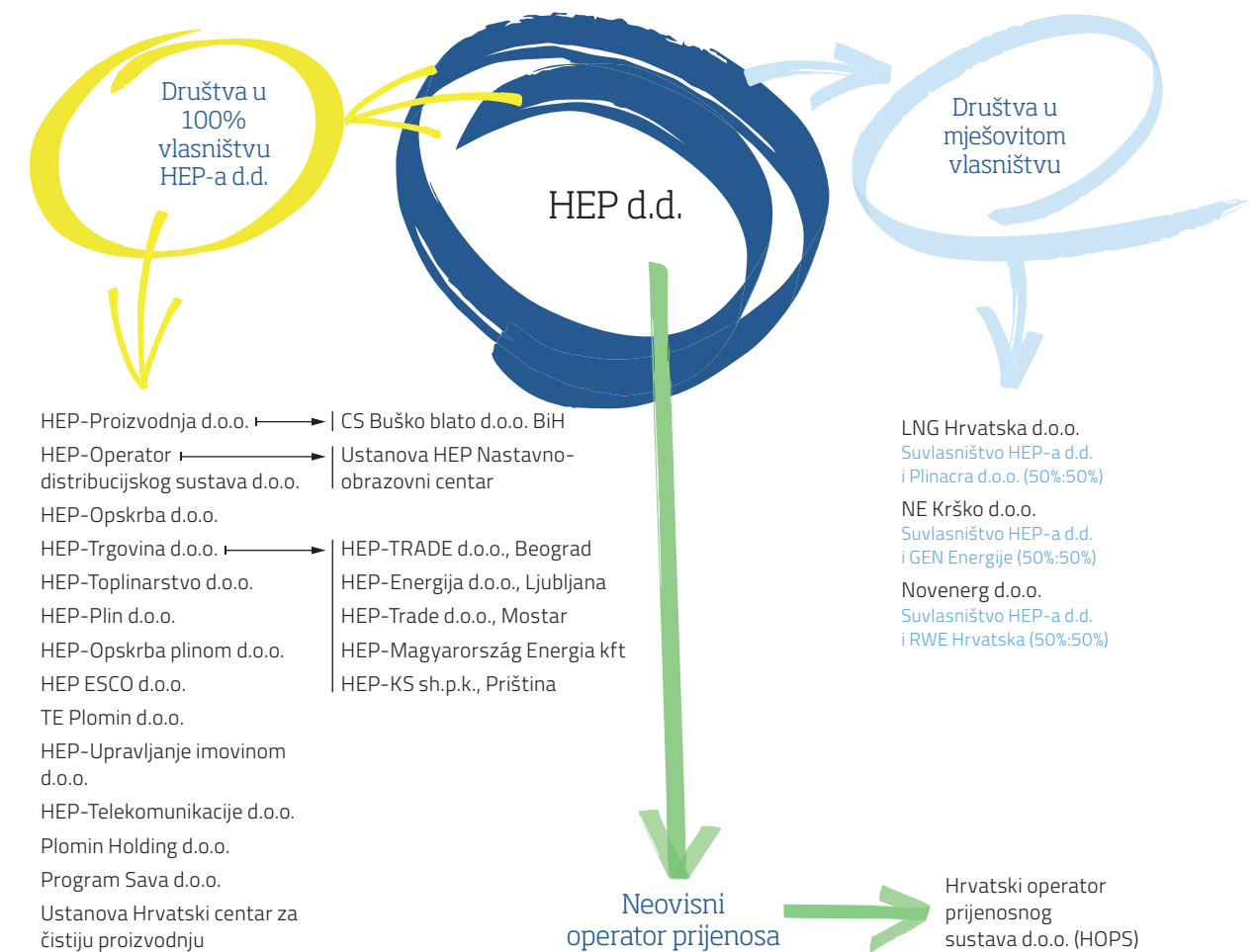
DODATNOG DUGOROČNOG ZADUŽENJA.

1

Pogled na 2017.

O HEP grupi

HEP d.d. (Hrvatska elektroprivreda d.d.) vladajuće je društvo HEP grupe sa sjedištem u Zagrebu, u isključivom državnom vlasništvu. Ono objedinjuje vođenje ovisnih društava HEP grupe i vlasnik je imovine, koju ugovorno prenosi na upravljanje ovisnim društvima. Glavna djelatnost HEP grupe je proizvodnja, prijenos, distribucija, trgovanje te opskrba električnom energijom. Uz to, HEP grupa se bavi proizvodnjom, distribucijom i opskrbom toplinskom energijom, opskrbom prirodnim plinom na veleprodajnom i maloprodajnom tržištu te distribucijom plina, pružanjem energetske usluge te drugim energetske i neenergetske djelatnostima.

Ovisna društva	Država	Udjel u vlasništvu (%)	Osnovna djelatnost
HEP-Proizvodnja d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja električne i toplinske energije
Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. ¹	Hrvatska	100	Prijenos električne energije
HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.	Hrvatska	100	Distribucija električne energije
HEP ELEKTRA d.o.o.	Hrvatska	100	Opskrba električnom energijom kupaca u okviru javne usluge
HEP-Opskrba d.o.o.	Hrvatska	100	Opskrba električnom energijom
HEP-TOPLINARSTVO d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnja i distribucija toplinske energije
HEP-Trgovina d.o.o.	Hrvatska	100	Trgovanje električnom energijom, plinom, emisijskim jedinicama CO ₂ i zelenim certifikatima
HEP-PLIN d.o.o.	Hrvatska	100	Distribucija i opskrba plinom
TE Plomin d.o.o. ²	Hrvatska	100	Proizvodnja električne energije
HEP-ESCO d.o.o.	Hrvatska	100	Vođenje i financiranje projekata energetske učinkovitosti
Plomin Holding d.o.o.	Hrvatska	100	Razvoj infrastrukture okolnog područja Plomina
CS Buško Blato d.o.o.	BiH	100	Vođenje i održavanje objekata i postrojenja GHE Orlovac
HEP - Upravljanje imovinom d.o.o.	Hrvatska	100	Upravljanje neposlovnom imovinom i turizmom
HEP NOC	Hrvatska	100	Usluge obrazovanja, usavršavanja i smještaja
Program Sava d.o.o.	Hrvatska	100	Usluge pripreme višenamjenskih nekretninskih projekata

Ovisna društva	Država	Udjel u vlasništvu (%)	Osnovna djelatnost
HEP Trade d.o.o., Beograd	Srbija	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Energija d.o.o., Ljubljana	Slovenija	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Trade d.o.o., Mostar	BiH	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Magyarorszag Energia kft	Mađarska	100	Trgovanje električnom energijom
HEP KS sh.p.k., Priština	Kosovo	100	Trgovanje električnom energijom
HEP Telekomunikacije d.o.o.	Hrvatska	100	Telekomunikacijske usluge
HEP Opskrba plinom d.o.o.	Hrvatska	100	Opskrba na veleprodajnom tržištu plina
Hrvatski centar za čistiju proizvodnju ³	Hrvatska	100	Ustanova za promicanje čistije proizvodnje
Nuklearna elektrana Krško d.o.o. ⁴	Slovenija	50	Proizvodnja električne energije
LNG Hrvatska d.o.o. ⁵	Hrvatska	50	Izgradnja i upravljanje plinovodima
Novenerg d.o.o. ⁶	Hrvatska	50	Analiza ulaganja u kapacitete za proizvodnju električne energije iz OIE i usluge konzaltinga

¹ Od 1. srpnja 2013. posluje po modelu neovisnog operatora prijenosnog sustava (ITO model)

² Temeljem odluke Uprave HEP-a o namjeri provođenja statusne promjene pripajanja TE Plomina d.o.o., u 2017. godini TE Plomin d.o.o. pripojen je HEP-u d.d., a elektrana je prenesena u financijski najam HEP Proizvodnji d.o.o.

³ Od 13.11.2017. naziv ustanove glasi - Hrvatski centar za čistiju proizvodnju u likvidaciji

⁴ U konsolidiranim financijskim izvještajima udjel u NE Krško d.o.o. iskazuje se metodom zajedničkog upravljanja imovinom i obvezama, iskazuje se udjel HEP grupe u svakoj imovini i svakoj obvezi, prihodima i rashodima.

⁵ Suradnja s Plinacrom d.o.o. (50%:50%) na izgradnji i operiranju plinovodima za evakuaciju ukapljenog prirodnog plina s Krka na kopno i dalje prema konačnim destinacijama.

⁶ Suradnja s RWE Hrvatska d.o.o. (50%:50%)

Pogled na 2017.

Glavni tržišni pokazatelji

U izvještajnom su razdoblju poslovni rashodi iznosili 12.674,5 milijuna kuna i veći su za 997,3 milijuna kuna (8,5%) u odnosu na prethodnu godinu. U 2017. godini ostvarene su investicije u iznosu od 2,4 milijarde kuna. Sve investicije su financirane vlastitim sredstvima bez potrebe dodatnog dugoročnog zaduženja. Najviše je uloženo u zamjene, rekonstrukcije, revitalizaciju i obnovu postojećih energetskih objekata (930,3 milijuna kuna), za priključenje potrošača (373,3 milijuna kuna) te za izgradnju i pripremu izgradnje novih energetskih objekata (370,9 milijuna kuna). Neto zaduženost HEP-a krajem 2017. iznosila je 2.253,1 milijuna kuna te je zadržana na razini s početka godine. Izvršene su otplate po kreditima i izdanim obveznicama u iznosu od milijarde kuna. HEP d.d. je sukladno odluci Glavne skupštine uplatio u Državni proračun 794,3 milijuna kuna dividende temeljem dobiti ostvarene poslovanjem u 2016. godini, što je 187,3 milijuna kuna više od dividende isplaćene u 2016. godini.

Dobro upravljanje likvidnošću potvrđeno je od strane rejting agencije Standard & Poor's koja je u 2017. godini potvrdila samostalnu ocjenu kreditnog rejtinga Hrvatske elektroprivrede (HEP) bb, kao i ukupnu ocjenu HEP-ovog kreditnog rejtinga BB. Agencija Moody's potvrdila je u ožujku 2017. dugoročni kreditni rejting Hrvatske elektroprivrede (Ba2) te izmijenila izgled kretanja ocjene rejtinga s negativnih na stabilne.

Tijekom 2017.g. nastavljen je projekt restrukturiranja HEP Operatora distribucijskog sustava (HEP ODS) s ciljem prilagodbe poslovnog sustava novim, sve većim zahtjevima koji se stavljaju pred operatore distribucijskih sustava u Europi, pa tako i u Hrvatskoj te s ciljem unaprjeđenja poslovnih procesa. Provedena je zakonska obveza potpunog odvajanja djelatnosti javne usluge opskrbe električnom energijom od djelatnosti distribucije električne energije u društvo HEP Elektra.

Financijski rezultat

Konsolidirani račun dobiti i gubitka* (skraćena verzija) mil. kn	2016.	2017.	Δ 2016.	%2016.
Poslovni prihodi	14.400,4	14.969,2	+568,9	+4,0%
Poslovni rashodi	11.677,2	12.674,4	+997,3	+8,5%
Dobit iz poslovanja	2.723,2	2.294,8	-428,3	-15,7%
Neto dobit Grupe	2.045,0	1.300,2	-744,7	-36,4%

*Napomena: tablica prikazuje konsolidirane podatke koji uključuju HOPS

Osnovni pokazatelji ¹	jed.	2016.	2017.	% 2016.
Prodaja električne energije ²	TWh	16,8	17,4	+3,1%
Proizvodnja električne energije	TWh	12,5	12,0	-3,6%
Prodaja toplinske energije	TWh	1,9	1,9	-1,3%
Maloprodaja plina	TWh	1,3	1,4	+7,0%
Veleprodaja plina	TWh	6,3	6,2	-1,7%
Poslovni prihodi	mil. kn	14.400,4	14.969,3	+4%
Dobit prije poreza, kamata i amortizacije	mil. kn	4.617,5	3.749,5	-18,8%
Neto dobit HEP grupe	mil. kn	2.045,0	1.300,3	-36,4%
Ukupna imovina (aktiva)	mil. kn	39.232,9	38.851,6	-1,0%
Investicije	mil. kn	2.589,1	2.431,9	-6,1%
Broj radnika		11.832	11.894	+0,5%

¹ uključeni HOPS

² na domaćem i inozemnom tržištu

Proizvodni objekti i distribucijska mreža

26 HE - instalirana snaga 2.094 MW¹

8 TE i 50% NE Krško - instalirana snaga 2.270 MW

25.259 TS srednjeg i niskog napona (35-20-10 kV)

140.436 km vodova srednjeg i niskog napona (nadzemni i kabeli)

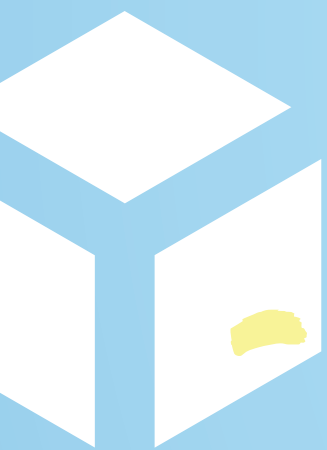
¹ bez Agregata HE Dubrovnik B koji radi za BiH

Duljine vodova po naponskim razinama i vrsti vodova (km)

DV 35 kV, 20 kV, 10 kV	KB 35 kV, 20 kV, 10 kV	MRNN - 0,4 kV	KBNN - 0,4 kV
23.635,8	18.009,6	69.046,8	29.743,7

Stanje na dan 31. prosinca 2017.

DV- dalekovod, KB - kabel, MRNN - niskonaponska nadzemna mreža, KBNN - niskonaponska podzemna (kabelska) mreža

Uvodnik
predsjednika
Uprave

OSIGURANJEM DUGOROČNE USPIJEŠNOSTI
 POSLOVANJA, PODIZANJEM VRIJEDNOSTI
 KOMPANIJE I PROMIŠLJENIM
 PRISTUPOM INVESTICIJAMA,
OMOGUĆUJEMO RAZVOJ
 GOSPODARSKE DINAMIKE U NAŠEM
 OKRUŽENJU I DOPRINOSIMO RAZVOJU
 EKONOMIJE.

2

Uvodnik predsjednika Uprave

Poštovane čitateljice i čitatelji, iznimno mi je zadovoljstvo predstaviti vam Izvešće o održivosti HEP grupe za 2017. godinu, kojim nastavljamo komunicirati o našoj predanosti održivom razvoju i odgovornom poslovanju. Mi u HEP grupi smo svjesni naše veličine, strateške važnosti za Republiku Hrvatsku, kao i svih izazova suvremenog razvoja energetskog sektora u kojemu djelujemo. Upravo zato smo snažno usmjereni na odgovorno upravljanje našim utjecajima na ekonomiju, društvo i okoliš. Svrha ovog izvješća je da vam pruži dubinski uvid u naše poslovanje, način na koji razumijemo i provodimo odgovornost, naše ciljeve i napore u razvoju održivosti HEP grupe te naše odnose s dionicima.

HEP grupa je jedan od najvećih poslovnih sustava u Hrvatskoj, a zbog svoje djelatnosti i strateški važan. Razumijemo i prihvaćamo našu odgovornost koja iz toga proizlazi. Osiguranjem dugoročne uspješnosti poslovanja, podizanjem vrijednosti kompanije i promišljenim pristupom investicijama omogućujemo razvoj gospodarske dinamike u našem okruženju i doprinosimo razvoju ekonomije. Premda je naša osnovna zadaća, kao tržišnog lidera i strateški važne kompanije, osigurati dugoročnu stabilnost i sigurnost opskrbe energijom, ambiciozno prihvaćamo i druge naše uloge. Ulaganja u revitalizaciju postojećih, izgradnju novih te akvizicije obnovljivih izvora energije temelj su našeg investicijskog razvoja proizvodnog portfelja. Međutim, sve više naše uspjehe vidimo u razvoju pametnih mreža, naprednih mjernih sustava, elektromobiliteti te drugih suvremenih održivih energetskih rješenja. S obzirom da smo okolišno intenzivna industrija, stalno ulažemo napore u modernizaciju naših pogona, smanjenje utjecaja na okoliš, ali i razvoj dijaloga s našim dionicima kako bismo zajedno osigurali razvoj energetskog sektora. U tom dijalogu smo posebno posvećeni razvoju niskouglične energetike u skladu sa strateškim razvojnim odrednicama Republike Hrvatske.

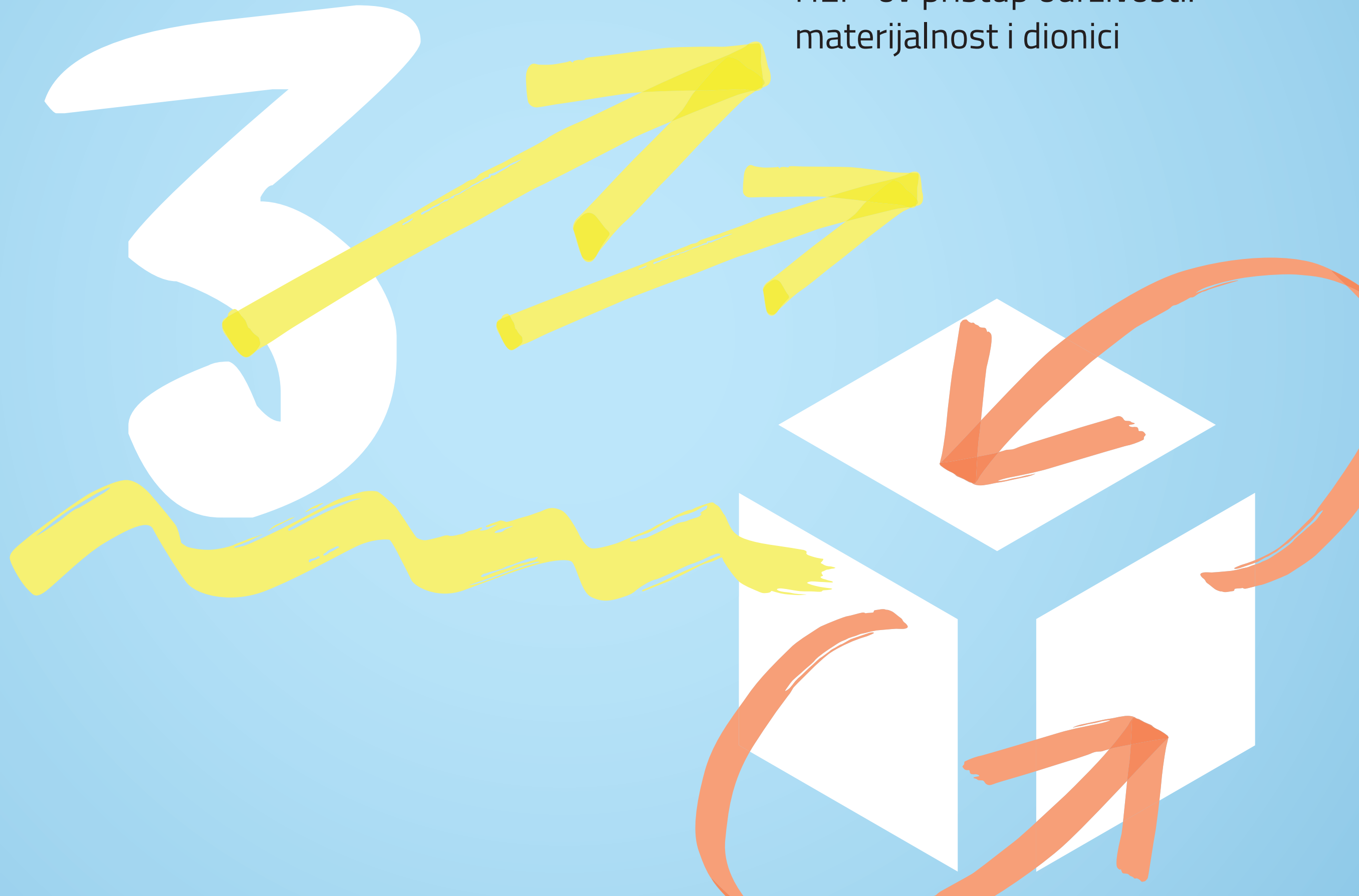
Uspješnu kompaniju prije svega čine njezini ljudi. Stalno ulažemo u modernizaciju grupe, nastojeći stvarati sinergije između njenih dijelova, ali i kako bismo restrukturiranjem izgradili sustav konkurentan nama sličnim kompanijama na europskom tržištu. Ulaganje u radnu okolinu, znanja i vještine naših zaposlenika nam je zato iznimno važno.

Svjesni smo da djelujemo u vrlo složenom okruženju te da je sve teže predviđati budućnost i smjer tehnološkog i društvenog razvoja, ponašanje i navike dionika te trendove koji se vrlo brzo mijenjaju. U takvim prilikama je integriranost odgovornosti u poslovne politike ključna za uspješno upravljanje. U planiranju i provedbi aktivnosti unapređenja poslovne održivosti nastojimo na vrijeme prepoznavati rizike u ekonomskom, društvenom i okolišnom aspektu. Zato smo i naše materijalne teme stavili u kontekst ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda i namjeravamo pratiti utjecaje unutar tog okvira. Na taj način možemo i našim dionicima osigurati aktivnije sudjelovanje u našem napretku u provedbi održivih praksi. U ovom smo izvještajnom razdoblju posebno pojačali uključivanje dionika i osigurali priliku da svojim izjavama i sugestijama daju doprinos našem razvoju odgovornog poslovanja. Naše viđenje mogućnosti napretka u pojedinim segmentima poslovanja opisali smo u poglavljima ovog izvješća.

Ovo izvješće o održivosti četvrto je po redu i sastavljeno prema standardu Globalne inicijative za izvještavanje. Iza njega stoji predani rad kolegica i kolega iz svih sektora HEP d.d. kao i povezanih društava. Izvješće donosi cjelovitu priču o našem poslovanju i dubinski pogled u način našeg razmišljanja o održivosti i napore koje ulažemo kako bismo je ostvarili. U toj priči možete sudjelovati i svi vi, naši dionici. Pozivam vas da pročitate izvješće i s nama podijelite vaše komentare i savjete.

Frane Barbarić

HEP-ov pristup održivosti: materijalnost i dionici

NAŠU STRATEŠKU ULOGU ODREĐUJE

ŠIROKI SPEKTAR

ENERGETSKIH DJELATNOSTI KOJIMA SE

BAVIMO – RAZVOJ, PROIZVODNJA,

PRIJENOS, TRGOVINA, DISTRIBUCIJA I

OPSKRBA ELEKTRIČNOM I TOPLINSKOM

ENERGIJOM TE PRIRODNIM PLINOM.

3

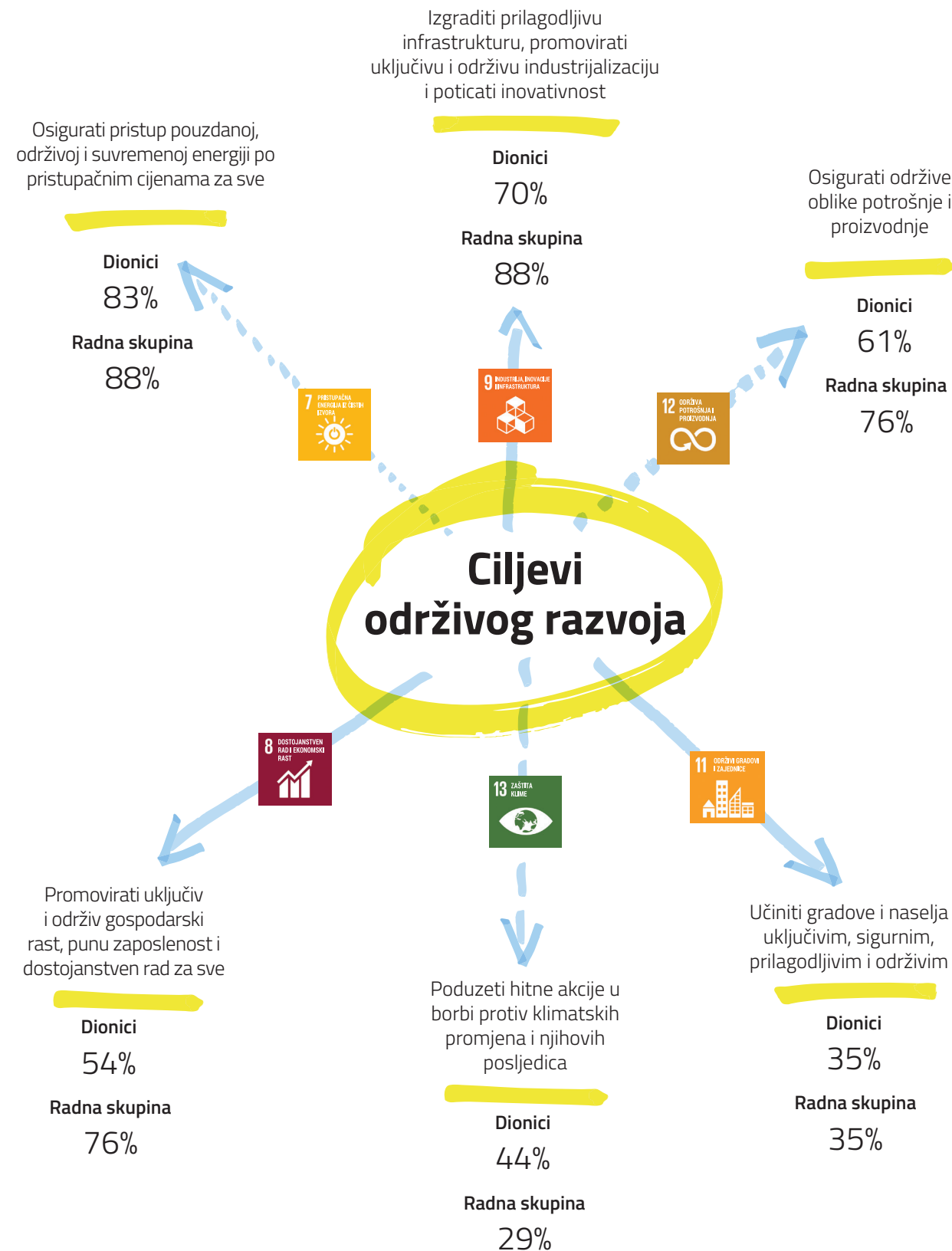
HEP-ov pristup održivosti: materijalnost i dionici

U našem četvrtom izvještajnom ciklusu inicijalna procjena materijalnih tema pokazala je sljednost materijalnosti iz prethodnog razdoblja. S obzirom na veličinu i raznolikost djelatnosti društava HEP grupe, kao i trendove razvoja, unutar pojedinih materijalnih tema društva imaju specifične pristupe upravljanja svojim utjecajima. U određivanju materijalnosti i ovaj smo put pratili zahtjeve GRI standarda, ali i nastavili promatrati koji su to specifični ciljevi održivog razvoja čijem ostvarenju HEP grupa može doprinijeti upravljanjem u pojedinim područjima naše materijalnosti.

Materijalnost u kontekstu ciljeva održivog razvoja UN-a

Radna skupina sastavljena od zaposlenika sektora HEP-a d.d. te društava HEP grupe sudjelovala je u procjeni potencijala doprinosa HEP grupe ostvarenju pojedinih ciljeva održivog razvoja UN-a. Procjenom je zadržan fokus na ciljevima koje smo prepoznali prošle godine, s vrlo neznatnim pomakom zbog nešto boljeg razumijevanja primjene ciljeva i uloge naše grupe te intenziteta utjecaja na društvo, okoliš i ekonomiju u okviru svakog cilja. Osim samoprocjene, upitali smo i naše dionike kako oni vide utjecaj HEP grupe u okviru ciljeva. U istraživanju je sudjelovao 71 dionik iz raznih sektora i raznih tipova poslovnih ili suradničkih odnosa s HEP grupom. Zanimljivo je da se procjena dionika i procjena članova radne skupine u potpunosti preklapaju u svih šest ciljeva za koje je procijenjeno da HEP grupa može imati značajan utjecaj u njihovom ostvarenju u kontekstu područja svog poslovanja.

Dionici i radna skupina su prepoznali mogućnost sudjelovanja HEP-a u ostvarenju sljedećih šest ciljeva:

U konkretnoj realizaciji koja se može iščitati u planovima razvoja i poslovanja HEP grupe te realiziranim projektima, možemo navesti da u okviru prepoznatih ciljeva HEP grupa aktivno sudjeluje u ostvarenju sljedećih podciljeva:

Cilj 7	Pristupačna energija iz svih izvora
	Univerzalni pristup cjenovno prihvatljivim, pouzdanim i modernim energetske uslugama
	Znatno povećati udio energije iz održivih izvora
	Udvostručiti globalnu stopu rasta energetske učinkovitosti
	Poboljšati međunarodnu suradnju s ciljem olakšavanja pristupa i promocije ulaganja u istraživanje i razvoj tehnologije "čiste energije"
	Proširiti infrastrukturu i unaprijediti tehnologiju pružajući moderne i održive energetske usluge
Cilj 9	Industrija, inovacija, infrastruktura
	Razvijati kvalitetnu, pouzdanu, održivu i otpornu infrastrukturu
	Promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju
	Unaprijediti i prilagoditi infrastrukturu i industriju kako bi bile održive
	Pojačati znanstvena istraživanja, unaprijediti tehnološke sposobnosti
Cilj 12	Održiva potrošnja i proizvodnja
	Ostvariti održivo upravljanje i učinkovito korištenje prirodnih resursa
	Okolišno prihvatljivo upravljati kemikalijama i svim vrstama otpada u njihovom životnom vijeku
	Znatno smanjiti stvaranje otpada prevencijom, smanjenjem, recikliranjem ili oporabom
	Uvoditi održive prakse i integrirati informacije o održivosti u izvještajne cikluse
	Poticati održivu praksu u javnoj nabavi
Cilj 8	Dostojanstven rad i ekonomski rast
	Postići više razine ekonomske produktivnosti diversifikacijom, tehnološkim napretkom i inovacijama
	Postići potpuno i produktivno zapošljavanje i pristojan rad za sve žene i muškarce, uključujući i mlade osobe te osobe s invaliditetom, te podjednaku plaću za rad jednake vrijednosti
	Štititi radna prava i promicati sigurnu radnu sredinu
Cilj 13	Zaštita klime
	Jačati otpornost i sposobnost prilagodbe za klimatske nepogode i prirodne katastrofe
	Jačati obrazovanje, dizati svijest te jačati ljudske i organizacijske sposobnosti za umanjene učinke klimatskih promjena, prilagodba, smanjenje utjecaja i rano obavještanje

Od navedenih ciljeva u prošlom izvještajnom razdoblju (za 2016. godinu) bilo ih je izdvojeno pet. Od naših smo dionika zatražili procjenu koliko je uspješno HEP grupa svojim poslovanjem do sada doprinosila ostvarenju tih pet ciljeva. Na skali od jedan do deset dionici su uspješnost doprinosa ukupno procijenili na sljedeći način:

- > Osigurati pristup pouzdanoj, održivoj, suvremenoj energiji po pristupačnim cijenama za sve (6,6)
- > Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost (6)
- > Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje (5,9)
- > Promovirati uključiv i održiv gospodarski rast, punu zaposlenost i dostojanstveni rad za sve (5,9)
- > Poduzeti hitne akcije u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica (5,3)

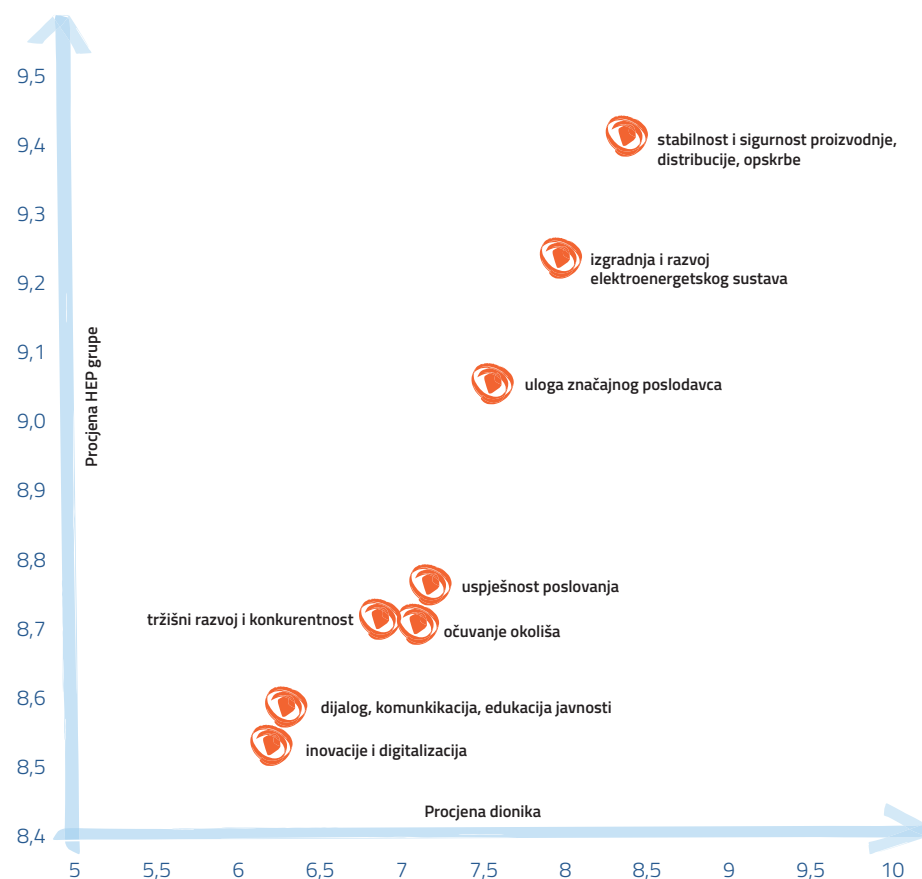
Iz ovih evaluacija vidljivo je da dionici misle HEP grupa ima prostora za unapređenje svojih praksi u doprinosu ciljevima održivog razvoja.

Procjena materijalnih tema

S obzirom na specifičnosti industrije i relativno stalne trendove u okruženju, materijalna područja HEP grupe nisu se mijenjala u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Usporedni pokazatelji materijalnosti tj. pogled dionika na važnost materijalnih utjecaja i pogled same organizacije prikazan je u matrici materijalnih tema. HEP grupa je jedan od najvećih i najznačajnijih poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj. Našu stratešku ulogu određuje široki spektar energetske djelatnosti kojima se bavimo – razvoj, proizvodnja, prijenos, trgovina, distribucija i opskrba električnom i toplinskom energijom te prirodnim plinom. U svim tim djelatnostima nalazimo mnoštvo raznih utjecaja na ekonomiju, društvo i okoliš. Kako bismo ih što jednostavnije prikazali, saželi smo ih u osam glavnih područja.

Matrica materijalnih pitanja grafički prikazuje odnos mišljenja o utjecajima materijalnih tema HEP grupe na društvo, ekonomiju i okoliš u Republici Hrvatskoj. Matrica sadrži procjene 71 uključenog dionika te članova interne radne skupine. Iz matrice je vidljivo da su i vanjski dionici i radna skupina materijalna pitanja procijenili prema istim prioritetima. Članovi radne skupine su materijalna područja utjecaja HEP grupe procjenjivali nešto višima od uključenih dionika. To može značiti da se interno, unutar HEP grupe razvila veća osjetljivost u razmišljanju o utjecajima HEP grupe nego što je prisutna kod dionika.

Materijalna područja utjecaja HEP grupe

Materijalne teme

Osigurati stabilnost i sigurnost proizvodnje, distribucije i opskrbe energijom i energentima:

razvoj energetike u RH i energetska strategija; upravljanje kapitalnim projektima; sudjelovanje u kreiranju energetske politike; razvoj stručnih kadrova, korporativno upravljanje, upravljanje znanjem i prijenos znanja, korporativna i informacijska sigurnost; stabilnost opskrbe, suradnja s akademskom zajednicom, naknade za korištenje prostora elektrana

Razvijati održivu izgradnju i razvoj elektroenergetskog sustava:

jačanje vlastite proizvodnje, nacionalne strategije i planovi; lokalno zapošljavanje, partnerstva, nove kompetencije zaposlenika; razvoj lokalnih projekata, ulaganja u zajednicu, pokretač hrvatskog gospodarstva

Biti odgovoran, održiv i kvalitetan poslodavac (značajni poslodavac):

veliki utjecaj na tržištu rada, atraktivan partner: odgovorne prakse u radnoj okolini, ulaganje u edukaciju zaposlenika, zaštita i sigurnost na radu; poželjni poslodavac, ulaganje u znanost i obrazovanje; značajni poslodavac u lokalnim sredinama, visoka stručnost

Ostvariti profitabilnost i uspješno poslovati:

dugoročno planiranje investicija, dinamične promjene regulacija, nabavne cijene; odgovorno korporativno upravljanje, korištenje sinergije grupe, kreditna sposobnost; strateška važnost HEP grupe za RH, prodajne cijene energije

Ulagati u održivo očuvanje okoliša te odgovorno upravljati svojim utjecajima:

korištenje najboljih raspoloživih tehnika, prilagodba klimatskim promjenama, promjena okolišne regulative; revitalizacija i rekonstrukcija, izgradnja novih izvora, mješavina proizvodnih izvora, razvoj OIE, e-mobilnost, doprinos napretku zaštite okoliša; kružno gospodarstvo, odgovorno upravljanje potrošnjom, energetska učinkovitost; troškovi zaštite okoliša (naknade i investicije), trgovanje emisijama stakleničkih plinova, zelena nabava, upravljanje otpadom

Ostvarivati stalni tržišni razvoj i održati konkurentnost na domaćem i regionalnom tržištu:

liberalizacija tržišta, povjerenje potrošača, novi tržišni proizvodi, jačanje regionalnog nastupa; upravljanje kvalitetom i procesima, upravljanje odnosima s kupcima, prilagodba novim trendovima; cjenovne politike, energetska siromaštvo, kupovna moć stanovništva;

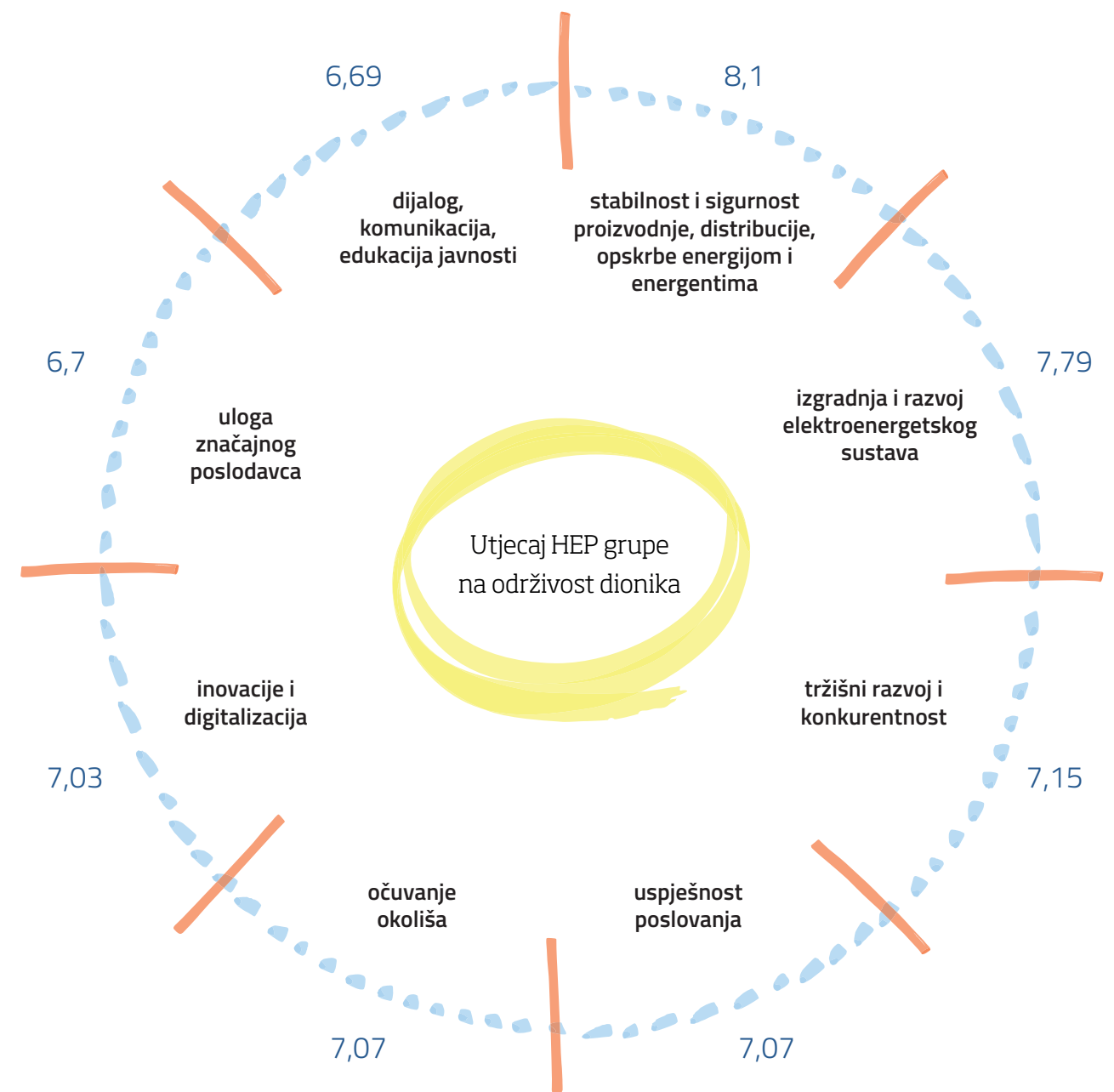
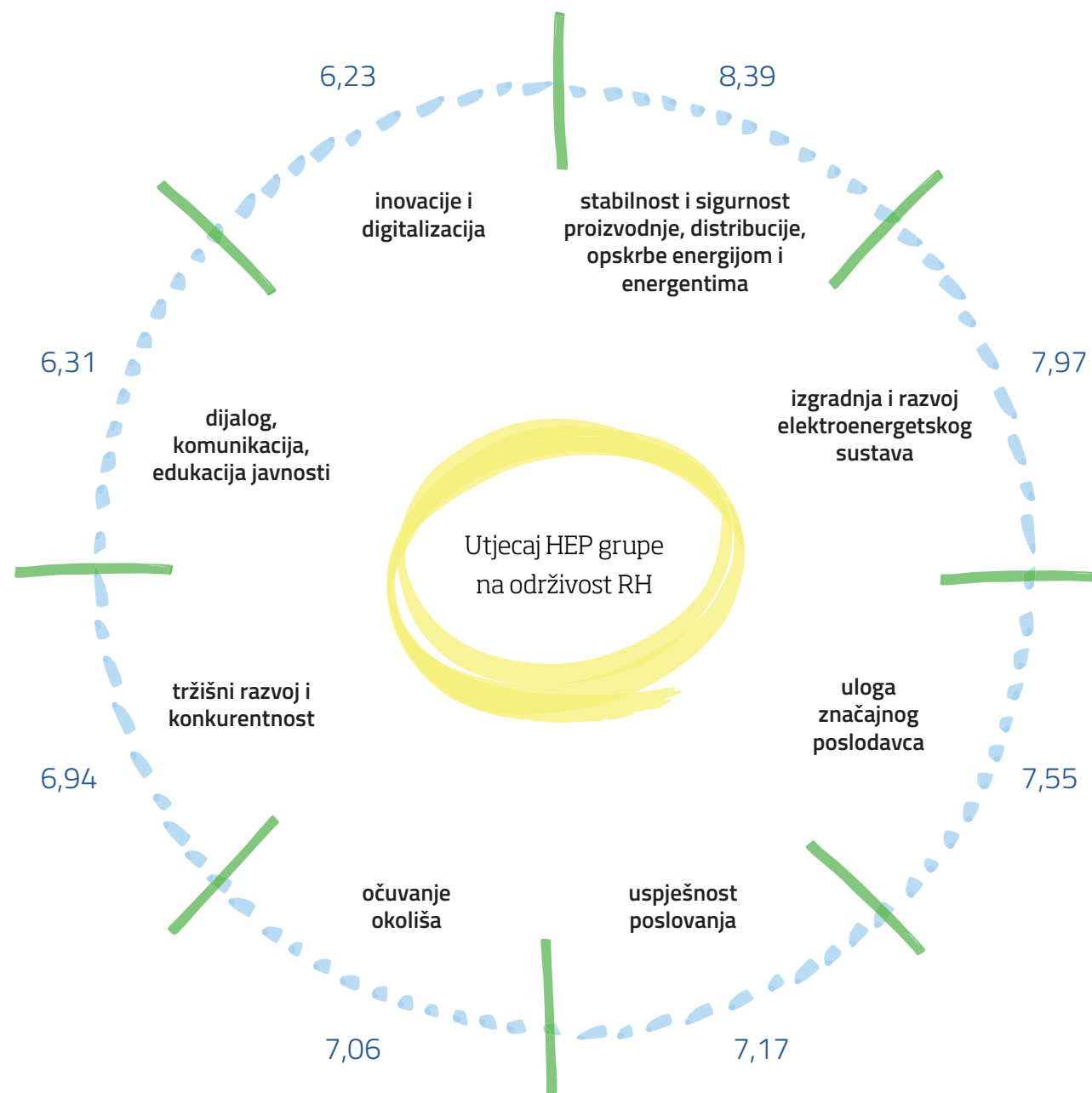
Ulagati u inovacije i koristiti prednosti digitalne tranzicije:

nove tehnologije i rješenja, kvalitetni odnosi s korisnicima, pametne mreže; razvoj talenata, razvoj poduzetničke i inovacijske kulture, ulaganje u tehnologiju; partnerstva sa znanstvenim ustanovama, poboljšanje kvalitete života, prosumerizam;

Ostvarivati dijalog s dionicima, transparentno komunicirati i educirati javnost o pitanjima važnima za poslovanje HEP grupe:

partnerstva s institucijama i udruženjima, odgovornost marketinških komunikacija, fer tržišna utakmica; korporativna kultura, uključivanje zaposlenika; partnerstva s lokalnim zajednicama, objavljivanje podataka o utjecaju, dijalog s dionicima o utjecajima, sudjelovanje u oblikovanju politika

Prema mišljenju dionika, vrlo su slične razine utjecaja HEP grupe na društvo, ekonomiju i okoliš u RH kao i na njihovo poslovanje. Međutim, dionici su ponešto drugačije odredili prioritet materijalnih pitanja, kako je prikazano niže u tablici.

Dionici i članovi radne skupine su ocijenili uspješnost dosadašnjih napora i ulaganja HEP grupe u odgovorno upravljanje utjecajima potpuno jednakom prosječnom ocjenom 3,2 (od 5). Pri tome su najbolje ocijenjena područja stabilnosti i sigurnosti te uloge značajnog poslodavca, a najslabijima inovacije i digitalizacija te dijalog, komunikacija i edukacija javnosti.

Matrica materijalnosti pomogla nam je i u određivanju granica izvješća o održivosti. U zasebnim sljedećim poglavljima prikazani su podaci prema svim relevantnim indikatorima unutar granica. Nastojali smo i kroz uvid u pojedine aktivnosti HEP grupe tijekom 2017. godine koje su opisane po tematskim poglavljima prikazati neke od napora koje ulažemo u unapređenje održivih procesa i praksi.

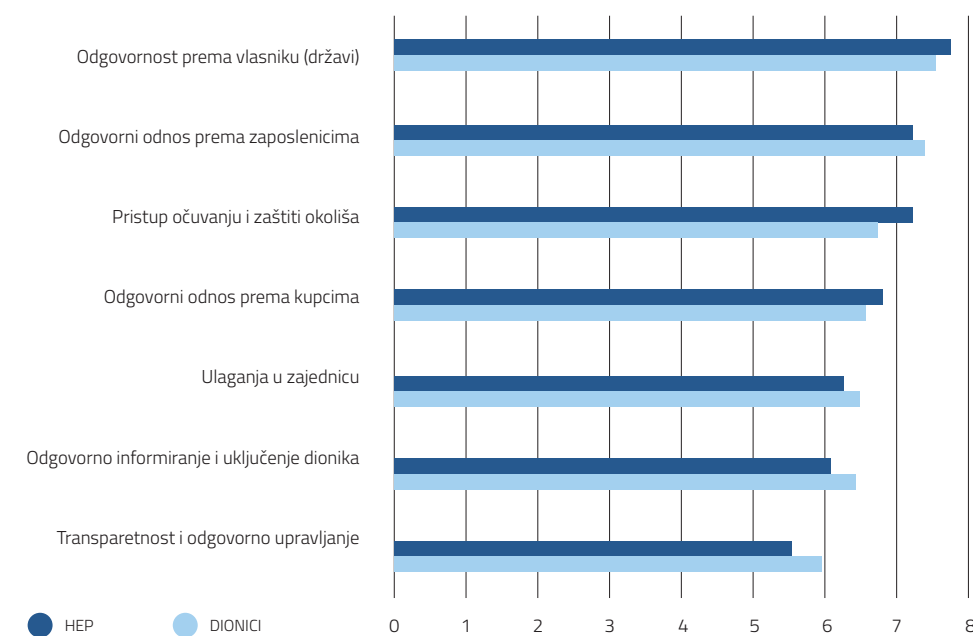
Uključenje dionika

HEP grupa postupke i prepoznavanje važnih dionika provodi stalno unutar izvještajnog razdoblja, u okviru redovnih poslovnih aktivnosti društava. Dionicima smatramo sve one skupine na koje utječe poslovanje HEP grupe, kao i sve skupine koje imaju karakteristike legitimeteta, žurnosti i utjecaja na poslovanje društava u HEP grupi. Uključenje dionika HEP grupa provodila je u izvještajnom razdoblju na različite načine – raznim istraživanjima u kojima se propitalo zadovoljstvo dionika poslovanjem i odnosima s HEP grupom, kao i pitanja koja su dionicima bitna, posebno u tržišnim odnosima. Osim istraživanja, društva HEP grupe su tražila mišljenje dionika o svom poslovanju te o trendovima i razvoju bitnima za dionike na raznim susretima, događajima u organizaciji HEP-a ili drugih ustanova ili na tematskim sastancima. Naposljetku, posebno smo uključili 71 dionika iz različitih segmenata u naše istraživanje o ciljevima održivog razvoja te materijalnim pitanjima HEP grupe. Od 71 dionika, najviše ih se odazvalo iz državne uprave ili organizacija, redova kupaca i korisnika, znanstvenih ili obrazovnih institucija te dobavljača. U istraživanju su sudjelovali i predstavnici medija, lokalne i regionalne samouprave i uprave, nevladine organizacije ili udruge, interesnih ili stručnih udruženja te ovlaštenici u pitanjima zaštite okoliša.

Osim pitanja o materijalnim temama i utjecajima HEP grupe te ciljevima održivog razvoja, prikazanim u prethodnim poglavljima, dionici su procjenjivali i odgovorno ponašanje HEP grupe prema ključnim dionicima, okolišu, zajednici, uključivanju dionika te transparentnosti upravljanja. Zanimljivo je da su ocjene (na skali od 1 do 10) vrlo podudarne u procjenama naših dionika i interne radne skupine. Svjesni smo da u području uključenja dionika imamo još mogućnosti napretka, što će nam biti cilj za sljedeće izvještajno razdoblje.

Na pitanje o područjima u kojima bi HEP grupa mogla poboljšati svoje odgovorno ponašanje i upravljanje utjecajima, među dionicima se ističu sljedeća mišljenja. HEP se treba brže prilagodavati promjenama i izazovima budućnosti, imati dugoročnu strategiju, ulagati u proizvodne kapacitete, hrabrije i brže uvoditi suvremena inovativna energetska rješenja u proizvodnji, distribuciji i opskrbi energijom te upravljanju energijom. Nadalje, HEP bi trebao prema mišljenju dionika ulagati u jačanje održivosti i produktivnosti grupe, korporativno upravljanje, modernizaciju organizacije, unapređenje odnosa s dionicima, razvoj odnosa s kupcima, transparentnost informacija, te imati odgovore na izazove klimatskih promjena. Članovi radne skupine prepoznali su ista ili vrlo slična područja mogućnosti unapređenja.

Devet posto naših dionika pročitao je cijelo HEP-ovo izvješće o održivosti, 27 posto njih su čitali dijelove koji su ih zanimali, dok je 13 posto dionika površno pregledalo izvješće. Nešto manje od trećine naših dionika nije čitalo HEP-ovo izvješće o održivosti, ali znaju da postoji, dok ostatak dionika nije čuo za izvješće. Ovo je nešto bolja slika od prošle godine, s tim da možemo očekivati aktivniju čitanost u sljedećem razdoblju. Dionici koji su imali u rukama HEP-ovo izvješće o održivosti nadprosječno su njime zadovoljni (6,8 od 10). S tim da su oni koji su pročitali cijelo izvješće njegovu kvalitetu ocijenili prosječnom ocjenom 8,7.

Dionici HEP grupe

Tržište:

poslovni subjekti, kućanstva, konkurencija, poslovni partneri, dobavljači, burze energije i emisijskih jedinica

Tržište kapitala:

investitori, kreditori, partneri u zajedničkim investicijama, rejting agencije, Zagrebačka burza

Civilni sektor:

udruge za zaštitu potrošača, udruge za zaštitu okoliša

Udruženja (međunarodna i domaća):

strukovna udruženja, interesna udruženja, HGK, HUP

Mediji:

nacionalni, lokalni, specijalizirani

Akadske i znanstvene ustanove:

fakulteti, znanstveni instituti, gimnazije, strukovne škole

Tijela vlasti:

Vlada RH, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo državne imovine, Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Hrvatske vode, Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora, Hrvatski sabor

Regulatorna tijela:

Hrvatska energetska regulatorna agencija, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Predstavnici vlasnika (Skupština):

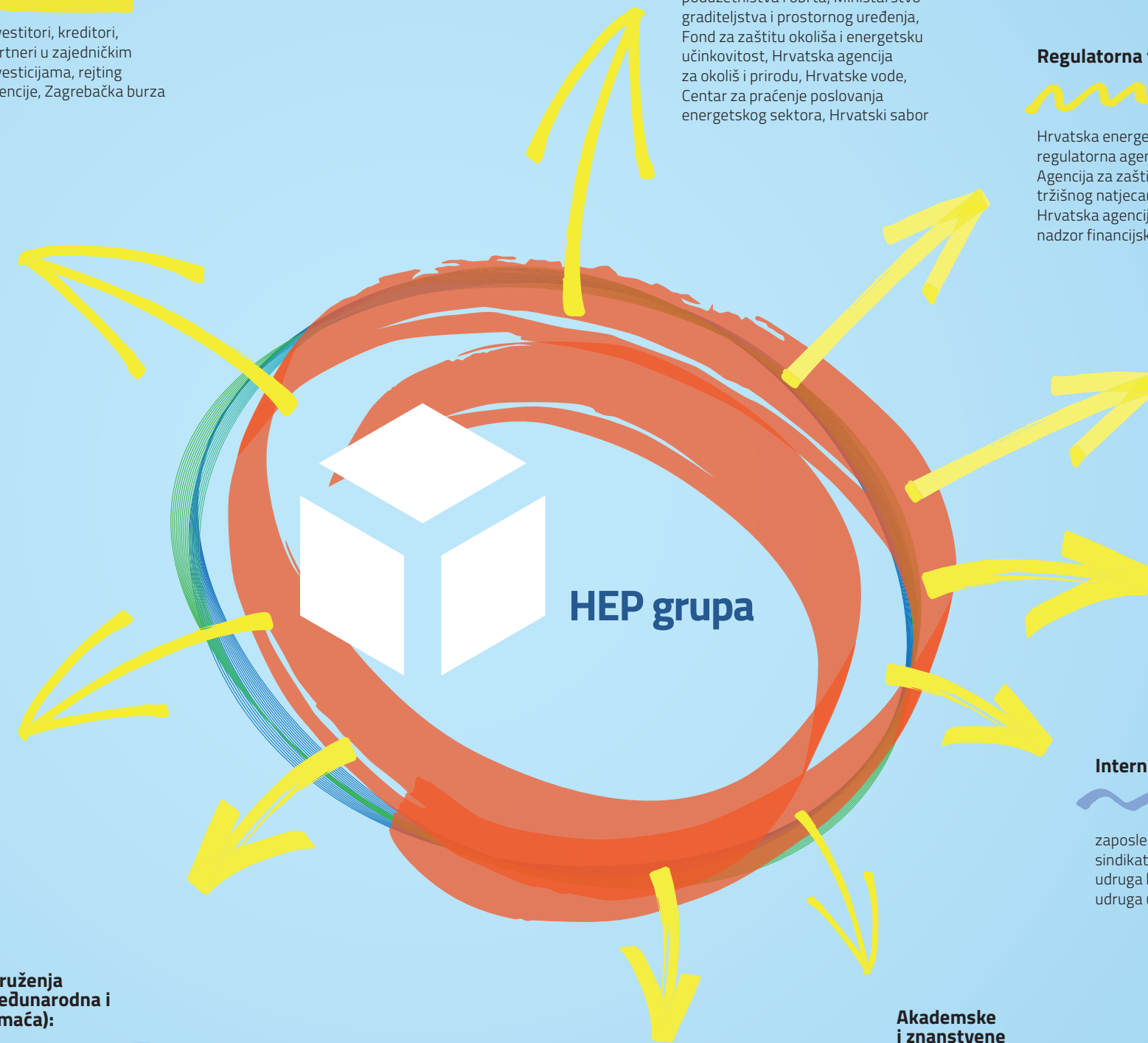
Nadzorni odbor

Lokalne zajednice:

županije, gradovi, općine

Interni dionici:

zaposlenici, menadžeri, sindikati, radnička vijeća, udruga branitelja HEP-a, udruga umirovljenika HEP-a

Naš organizacijski pristup

STRATEŠKI JE CILJ
ODRŽIVI I FLEKSIBILNI
ENERGETSKI PORTFELJ:
ULAGANJE U HIDROELEKTRANE I
OSTALE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE,
USMJERENOST NA IZGRADNJU
VISOKOUČINKOVITIH KOGENERACIJSKIH
POSTROJENJA TE POSJEDOVANJE
RAZNOVRSNIH IZVORA ELEKTRIČNE
ENERGIJE

4

Naš organizacijski pristup

Misija

Sigurna i kvalitetna opskrba kupaca energijom, uz visoki stupanj društvene odgovornosti.

Vizija

HEP grupa kao snažna regionalna, moderna i društveno odgovorna korporacija, prepoznata kao primjer učinkovite proizvodnje i isporuke energije kupcima.

Temeljne vrijednosti

Kompetentnost i inovativnost: Naši su radnici najvrjedniji potencijal i oslonac provođenju misije i vizije tvrtke te stvaranju vrijednosti tvrtke kojoj pripadamo. Uz otvorenost za nove ideje i kreativnost, razvijamo znanja i sposobnosti.

Kvaliteta i poslovna izvrsnost: Slijedeći zahtjeve i očekivanja svih zainteresiranih skupina, povećavamo kvalitetu naših proizvoda i usluga. Naš je cilj poslovna izvrsnost tvrtke.

Poštenje: Profesionalno i savjesno se odnosimo prema kupcima, poslovnim partnerima, radnicima i imovini. Afirmiramo pristup nulte tolerancije na korupciju. Etičkim kodeksom definirali smo načela poslovnog ponašanja.

Odgovornost prema okolišu: Proizvodimo, prenosimo i distribuiramo energiju na okolišno prihvatljiv način. Potičemo učinkovitu i racionalnu uporabu energije kod svojih kupaca te razvoj i uporabu obnovljivih izvora energije.

Korporativno upravljanje

HEP grupa svoje poslovanje provodi u skladu sa zakonom i etičkim normama, na načelima održivog razvoja i društvene odgovornosti. Godine 2002. društvo je prihvatilo Etički kodeks – Načela poslovnog ponašanja u HEP-u, a 2010. taj je kodeks usklađen sa zahtjevima Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu. HEP d.d. je, s članicama HEP grupe, potpisnik izjave o prihvaćanju Kodeksa etike u poslovanju kojim se utvrđuju smjernice etičkog ponašanja poslovnih subjekata u hrvatskom gospodarstvu. Kodeks etike donijela je Hrvatska gospodarska komora 2005. godine.

Kao izdavalac korporativne obveznice, društvo također primjenjuje i većinu odredbi Kodeksa korporativnog upravljanja, kojeg su izradile Zagrebačka burza i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. Svi članovi menadžmenta i Uprave hrvatski su državljani.

Upravljačka struktura HEP-a d.d. u 2017.

Glavna skupština		Uprava	
Tomislav Panenić	Član od 4. ožujka 2016. do 25. siječnja 2017.	Perica Jukić	Predsjednik od 12. rujna 2014. do 31. prosinca 2017.
Zdravko Marić	Član od 16. siječnja 2017. do 14. veljače 2018.	Zvonko Ercegovic	Član od 23. veljače 2012. do 31. prosinca 2017.
Tomislav Čorić	Član od 15. veljače 2018.	Tomislav Rosandić	Član od 2. siječnja 2015. do 31. prosinca 2017.
Nadzorni odbor		Saša Dujmić	Član od 4. prosinca 2014. do 31. prosinca 2017.
Nikola Bruketa	Predsjednik od 23. veljače 2012. do 6. prosinca 2017.	Frane Barbarić	Predsjednik od 1. siječnja 2018.
Goran Granić	Predsjednik od 1. siječnja 2018.	Nikola Rukavina	Član od 1. siječnja 2018.
Žarko Primorac	Član od 23. veljače 2012. do 6. prosinca 2017.	Marko Čosić	Član od 1. siječnja 2018.
Ivo Uglešić	Član od 23. veljače 2012. do 6. prosinca 2017.	Petar Sprčić	Član od 1. siječnja 2018.
Igor Džajić	Član od 19. rujna 2012. do 6. prosinca 2017.	Tomislav Šambić	Član od 1. siječnja 2018.
Mirko Žužić	Član od 19. rujna 2012. do 6. prosinca 2017.	Saša Dujmić	Član od 1. siječnja 2018.
Juraj Bukša	Član od 5. lipnja 2014. do 6. prosinca 2017.		
Dubravka Kolundžić	Članica od 1. lipnja 2015. do 11. siječnja 2018.		
Goran Granić	Član od 6. prosinca 2017. do 31. prosinca 2017.		
Marko Primorac	Član od 6. prosinca 2017.		
Jelena Zrinski Berger	Članica od 6. prosinca 2017.		
Višnja Komnenić	Članica od 11. siječnja 2018.		

Strateški ciljevi i rizici

Održivi i fleksibilni energetske portfelj: ulaganjem u hidroelektrane i ostale obnovljive izvore energije, usmjerenost na izgradnju visokoučinkovitih kogeneracijskih postrojenja, posjedovanje raznovrsnih izvora električne energije koji se mogu uključivati u proizvodnju ovisno o meteorološkim i hidrološkim prilikama te stanju i cijenama energenata na tržištu i na taj način pružati održivost i fleksibilnost

Optimizacija i unaprjeđenje poslovnih procesa: kontinuiranim unaprjeđenjem kompetencija i inovativnosti zaposlenika, učinkovitim upravljanjem znanjem na korporativnoj razini te optimizacijom poslovnih procesa

Tržišna prilagodljivost: definiranjem i osmišljavanjem novih proizvoda i usluga na tržištu u svim segmentima veleprodajnog i maloprodajnog tržišta s ciljem zadržavanja sadašnjeg udjela na tržištu u Hrvatskoj i povećanja udjela na regionalnim tržištima, kao i implementaciju naprednih mreža s naglaskom na razvoj mreže, automatizaciju, napredno upravljanje i pogon mreže

Suradnja s dionicima: pravovremenim i aktivnim sudjelovanjem u postupcima izrade i donošenja pravnih akata na razini EU i nacionalnoj razini te u procesu kreiranja novog energetskeg tržišta

S obzirom na njenu diversifikaciju djelatnosti, veličinu, tip industrije, strateški značaj te prisutnost u svim krajevima Hrvatske, HEP grupa prepoznaje mnoge vanjske i unutarnje rizike poslovanja. Većinom prepoznatih rizika HEP upravlja unutar redovnih procesa korporativnog upravljanja. Prema vrsti nastanka, prepoznajemo nekoliko grupa i tipova rizika. U našem **tržišnom okruženju** suočavamo se s materijalnim rizicima koji se odnose na tržišne uvjete, liberalizaciju tržišta, kvalitetu usluge kupcima, marketinški nastup te druge tržišne odnose. U tržišne rizike pribrajamo i cijene energetske goriva za proizvodnju energije kao i cijene energije koja se nabavlja. **Pravni** rizici obuhvaćaju regulatorne i druge zahtjeve te potencijalne i tekuće sporove. Veći dio rizika koji nastaju u zakonskoj sferi odnose se na prilagodbe zakonodavstvu EU te promjenama zakona i propisa iz područja zaštite okoliša i prirode. Među **financijskim** rizicima nalazimo one koji su vezani uz osiguranje sredstava za financiranje plana investicija te nalaženje zainteresiranih partnera za kapitalna ulaganja. Financijskim rizicima pribrajamo i redovne financijske rizike iz poslovanja te valutne izloženosti i zaduženosti. Najvažniji **tehnološko-operativni** rizik proizlazi iz upravljanja rekonstrukcijama i revitalizacijama te zaštitom i sigurnosti na radu. U operativne rizike pripada ovisnost o hidrološkim okolnostima i dotocima vode, s obzirom da HEP grupa ima više od 50 posto instaliranih kapaciteta za proizvodnju u hidroelektranama. U tehnološke rizike pripada i upravljanje vrlo složenom informacijsko-tehnološkom infrastrukturom. Naposljetku, **organizacijski rizici** obuhvaćaju procese organizacijskih promjena i restrukturiranja, stabilnosti radne snage te osiguranja sljedništva znanja i iskustva u HEP grupi.

Kako svi rizici imaju svoju drugu stranu - mogućnosti, oni su upravo ona područja u kojima možemo jačati naše stručne kapacitete i koristiti potencijal promjena za uvođenje poboljšanja u poslovanje kako bismo ga učinili održivim. U sljedećem izvještajnom razdoblju nastojat ćemo poslovne ciljeve i rizike jače umrežiti s ciljevima održivog razvoja.

Odgovornost i etičnost

Etički kodeks HEP grupe definira načela poslovnog ponašanja te naglašava važnost dosljednog praćenja i primjenjivanja zakona i propisa u organizaciji rada i poslovanja. Kodeks propisuje primjenu stručnih, poslovnih standarda i normi te etičkih načela. Uz to, naglašava profesionalnost, stručnost, savjesnost, objektivnost, neovisnost, razvidnost, nepristranost i odgovornost u radu. Kodeksom je definiran sukob interesa u poslovnom odnosu s HEP-om. On poziva na zaštitu ljudskih prava, razvijanje transparentnih odnosa sa svim dionicima i osuđuje svaku vrstu diskriminacije.

Sva društva HEP grupe imaju svog predstavnika u Etičkom povjerenstvu grupe. Povjerenici za etiku zaprimaju pritužbe za neetično i moguće koruptivno postupanje radnika, provode postupak ispitivanja utemeljenosti pritužbi, vode evidenciju o zaprimljenim pritužbama, prate primjenu Etičkog kodeksa u društvu u kojem su imenovani. Uloga je povjerenika promovirati etičko ponašanje u međusobnim odnosima radnika i odnosima radnika prema kupcima te savjetovati radnike o etičnom ponašanju. Postupci povjerenika za etiku, kao i Etičkog povjerenstva HEP grupe, uključuju očitovanje druge strane s relevantnom dokumentacijom. Ako je moguće, vodi se razgovor s obje strane kako bi se stekao bolji uvid u predmet i lakše donijelo mišljenje. Suradnja sa svim organizacijskim jedinicama kao i pojedincima je odlična, a posebno se radi na prikupljanju povratnih informacija sudionika u postupku o tome kako je predmet riješen.

Struktura pritužbi zaprimljenih u 2017.

	Ukupno	Utemeljeno	Neutemeljeno
Broj zaprimljenih pritužbi	163	73	90
Broj riješenih pritužbi	163	73	90
- broj anonimnih pritužbi	7	2	5
- broj neanonimnih pritužbi	156	71	85
Broj neanonimnih pritužbi od radnika HEP-a	0	0	0
Broj neanonimnih pritužbi od opskrbljivača	0	0	0
Broj neanonimnih pritužbi od drugih zainteresiranih pravnih i fizičkih osoba	156	71	85
Broj pritužbi po temama/područjima (kao primjer navedena moguća područja)			
radni odnos	3	1	2
mito i korupcija	0	0	0
sukob interesa	3	3	0
javna nabava	1	0	1
odnos prema kupcima	20	14	6
obračun i račun	67	25	42
priključak na NN mrežu	30	16	14
neovlaštena potrošnja	6	2	4
ostalo	33	12	21
Ukupno	163	73	90

Ukupni broj zaprimljenih pritužbi je u 2017. bio za 18 posto manji u odnosu na 2016. godinu. Manji je bio i udio utemeljenih u ukupnom broju pritužbi.

O provedenom postupku ispitivanja utemeljenosti pritužbe povjerenici za etiku dužni su podnijeti pisano izvješće predsjedniku Uprave ili direktoru društva, koji razmatra izvješće i po potrebi pokreće propisane postupke o čemu obavještava povjerenika za etiku, nakon čega daje odgovor na pritužbu.

Ovisno o predmetu pritužbe, neke predmete povjerenici za etiku prime na znanje te ih prosljede na daljnje postupanje nadležnim službama organizacijske jedinice u ovisnim društvima ili organizacijskim jedinicama u HEP-u d.d., na primjer osobi za nepravilnosti, Sektoru za internu reviziju i procjenu rizika, Službi za pravne poslove, Službi za odnose s potrošačima i drugim nadležnim službama i osobama. Etički povjerenici u stalnom su kontaktu s rukovoditeljima kojima naglašavaju potrebu etičkog poslovnog ponašanja i načina rukovođenja.

Pravo na pristup informacijama

Službenik za informiranje zaprima i obrađuje pedesetak upita godišnje (s trendom rasta) koji se odnose na poslovanje građana s HEP-om, HEP-ove razvojne projekte te postupke nabave. Svaki se upit, ovisno o temi, prosljeđuje odjelima i osobama koje mogu dati povratnu informaciju. Upite najčešće postavljaju fizičke i pravne osobe, udruge građana te mediji. U 2017. godini nisu zabilježeni pravni sporovi koji su proizašli iz mogućeg kršenja Zakona o pravu na pristup informacijama.

Tijekom godine zaprimljeno je 59 zahtjeva za pristup informacijama, od kojih je 40 riješeno unutar roka dok je preostalih 19 zbog obima traženih informacija ili udaljenosti organizacijskih jedinica riješeno izvan roka od 15 dana. Zabilježen je jedan slučaj zlorabe prava na pristup informacijama u kojemu je jedan korisnik podnio više od 50 zahtjeva koji su zbog ekonomičnosti, a s obzirom da su tražene istovrsne informacije, spojeni u četiri predmeta. U 15 slučajeva zahtjevi su odbijeni: tri zbog poslovne tajne, pet zbog zaštite osobnih podataka i zbog toga što su traženi podaci koji se ne smatraju informacijama u smislu u kojem to definira zakon. Također, u sedam slučajeva zahtjevi su odbijeni jer se radilo o zlouporabi prava na pristup informacijama.

Članstva HEP grupe

HEP d.d. i društva HEP grupe kolektivni su, a pojedinačni stručnjaci iz HEP-a individualni članovi velikog broja međunarodnih organizacija, institucija i udruga:

- > EURELECTRIC (Union of the Electricity Industry; Europska udruga elektroprivrednih organizacija)
- > CIGRE (International Council on Large Electric Systems; Međunarodno vijeće za velike elektroenergetske sustave) te Hrvatski odbor CIGRE
- > ICOLD (International Commission of Large Dams; Međunarodna udruga za visoke brane putem članstva u Hrvatskom društvu za velike brane)
- > CIRED (Congres International des Réseaux Electriques de Distribution; Međunarodna elektrodistribucijska konferencija)
- > LWA (Live Working Association; Međunarodna udruga za radove pod naponom)
- > EFET (European Federation of Energy Traders; Federacija europskih trgovaca energijom),
- > IAEA (International Atomic Energy Agency; Međunarodna agencija za atomsku energiju),
- > ENS (European Nuclear Society; Europsko nuklearno društvo)
- > UNICHAL (International Union of Heat Distributors; Unija za toplinsku energiju i toplane),
- > EUROHEAT & POWER (međunarodna organizacija s područja kogeneracije, daljinskog grijanja i hlađenja),
- > IIA GLOBAL (Institute of Internal Auditors, Florida, SAD), preko HIIR – Instituta internih revizora Hrvatske
- > ISACA (Information Systems Audit and Control Association); preko hrvatske podružnice ISACA Chapter Croatia
- > ECLA (European Company Lawyers Association; Europska udruga korporativnih pravnika)
- > CEEP (Central European Energy Partners)

- > Akademija tehničkih znanosti Hrvatske
- > CROMA - Hrvatsko udruženje menadžera i poduzetnika
- > Elektrotehničko društvo
- > Hrvatsko-austrijska trgovinska komora
- > Hrvatska gospodarska komora
- > Hrvatsko nuklearno društvo
- > Hrvatsko društvo za zaštitu voda
- > Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj
- > Hrvatski savjet za zelenu gradnju
- > Hrvatska stručna udruga za plin
- > Hrvatska udruga MIPRO
- > Hrvatska udruga za odnose s javnošću
- > Hrvatska udruga za zaštitu zraka
- > Hrvatski zavod za norme
- > Hrvatska udruga poslodavaca
- > Njemačko-hrvatska industrijska trgovinska komora
- > Savez za energetiku Hrvatske
- > Hrvatska udruga stručnjaka zaštite prirode i okoliša

Raznolikost kao snaga:
naši ljudi

**MEĐU NAJPOŽELJNIJIM
POSLODAVCIMA ZA 2017. GODINU NALAZI
SE I HEP, PREMA ISTRAŽIVANJU PORTALA
MOJPOSAD PROVEDENOM TIJEKOM 2016.
I 2017. MEĐU SVIM ISPITANICIMA HEP
ZAUZIMA TREĆE MJESTO, DOK JE MEĐU
MUŠKARCIMA DRUGI NAJPOPULARNIJI
POSLODAVAC.**

5

Raznolikost kao snaga: naši ljudi

Dugoročna strategija razvoja ljudskih potencijala HEP grupe za razdoblje 2017.–2030. definira ključne strateške ciljeve, prioritete i mjere za poticanje razvoja ljudskih potencijala i zapošljavanja u HEP grupi.

Strategija obuhvaća procese upravljanja ljudskim potencijalima optimalnim definiranjem potreba za novim zapošljavanjem, ubrzani proces selekcije kandidata zbog odabira najboljih kandidata i potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem radnika zbog razvoja specijalističkih znanja i vještina. U strategiji su navedeni i ciljevi povećanja razine zadovoljstva radnika, razvoj i provedba sustava mjerenja učinkovitosti radnika, te povećanje razine motivacije radnika uvođenjem sustava nagrađivanja radnika temeljenog na ostvarenom učinku. Praćenje zadovoljstva radnika uvedeno je 2017. i redovno će se održavati svake godine.

Svi članovi višeg menadžmenta HEP grupe (članovi uprava te direktori izvršne razine) su lokalni stručnjaci koji dolaze iz raznih hrvatskih regija.

Rad i mirovina u HEP-u

Kolektivni ugovor za Hrvatsku elektroprivredu u ovom se izvještajnom razdoblju primjenjivao od 1. srpnja 2016. do 31. prosinca 2017. Potkraj 2017. sklopljen je novi Kolektivni ugovor koji se primjenjuje od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2019. Kolektivni ugovor sklopila su dva reprezentativna sindikata (Hrvatski elektrogospodarski sindikat – HES i Nezavisni sindikat radnika Hrvatske elektroprivrede - NSRHEP) i Udruga poslodavaca Hrvatske elektroprivrede, članovi koje su društva HEP grupe. Važeći Kolektivni ugovor primjenjuje se na sve radnike društava potpisnika Kolektivnog ugovora u HEP grupi. Svi radnici, neovisno o statusu zaposlenja (ugovor o radu na određeno ili na neodređeno) ostvaruju istu razinu prava iz Kolektivnog ugovora.

Također, Kolektivnim ugovorom su za radnike koji rade u nepunom radnom vremenu osigurana sljedeća prava:

- > puni iznos troškova za prijevoz
- > nagrada za dugogodišnji rad kod poslodavca (prema uvjetima utvrđenim Kolektivnim ugovorom)
- > izvanredna pomoć (prema uvjetima utvrđenim Kolektivnim ugovorom)
- > puni iznos dodatka za godišnji odmor
- > puni iznos isplate povodom Božića i Uskrsa
- > puni iznos dodatka na plaću za neprekidni radni staž kod poslodavca
- > puni iznos dodatka na plaću na ukupni radni staž
- > puni iznos dodatka za prehranu.

Tim radnicima ostala prava pripadaju razmjerno radnom vremenu koje provedu radeći u HEP-u.

Osim propisanih zakonskih rokova u kojima se sindikate unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju, Kolektivnim ugovorom poslodavac se obvezuje pravodobno, a najmanje jednom u dva mjeseca obavijestiti sindikate o tijeku priprema na izradi planova za restrukturiranje i privatizaciju poslodavca te njihovom utjecaju na gospodarski i socijalni položaj radnika.

Benefiti za radnike i menadžere

	Radnici	Menadžeri
Povlastice po učinku	NE (osim radnici HEP-Opskrbe)	NE
Životno ili dopunsko mirovinsko osiguranje	Dobrovoljni zatvoreni mirovinski fond za radnike HEP grupe	
Dopunsko zdravstveno osiguranje	DA	DA
Dodatni obiteljski troškovi u posebnim situacijama (npr. porodijski, rođenje djeteta, smrtni slučaj)	DA (jednokratna isplata za rođenje djeteta, izvanredne pomoći za smrt radnika i djela članova obitelji, periodične pomoći za vrijeme trajanja roditeljskog/roditeljskog dopusta, pomoć za vrijeme dugotrajnog bolovanja)	
Dodatni osobni troškovi (npr. komunikacijski troškovi – mobitel, vozilo)	Pojedini radnici po posebnoj odluci ovlaštene osobe	Da (mobilni telefon i službeni automobil ovisno o rangu)
Stambene olakšice (stanovi, krediti)	Posebne kreditne linije ugovorene s bankama za radnike HEP grupe	

Još 2016. godine trgovačka društva HEP grupe donijela su odluke o poticajnim mjerama za prestanak radnog odnosa. Prema odluci, dobna granica za ostvarivanje prava na poticajne mjere za odlazak u mirovinu iznosi 63,5 godina. Radnici koji ispunjavaju uvjete mogu zatražiti sklapanje sporazuma za prestanak ugovora o radu. Planiranje nasljeđivanja postaje vrlo važno s obzirom na to da se predviđa da će do 2025. godine 3.349 radnika otići u mirovinu, što je 30,8 posto svih radnika.

Plan umirovljenja u HEP grupi

Godina	Broj
2018.	59
2019.	56
2020.	76
2021.	109
2022.	197
Ukupno	497

HEP-ovi radnici imaju mogućnost sudjelovati u zatvorenom dobrovoljnom mirovinskom fondu osnovanom 2006. godine. Više od 4.700 radnika je iskoristilo ili još uvijek koristi pogodnosti ovog oblika štednje, a više od 1.400 njih već prima dodatni prihod uz redovitu mirovinu iz I. i II. stupa. Prilikom ućlanjenja u dobrovoljni fond HEP grupa uplaćuje početni iznos u visini od 400 kuna, a članovi na osobne uplate u ovaj fond ostvaruju poticaje. Sredstva fonda su u vlasništvu člana, u cijelosti su nasljedna i neoporeziva, a sredstva na računu ostvaruju prinose i u slučaju prestanka uplate ili neredovitih uplata.

Iskazujemo solidarnost i socijalnu osjetljivost prema djeci umrlih i poginulih radnika HEP-a, osiguravajući im stalnu mjesečnu financijsku potporu od predškolskog uzrasta sve do završetka njihova redovnog školovanja, odnosno navršene 26. godine života.

HEP među tri najpoželjnija poslodavca

Među najpoželjnijim poslodavcima za 2017. godinu nalazi se i HEP, prema istraživanju portala MojPosao provedenom tijekom 2016. i 2017. na 17.000 ispitanika. Među svim ispitanicima HEP zauzima treće mjesto, dok je među muškarcima drugi najpopularniji poslodavac.

Istraživanje je pokazalo da plaća nije presudan faktor atraktivnosti poslodavaca u Hrvatskoj, već sigurnost radnog mjesta, harmonični odnosi na radnom mjestu i prilike za napredak, a slijedi društvena odgovornost poslodavca. Visina plaća i ostale materijalne beneficije presudan su faktor atraktivnosti za tek 13 posto ispitanika.

Raznolikost i jednaki uvjeti

Podaci o početnim bruto plaćama u društvima HEP grupe prikazuju najveće početne plaće svih novozaposlenih radnika, a ne samo plaće pripravnika (pojedini novozaposleni radnici nisu bili pripravnici već radnici s dužim radnim iskustvom te je njihova plaća veća zbog većeg dodatka za staž i većeg koeficijenta). Ni u jednom društvu HEP grupe nema spolne diskriminacije u pripravnicičkim koeficijentima jer su oni jednaki za sve pripravnike s istom stručnom spremom. U 2017. godini u manjim društvima zaposlene su muške osobe s višim plaćama (koji nisu pripravnici), dok novozaposlene osobe ženskog spola imaju nižu plaću (među njima su osobe koje su imale status pripravnika pa je prosječna početna plaća bila nešto niža).

Omjer prosječne minimalne i početne plaće u 2017. prema spolu

Spol	Prosječna minimalna plaća (kn)	Prosječna početna plaća (kn)	Odnos
M	6.968,78	5.242,85	-25%
Ž	6.599,25	5.039,94	-24%

Povelja o raznolikosti

Na međunarodnom skupu u Zagrebu u organizaciji Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj, HEP se potpisom Povelje obvezao promicati raznolikost i nediskriminaciju u svojoj radnoj sredini i poslovnom okruženju. U 2017. godini Povelji je pristupilo 40-ak poduzeća i organizacija u Hrvatskoj.

Povelja o raznolikosti je inicijativa pokrenuta u 16 zemalja Europske unije, s više od 7 tisuća potpisnika, čiji je cilj poticanje provedbe politike raznolikosti u poslovnom sektoru. Od organizacija koje su usvojile Povelju očekuje se da donesu politiku o poštivanju raznolikosti, provode i promiču načela raznolikosti te da izvještavaju o svojim aktivnostima u ovom području.

Razlike u prosječnim bruto plaćama muškaraca i žena u pojedinim kategorijama uzrokovane su razlikama u starosnoj i kvalifikacijskoj strukturi radnika. Radnici svih društava HEP grupe Kolektivnim ugovorom imaju reguliran dodatak na staž u HEP-u i dodatak na ukupni staž te se dio razlika u plaćama može objasniti većim udjelom muškaraca u starijim dobnim skupinama radnika. Do razlika u plaćama dolazi i zbog obrazovne strukture radnika, tj. broj radnika u svakoj kvalifikacijskoj skupini veći je od broja radnica (osobe sa završenim fakultetima imaju veće koeficijente za plaću i rade na radnim mjestima više složenosti).

Prosječne bruto plaće u 2017. godini (kn)						
Stupanj obrazovanja	Godišnji iznos			Mjesečni iznos		
	Žene	Muškarci	Omjer M/Ž	Žene	Muškarci	Omjer M/Ž
DR	280.055,88	239.397,13	85%	23.337,99	19.949,76	85%
MR	226.077,01	232.773,80	103%	18.839,75	19.397,82	103%
VSS	170.222,00	178.904,02	105%	14.185,17	14.908,67	105%
VŠS	132.408,10	144.731,08	109%	11.034,01	12.060,92	109%
SSS	110.433,02	117.269,87	106%	9.202,75	9.772,49	106%
NSS	89.156,51	89.069,33	100%	7.429,71	7.422,44	100%
VKV	118.400,72	130.692,15	110%	9.866,73	10.891,01	110%
KV	97.854,21	109.582,36	112%	8.154,52	9.131,86	112%
PKV	73.302,16	91.696,87	125%	6.108,51	7.641,41	125%
NKV	76.583,94	88.548,96	116%	6.382,00	7.379,08	116%
UKUPNO OMJER			104%	UKUPNO OMJER		104%

HEP-u dodijeljen Mamforce company standard

Hrvatskoj elektroprivredi je krajem prosinca 2017. dodijeljen osnovni Mamforce company standard. Certifikati Mamforce dodijeljeni su u sklopu završne konferencije EU projekta "Prema stvarnoj ravnopravnosti muškaraca i žena: usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života".

HEP je uključivanje u ovaj projekt prepoznao kao još jednu pozitivnu inicijativu među onima koje se već provode u skladu s dugoročnim planom strateškog upravljanja ljudskim potencijalima. Programom doprinosimo raznolikosti, unapređujemo odgovorne prakse i gradimo poticajnu organizacijsku kulturu.

HEP je prvi u Hrvatskoj još 2014. donio Plan djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u trgovačkim društvima u sastavu HEP grupe, izrađen na temelju Smjernica Vlade Republike Hrvatske i Ureda za ravnopravnost spolova.

Ocjena radnog učinka

U 2017. godini provedeno je prvo formalno evaluacijsko razdoblje u HEP-Opkrbi te je od 80 radnika njih 61 ispunio formalne preduvjete za sudjelovanje u sustavu upravljanja radnim učinkom (76,2 posto - 31 muškarac i 30 žena).

Unutar evaluacijskog razdoblja, proveli smo sve predviđene aktivnosti: godišnji razgovori s radnicima, obvezna i dodatna savjetovanja te razvojni razgovori. Radnici su sudjelovali na internim edukacijama i kolegijima o sustavu i pohađali su vanjske edukacije s ciljem ostvarenja postavljenih individualnih ciljeva te strateških ciljeva društva. Nakon zaključenja evaluacijskog razdoblja utvrđeno je da 51 radnik ispunjava kriterije za isplatu varijabilnog dijela plaće, a najuspješnijima u određenim područjima dodijeljena su priznanja za uspješan rad u protekloj godini. Sustav je u potpunosti aplikativno pokriven te se tokom godine radilo na unaprijeđenju postojećih funkcionalnosti aplikacije Radni učinak, kao i na izradi novih.

Sljedeće društvo koje planira uvesti ovakav sustav jest HEP-ESCO, koje je podnijelo službeni zahtjev za pokretanjem uspostave sustava upravljanja radnim učinkom u njihovom društvu.

Obrazovanje i usavršavanje

HEP grupa nema formalnih programa za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja te pomažu uspješnom okončanju radnog vijeka, međutim, ono je omogućeno kontinuiranim i ciljanim upućivanjem radnika na stručna usavršavanja i osposobljavanja.

U 2017. godini u obrazovanje radnika HEP grupa je ukupno uložila 12.126.839 kuna, od čega na stručno usavršavanje 8.493.635 kuna te stručno osposobljavanje 2.762.210 kuna. Prosječno je po radniku za obrazovanje uloženo 1.020 kuna, a 18,05 posto radnika bilo je uključeno u neki oblik obrazovanja.

Vodeći kontinuiranu brigu o obrazovnim potrebama radnika, a u skladu s poslovnim i razvojnim ciljevima društava i organizacijskih jedinica HEP grupe, i u 2017. godini radnicima je omogućeno pohađanje ciljanih stručnih usavršavanja i osposobljavanja.

Obuka u 2017.

Prosječan broj sati obuke (h)	2016.	2017.	
Muškarci	48,2	35,9	Spol
Žene	53,7	48,5	
Radnici	46,8	35,5	Kategorija zaposlenika
Menadžment	279,9	304,9	

S obzirom na potrebu stjecanja dodatnih i novih stručnih znanja i vještina iz područja ključnih za razvoj HEP-a, raspisan je Interni natječaj za pohađanje poslijediplomskih specijalističkih i doktorskih studija u 2017. godini za potrebe HEP grupe. Obavljeni su komisijski motivacijski intervjui te je za 28 radnika donesena odluka o upućivanju na ovu vrstu obrazovanja.

U odnosu na 2016. godinu ovim je natječajem radnicima s visokim radnim potencijalom dodatno omogućeno pohađanje poslijediplomskih doktorskih studija s ciljem izobrazbe doktora znanosti, daljnjeg profesionalnog i osobnog razvoja.

Uspostava Centra za edukaciju

Tijekom 2017. godine izradili smo studiju o uspostavi Centra za edukaciju radnika HEP grupe, koja je obuhvatila analizu trenutnog stanja i izradu prijedloga poboljšanja, odnosno projektiranje Centra, opis i viziju edukacije radnika HEP grupe, popis tipova dokumenata koji će biti obuhvaćeni projektom, kao i odabir te edukaciju internih trenera (trening trenera) koji će sudjelovati u radu HEP Akademije. HEP Akademija bit će korporativni obrazovni centar odnosno mjesto na kojem se skupljaju ključna znanja i resursi kompanija, mjesta okupljanja lidera i međufunkcionalnih timova te mjesto kroz koje ćemo uvesti nove tehnologije u proces učenja odnosno e-učenje za cijelu HEP grupu. HEP Akademija ima nekoliko specijalističkih centara: centar poslovnih vještina i kompetencija, centar voditeljskih vještina i kompetencija, centar specijalističkih znanja i centar internih znanja.

I sam proces transformacije bio je snažno usmjeren na zadržavanje mlađeg stručnog kadra koji će voditi tvrtku u duljem razdoblju. U tu smo svrhu izradili popis ključnih znanja i pozicija na kojima će oni koji žele otići prenositi svoje znanje na mlađe kolege.

Na razini HEP grupe 28 radnika upućeno je doškovanje o trošku poslodavca. Organizirani su *in-house* tečajevi poslovnih stranih jezika te je pojačan interes radnika za pohađanje edukacija iz područja „mekih“ vještina poput vještina vođenja, odnosa s klijentima, prodajnih vještina, pregovaranja, komunikacijskih i prezentacijskih vještina. Osigurali smo i stručna usavršavanja iz područja javne nabave, financija, računovodstva, interne revizije, vođenja EU projekata, zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, omogućili stjecanje certifikata IPMA Level Certificate, te certifikate za trgovanje na burzama energije (EEX, EPEX SPOT, HUPX SPOT). Naši su radnici pohađali konferencije, savjetovanja, stručne radionice i skupove (CIGRE, CIRED, MIPRO) te stručna osposobljavanja utvrđena zakonskom regulativom, stručne ispite i druge programe.

U organizaciji Sektora za ljudske potencijale provedena je obvezna interna edukacija „Poslovno dopisivanje“ za 46 pripravnika u sjedištu društava HEP grupe te je organiziran susret s predstavnicima latvijske elektroprivrede Latvenergo na temu mentorstva, stručnih praksi i osposobljavanja s ciljem razmjene iskustava i primjera dobre prakse dviju tvrtki.

Za praćenje obrazovanja koje financira poslodavac koristi se aplikacija Evidencija obrazovanja. U njoj su revidirani postojeći izvještaji o ostvarenim obrazovnim aktivnostima, utvrđena je potreba za dopunama i izmjenama modula te izradu novih izvještaja, a omogućeno je dupliciranje podataka za stručna usavršavanja i osposobljavanja uz sklapanje ugovora.

U 2018. godini planiramo nastaviti s upućivanjem radnika na stručna usavršavanja i stručna osposobljavanja prema usvojenom planu obrazovanja, održavanjem internih edukacija, sveobuhvatnijom operativnom suradnjom sa znanstvenom i obrazovnom zajednicom u područjima od zajedničkog interesa te započeti sa stipendiranjem učenika završnih razreda srednjih škola s obzirom na buduće razvojne potrebe organizacijskih jedinica i društava HEP grupe.

Pobjeda HEP-ova tima na Case Study natjecanju

U organizaciji IEDC Bled škole menadžmenta i IEDC Alumni kluba iz Hrvatske u travnju je održano deseto natjecanje u rješavanju poslovnih slučajeva. Ove godine natjecalo se deset timova iz velikih tvrtki od kojih je, nakon dva dana intenzivnog rada, pobijedio HEP nad izuzetno snažnom konkurencijom. HEP-ov tim činili su: Martin Đukić iz HEP-ESCO-a, Tina Smojver iz HEP-Opkrbe, Vedran Prpić iz Sektora za ljudske potencijale, Nenad Krizmanić iz Sektora za financije i riznicu te Marko Beus i Matej Gržeta iz Sektora za tržišnu i marketinšku strategiju. HEP-ov tim pažljivo je analizirao dostupne podatke te, zajedničkom poslovnom kreativnošću, ponudio strukturirani i argumentirani poslovni model koji koristi već postojeću infrastrukturu, klijentima nudi vrijednost za njihovu investiciju, a tvrtki osigurava stabilan profit. Osim što je sudjelovanjem u natjecanju dobio priliku dodatno razvijati svoje vještine inovativnog razmišljanja, rješavanja problema i optimizacije rješenja, prezentacijske vještine i vještine timskog rada, HEP-ov tim osvojio je i glavnu nagradu te plasman u regionalno natjecanje u kojem je sudjelovalo pet timova.

Naši sportaši

Članovi HEP-ovog trkačkog tima nastupili su na sve tri prošlogodišnje utrke B2B RUN i ostvarili odlične rezultate. Na prvoj utrci u Splitu osvojili su četvrto mjesto u konkurenciji velikih tvrtki, dok su u Rijeci i Osijeku bili drugi. Ivan Stanić je u Slavoniji bio brončani u pojedinačnoj konkurenciji. HEP-ov tim, koji je narastao na gotovo 40 trkača, okupio je respektabilnu ekipu u muškoj i u ženskoj konkurenciji, koju osim rezultata motiviraju druženja te aktivan način života. „Hepovci“ su nastupili i na 17. splitskom polumaratonu pod imenom HEP Running Team.

Naša vrhunska trkačica Renata Novosel i u 2017. ostvarila je brojne uspjehe i postala najbolja veteranska atletičarka Hrvatske. Titulu je zaslužila odličnim rezultatima ostvarenima na prošlogodišnjim domaćim i međunarodnim natjecanjima - drugim mjestom u skoku u dalj na Europskom prvenstvu u Danskoj te prvim mjestom i novim rekordom u skoku u dalj Balkanskih prvenstava u Bugarskoj.

Darivatelji krvi

Društva u sastavu HEP grupe promiču vrijednost i značaj dobrovoljnog darivanja krvi te se u suradnji s nadležnim institucijama redovito organiziraju dobrovoljna darivanja krvi kojima se uvijek odaziva značajan broj naših radnika. Tako su HEP-ovi radnici u 2017. krv darivali više od 1.160 puta. Radnike potičemo na darivanje krvi osiguravajući im pravo na dva dana plaćenog dopusta, više od zakonom predviđenog.

Zaštita na radu

Tijekom 2017. godine, u HEP grupi registrirano je ukupno 112 ozljeda na radu, od čega je među ženama zabilježeno 17 ozljeda, a 95 među muškarcima. Od ukupnog broja ozljeda zabilježeno je 22 teških i 90 lakših ozljeda. U izvještajnom razdoblju izgubljeno je 6.765 radnih dana, odnosno 54.108 radnih sati.

Od teških ozljeda, 14 se dogodilo na mjestu rada, jedna na službenom putu, a sedam u dolasku ili odlasku s posla. Od ukupnog broja ozljeda, na mjestu rada i prilikom obavljanja redovnih poslova, dogodile su se ukupno 73 ozljede i sve su nastale kao rezultat izvođenja radnih postupaka protivno pravilima zaštite na radu i neprovođenja mjera zaštite na radu.

U izvještajnom razdoblju nisu registrirane profesionalne bolesti. U usporedbi s prethodnom godinom u 2017. je smanjen broj ozljeda. Zajednički odbori za zdravstvena i sigurnosna pitanja nisu formirani, a Kolektivni ugovor obuhvaća pitanja zdravlja i sigurnosti na radu u dijelu koji definira prava na zdravstvenu zaštitu, sigurne uvjete rada i propisuje obveze radnika za sigurno obavljanje radnih zadataka.

Ovo smo mi: HEP grupa u brojevima

Godina		31.12.2016.	% od ukupnog broja zaposlenih	31.12.2017.	% od ukupnog broja zaposlenih
Dobna skupina	<30	527	4,91	683	6,33
	30 - 50	4971	46,33	4917	45,6
	50>	5231	48,76	5182	48,06
UKUPNO		10.729	100	10.782	100

Godina		31.12.2016.	% od ukupnog broja zaposlenih	31.12.2017.	% od ukupnog broja zaposlenih
Spol	Muškarci	8393	78,23	8419	78,08
	Žene	2336	21,77	2363	21,92
UKUPNO		10.729	100	10.782	100

Menadžment

Godina		31.12.2016.	% od ukupnog broja	31.12.2017.	% od ukupnog broja
Dobna skupina	<30	0	0	1	0,87
	30 - 50	68	60,18	67	58,26
	50>	45	39,82	47	40,87
UKUPNO		113	100	115	100

Godina		31.12.2016.	% od ukupnog broja	31.12.2017.	% od ukupnog broja
Spol	Muškarci	89	78,76	90	78,26
	Žene	24	21,24	25	21,74
UKUPNO		113	100	115	100

Dob i spolna struktura

Godine života	M	Ž	
18-25	169	15	
25-30	397	102	
30-35	601	192	
35-40	724	262	
40-45	1.278	307	
45-50	1.225	328	
50-55	1.375	395	
55-60	1.606	547	
60-65	1.044	215	
UKUPNO	8.419	2.363	10.782

Vrsta ugovora

Spol	Vrsta ugovora	Broj zaposlenika
Žene	Određeno	2.302
Muškarci		8.216
Žene	Neodređeno	61
Muškarci		203
UKUPNO		10.782

Fluktuacija radnika

Dobna skupina	Dolasci 2016.	Dolasci 2017.	Dobna skupina	Odlasci 2016.	Odlasci 2017.
Muškarci			Muškarci		
do 18	0	2	do 18	0	0
18-25	34	96	18-25	0	2
25-30	62	134	25-30	5	5
30-35	56	85	30-35	4	8
35-40	34	45	35-40	12	12
40-45	21	22	40-45	4	17
45-50	12	15	45-50	12	12
50-55	12	6	50-55	6	16
55-60	1	1	55-60	20	82
60-65	0	0	60-65	111	502
65-70	0	0	65-70	43	65
UKUPNO	232	406	UKUPNO	217	721
Žene			Žene		
18-25	6	13	18-25	0	1
25-30	26	33	25-30	2	3
30-35	28	36	30-35	2	1
35-40	16	17	35-40	0	2
40-45	13	12	40-45	2	2
45-50	4	6	45-50	1	5
50-55	4	0	50-55	3	8
55-60	1	0	55-60	9	77
60-65	0	0	60-65	19	88
65-70	0	0	65-70	5	6
UKUPNO	98	117	UKUPNO	43	193

Obrazovna struktura

Stupanj obrazovanja	Žene	Muškarci
Dr.sc.	4	16
Mr.sc.	50	132
VSS	713	1.420
VŠS	274	593
SSS	1.163	3.757
NSS	59	52
VKV	4	1.196
KV	44	1.052
PKV	9	56
NKV	43	145
UKUPNO	2.363	8.419

Raznolikost: osobe s invaliditetom

Osobe s invaliditetom		
Dobna skupina	M	Ž
25-30	0	1
30-35	7	1
35-40	10	3
40-45	40	9
45-50	75	13
50-55	118	18
55-60	165	32
60-65	119	16
UKUPNO	534	93

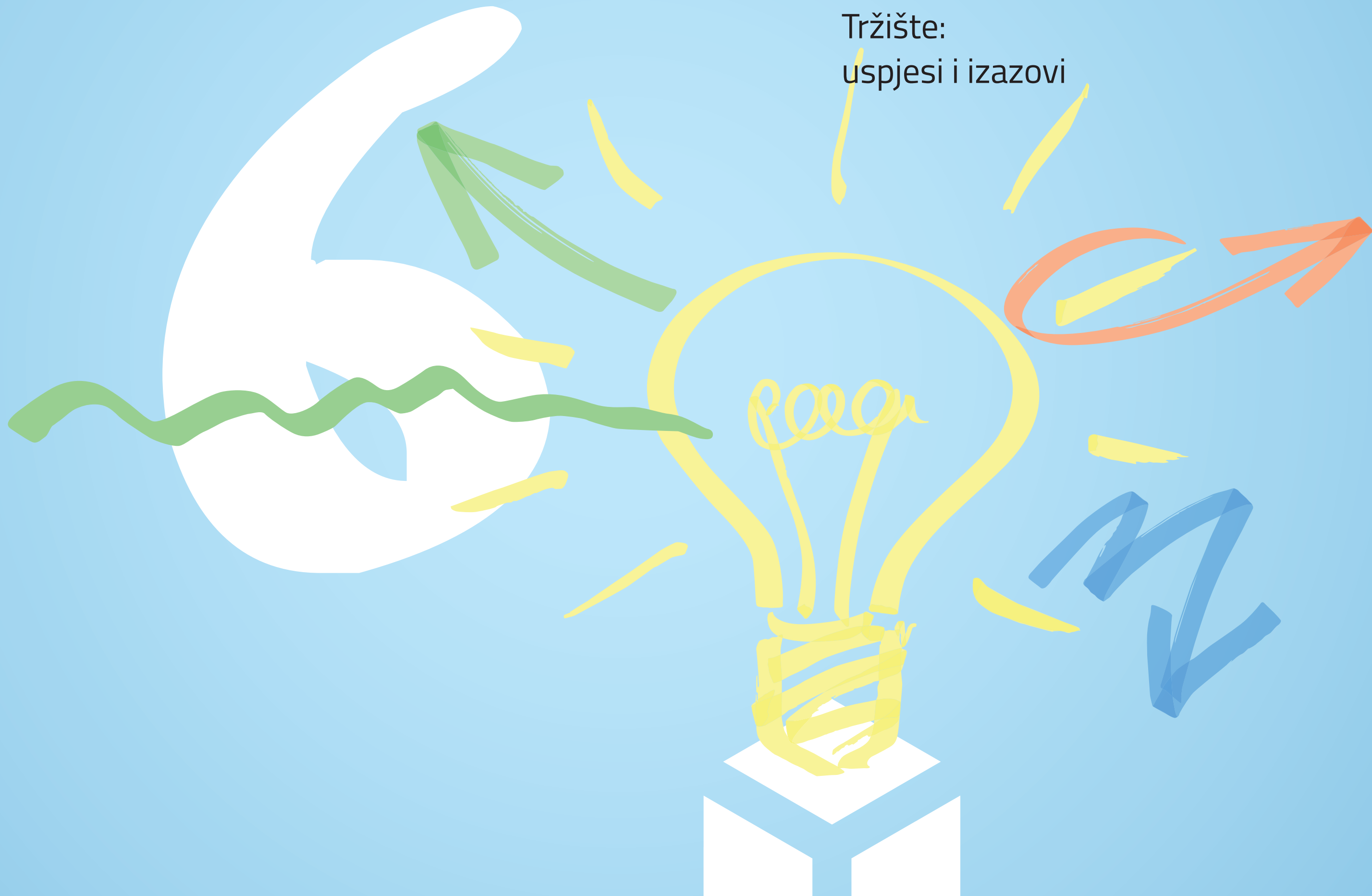
Korištenje roditeljskog dopusta

Spol	Broj radnika koji su koristili roditeljski dopust u 2017.
M	5
Ž	86
UKUPNO	91

Ozljede na radu prema društvima

Društvo	2016.	2017.
HEP d.d.	1	1
HEP-Proizvodnja	17	10
HEP ODS	124	96
HEP-Toplinarstvo	5	4
HEP-Upravljanje imovinom	0	1
UKUPNO	147	112

Tržište: uspjesi i izazovi

PROJEKTOM

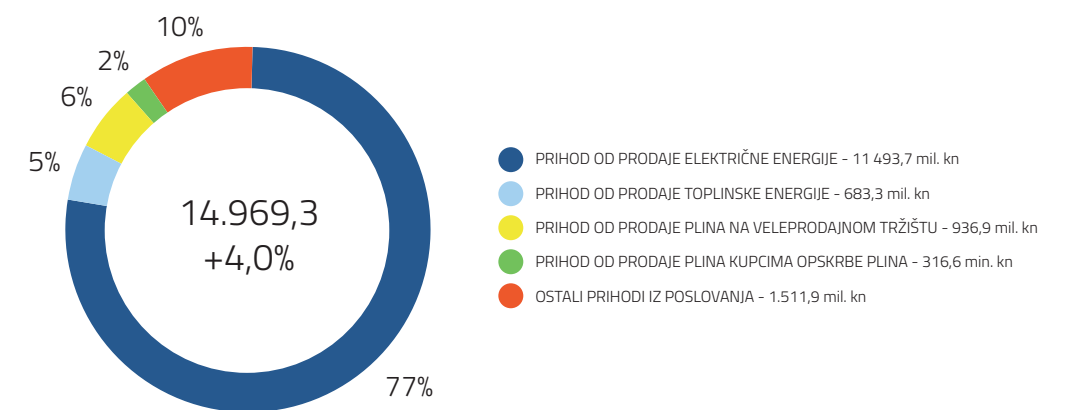
REVITALIZACIJE I MODERNIZACIJE

HIDROELEKTRANA PRODULJIT ĆE SE RADNI
VIJEK HIDROELEKTRANA, OSIGURATI NOVIH
150 MEGAVATA SNAGE I PROSJEČNA
OČEKIVANA DODATNA PROIZVODNJA
ELEKTRIČNE ENERGIJE OD 387 GWH
GODIŠNJE.

6

Tržište: uspjesi i izazovi

Poslovni prihodi (mil. kn) i njihova struktura u ukupnim poslovnim prihodima (%)

Poslovni rezultat

U 2017. godini HEP grupa je ostvarila dobit iz poslovanja u iznosu od 2.294,8 milijuna kuna što je, uslijed većeg rasta poslovnih rashoda od rasta poslovnih prihoda, manje za 428,3 milijuna kuna (15,7%) u odnosu na 2016. godinu. Ostvaren je gubitak iz financijskih aktivnosti u iznosu od 704,1 milijun kuna, dok je u 2016. godini iznosio 132,8 milijuna kuna pa je i to povećanje utjecalo na smanjenje neto dobiti HEP grupe, koja iznosi 1.300,3 milijuna kuna i za 744,7 milijuna kuna je manja u odnosu na neto dobit iz 2016. godine.

Poslovni rezultat u mil. kn

	električna energija			toplinska energija			plin		
	2016.	2017.	%2016	2016.	2017.	%2016	2016.	2017.	%2016
Poslovni prihodi	12.181,5	12.903,6	+5,9%	751,5	753,3	+0,2%	1.467,4	1.312,4	-10,6%
Poslovni rashodi	9.313,8	10.211,5	+9,6%	914,1	819,2	-10,4%	1.449,3	1.334,8	-7,9%
Dobit (gubitak) iz poslovanja	2.867,7	2.692,2	-6,1%	-162,6	-65,9	-59,5%	18,0	-22,4	

Poslovni prihodi iznose 14.969,3 milijuna kuna i veći su za 568,9 milijun kuna u odnosu na 2016. godinu prvenstveno uslijed povećanja prihoda od prodaje za 481,8 milijun kuna (3,7%) te povećanja ostalih poslovnih prihoda za 87,1 milijun kuna (6,1%).

Poslovni rashodi iznose 12.674,5 milijuna kuna i povećani su za 997,3 milijuna kuna u odnosu na 2016. godinu. Na povećanje su utjecali povećani troškovi nabave električne energije (29,7%) zbog veće nabave električne energije za opskrbu kupaca u Hrvatskoj i regiji te trgovanja električnom energijom te povećani troškovi energetske goriva (22,9%) uslijed većih troškova loživog ulja, viših cijena ugljena te više utrošenih količina prirodnog plina.

Protekle godinu na tržištu je obilježilo nekoliko značajnih društvenih i gospodarskih događaja. Hrvatsko gospodarstvo je u 2017. godini ostvarilo rast i prema prvim procjenama Državnog zavoda za statistiku, bruto domaći proizvod je realno veći za 2,8% u odnosu na 2016. godinu. Povoljnim kretanjima tijekom godine pridonijela je uspješna turistička sezona, porezna reforma i povećanje neto plaća koji su potaknuli oporavak osobne potrošnje te nastavak razdoblja nižih kamatnih stopa. Izloženost rizicima sektora kućanstva smanjena je zahvaljujući nastavku procesa razduživanja, oporavak gospodarstva i zaposlenosti te rast potencijala osobne potrošnje. Potrošnja kućanstava bit će glavni pokretač rasta domaće potražnje u srednjoročnom razdoblju. Strukturne ranjivosti domaćega gospodarstva povećale su se uglavnom pod utjecajem materijalizacije rizika vezanih uz koncern Agrokor.

Proizvodnja, nabava i prodaja električne energije

Najveći dio poslovnog prihoda (86,2%) i ukupna dobit iz poslovanja grupe, ostvareni su u djelatnosti električne energije. Djelatnost proizvodnje, prijenosa, distribucije i opskrbe električnom energijom HEP grupa obavlja na čitavom području Hrvatske. HEP grupa najveći je opskrbljivač električnom energijom u Hrvatskoj s 13,7 TWh prodane električne energije, dok je kroz opskrbu kupaca u Sloveniji, Srbiji, te Bosni i Hercegovini te izvoz viškova i preprodaju ukupno prodano 3.628 GWh. U 2017. godini ostvarena je dobit iz poslovanja od 2.692,2 milijuna kuna, 175,6 milijuna kuna manje nego u 2016. godini. Prihodi od prodaje električne energije u 2017. iznosili su 11.493,7 milijuna kn i veći su 662,2 milijuna kn (6,1%) od prethodne godine. Od toga je 89,6 posto (10.302,7 milijuna kuna) ostvareno prodajom u Hrvatskoj, a 10,4 posto (1.191,0 milijuna kuna) prodajom u inozemstvu.

Na prihode od prodaje električne energije, ostvarene u Hrvatskoj, utjecao je porast potrošnje i povećana prodaja HEP-ovih proizvođača u sustavu poticaja proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija. Povećani su i prihodi od prodaje električne energije izvan Hrvatske uslijed veće prosječne cijene koja je ostvarena za prodanu električnu energiju na veleprodajnom tržištu te povećane opskrbe kupaca u regiji.

Smanjena je prosječna cijena za kupce HEP-Opkrbe i to za kupce poduzetništva za 6,9 posto. Prosječna cijena za kupce u okviru zajamčene opskrbe niža je za 4,9 posto. Zbog primjene Uredbe Ministarstva gospodarstva o kriterijima za stjecanje statusa ugroženih kupaca energije iz umreženih sustava i Odluke Skupštine HEP-a kojom je kupcima kategorije kućanstva zadržana ista visina cijene električne energije, iznos solidarne naknade umanjio je prihod od prodaje električne energije kupcima za 171,7 milijuna kn. Rast gospodarskih aktivnosti, hladnija zima početkom godine i visoke temperature tijekom ljeta utjecali su na povećanje potrošnje električne

energije domaćih kupaca za 4,5 posto u odnosu na 2016. godinu, pri čemu su HEP-Opkrba i HEP Elektra povećale prodaju za 4,3 posto. U 2017. godini zadržan je višegodišnji stabilan tržišni udio u opskrbi domaćih kupaca električnom energijom, a također je povećan broj kupaca i prodaja električne energije u Sloveniji.

U elektranama u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu HEP grupe proizvedeno je 12,0 TWh električne energije, 463 GWh manje nego u 2016. godini, što je 61 posto ukupnog prometa električne energije koji je grupa ostvarila u 2017. godini. U nepovoljnim hidrološkim okolnostima koje su obilježile 2017. godinu u hidroelektranama je proizvedeno 5.004 GWh električne energije što je 1.134 GWh manje u odnosu na proizvodnju u 2016. godini i čini 25 posto ukupno potrebne električne energije. U termoelektranama i termoelektranama-toplanama, koje su proizvele 4.044 GWh, proizvodnja električne energije je povećana za 402 GWh i njihov udio u 2017. godini predstavlja 20 posto ukupno potrebne energije. NE Krško isporučila je 2.984 GWh što je 268 GWh više nego u 2016. godini kada je listopadu i studenom obavljen remont.

Na tržištu i otkupom od HROTE-a nabavljeno je 7.845 GWh električne energije (39% potrebne električne energije), što je za 1.326 GWh više u odnosu na 2016. godinu. Od ukupnog iznosa, 5.870 GWh se odnosi na uvoz električne energije za potrebe opskrbe kupaca te nabavu za pokriće gubitaka na mreži prijenosa. Ostalih 1.931 GWh odnosi se na otkup HEP grupe od HROTE-a za proizvodnju iz postojećih obnovljivih izvora energije i kogeneracija u sustavu poticaja (467 GWh više), a 45 GWh na nabavu od proizvođača izvan HEP grupe i trgovaca u Hrvatskoj.

Proizvodnja i nabava električne energije (GWh)

	HIDROELEKTRANE	TERMOELEKTRANE	NUKLEARNA ELEKTRANA	NABAVA EL. ENERGIJE
2017.	5.004	4.004	2.984	7.845
2016.	6.138	3.642	2.715	6.519
2015.	5.673	3.157	2.685	5.226

Napomena: u 2017. godini proizvodnja hidroelektrana, kogeneracijskih elektrana te bioelektrana u sustavu poticaja iznosila je 564 GWh (u 2016: 244 GWh; u 2015: 7 GWh)

Proizvodnja električne energije (GWh)

	KUPCI KUĆANSTVA	KUPCI PODUZETNIŠTVA	IZVOZ	KUPCI U REGIJI	
2017.	5.785	7.937	2.376		1.252
2016.	5.537	7.626	2.821		852
2015.	5.642	7.046	1.797		57

Proizvodni kapaciteti na dan 31. prosinca 2017.

Hidroelektrane	Raspoloživa snaga (MW) / (-MW crpnog rada)		Raspoloživa snaga (mw)
AKUMULACIJSKE		PROTOČNE	
GHE Zakučac	539,15*	HE Varaždin	92,65
RHE Velebit	270 (-240)	HE Dubrava	79,78
HE Orlovac	237,0	HE Čakovec	77,44
HE Senj	216,0	HE Gojak	55,5
HE Dubrovnik	126/115	HE Rijeka	36,8
HE Vinodol	90,0	HE Miljacka	20
HE Peruća	60,0	HE Jaruga	7,2
HE Kraljevac	46,4	HE Golubić	6,54
HE Đale	40,8	HE Ozalj	5,5
HE Sklope	22,5	HE Krčić	0,34
CS Buško blato	7,5/4,2/(-10,2/-4,8)	HE Lešće	41,2
CHE Fužine	4,6/(-5,7)	HE Lešće ABM	1,09
HE Zavrelje	2		
RHE Lepenica	0,8 (-1,2)		
HE Zeleni vir	1,7		

CS: crpna stanica, CHE: crpna HE, RHE: reverzibilna HE
 * Uključena MHE Prančevići raspoloživa snaga na pragu 1,15 MWh

Termoelektrane	Raspoloživa snaga na pragu (MW,MWt,T/h)	Gorivo
TE-TO Sisak	623 / 0 / 161	loživo ulje / prirodni plin
TE-TO Zagreb	422 / 743 / 360	loživo ulje / prirodni plin
TE Rijeka	303	loživo ulje
TE Plomin	105+192	kameni ugljen
EL-TO Zagreb	88,8 / 384 / 416	loživo ulje / prirodni plin
TE-TO Osijek	89 / 184 / 150	loživo ulje / prirodni plin / plinsko ulje
KTE Jertovec	74	prirodni plin / plinsko ulje

Nuklearna elektrana	Raspoloživa snaga na pragu (MW)	Gorivo
NE Krško*	348	nuklearno

*HEP raspolaže s polovicom ukupnog kapaciteta NE Krško

Integrirane fotonaponske elektrane (9)	Raspoloživa snaga na pragu (MW)	Gorivo
	0,2	energija sunca
Bioelektrane-toplane	Raspoloživa snaga na pragu (MW/MWt/ T/H)	gorivo
BE-TO Sisak	3/10/18	netretirana drvena sječka
BE-TO Osijek	3/10/18	netretirana drvena sječka

Raspoloživost i održavanje proizvodnih jedinica

Ukupna radna raspoloživost postrojenja hidroelektrana u 2017. iznosila je 89,3 posto. Ukupna vremenska raspoloživost postrojenja hidroelektrana u 2017. iznosila je 90,1 posto. Ukupna radna raspoloživost postrojenja termoelektrana u 2017. iznosila je 56,9 posto. Ukupna vremenska raspoloživost postrojenja termoelektrana u 2017. iznosila je 76,6 posto.

Većina proizvodnih jedinica u portfelju HEP-Proizvodnje ostvarila je planiranu raspoloživost, s obzirom da je provedeno preventivno i korektivno održavanje, odnosno godišnji remont i revizije proizvodnih jedinica i pomoćnih pogona uz određena vremenska odstupanja u odnosu na prethodno planirani vremenski okvir. Uzroci odstupanja ostvarenja raspoloživosti u odnosu na planiranu dinamiku remonata iz EEB-a su: nepovoljne hidrološke okolnosti, odustajanje od nabave goriva za tržišno nekonkurentne blokove starije generacije, kašnjenje u realizaciji ugovaranja održavanja temeljem javne nabave, neplanirane poteškoće u izvršenju ugovorenog opsega remontnih aktivnosti te uočene manjkavosti pogona tijekom post-remontnih ispitivanja.

Sva postrojenja na početku 2017. godine su bila pogonski spremna ili u planiranom remonatu. Pojedine proizvodne jedinice bile su u statusu pokusnog rada.

Raspoloživa snaga na pragu elektrana za proizvodnju električne energije za EES RH na početku 2017. godine iznosila je 3.792,1 MWe:

- > u hidroelektranama (bez AG B HE Dubrovnik) 2.087,3 MWe (55,0%),
- > u termoelektranama i termoelektranama-toplanama 1.704,8 MWe (45,0%).

Raspoloživi kapaciteti za proizvodnju ogrjevne topline na početku godine su iznosili 1.311 MWt, a za proizvodnju tehnološke pare 1.087 t/h, odnosno 888 MWt.

Revitalizacija hidroelektrana

Tijekom 2017. godine u HEP-Proizvodnji investirano je 420,2 milijuna kuna u revitalizaciju proizvodnih pogona, zamjene i rekonstrukcije te u izgradnju novih objekata.

HEP se nalazi usred višegodišnjeg, 3,2 milijarde kuna vrijednog investicijskog ciklusa revitalizacija i modernizacija vlastitih hidroelektrana. U sklopu tog ciklusa odvija se završna faza revitalizacije naše najveće hidroelektrane - HE Zakučac na rijeci Cetini. Ukupna vrijednost investicije u rekonstrukciju HE Zakučac je približno milijardu kuna. Rekonstrukcijom HE Zakučac dotrajala je oprema zamijenjena novom uz primjenu najboljih suvremenih tehnoloških i tehničkih rješenja. Snaga elektrane povećat će se za 52 MW što će omogućiti povećanje prosječne godišnje proizvodnje za 58 GWh.

Uz HE Zakučac, HEP nastavlja s pripremama za revitalizaciju HE Varaždin, HE Senj i nekoliko drugih velikih hidroelektrana koje su u različitim fazama pripremljenosti (od ugovorene izrade projekata i ishođenja dozvola pa do već ugovorenih radova na revitalizacijama). U tijeku je rekonstrukcija još nekoliko hidroelektrana (primjerice HE Gojak, CHE Fužine, HE Ozalj).

Ovim projektom revitalizacije i modernizacije hidroelektrana produžit će se radni vijek hidroelektrana, osigurati novih 150 megavata snage i prosječnu očekivanu dodatnu proizvodnju električne energije od 387 GWh godišnje te izravno doprinijeti stabilnosti hrvatskog elektroenergetskog sustava.

Centralni kemijsko tehnološki laboratorij u 2017.

CKTL je tijekom 2017. godine proširio opseg usluga laboratorija i na uzorkovanje čvrstih biogoriva i pepela. U srpnju je Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) provela ocjenu laboratorija u skladu sa zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007, čime je potvrđena akreditacija laboratorija za ispitivanje loživog ulja, ugljena, koksa i čvrstih biogoriva te uzorkovanja čvrstih biogoriva i pepela od izgaranja čvrstih biogoriva.

U 2017. godini ukupan broj ispitanih uzoraka u odnosu na 2016. godinu je povećan za 90%, s time da je najviše uzoraka (68%) bilo uzoraka čvrstih biogoriva i pepela. Također, povećan je broj vanjskih naručitelja ispitivanja, osobito u području ispitivanja čvrstih biogoriva. U 2017. godini 50% svih ispitivanja je provedeno za vanjske naručitelje ispitivanja.

Laboratorij je tijekom 2017. godine sudjelovao na poslovima instalacije opreme i uvođenju metoda određivanja sadržaja vlage drvene sječke u pogonima BE-TO Osijek i BE-TO Sisak kroz instalaciju vlagomjera i sušionika, izradu radnih uputa te provedbu osposobljavanja djelatnika bioelektrana za rad s opremom. Proširivanjem akreditacije CKTL-a na uzorkovanje čvrstih biogoriva uvedeno je kontinuirano mjesečno praćenje kvalitete sječke i pepela za potrebe bioelektrana koje se sastoji od uzorkovanja, dostave i analize uzoraka u laboratoriju.

Tijekom 2017. godine CKTL je sa svojim ispitivanjima sudjelovao i u projektima ispitivanja mogućnosti primjene pepela nakon izgaranja čvrstih biogoriva s Agronomskim i Građevinskim fakultetom iz Zagreba.

Proizvodnja i prodaja toplinske energije

Djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom obavljaju se na području Zagreba, Osijeka, Velike Gorice, Zaprešića, Samobora i Siska. U 2017. godini ukupno je proizvedeno 2.302 GWh toplinske energije, što je u odnosu na 2016. godinu 5 GWh ili 0,2 posto manje. Prodaja toplinske energije u 2017. godini ukupno je bila za 1,3 posto ili 23 GWh manja u odnosu na 2016. godinu te je iznosila 1.914 GWh od čega se na kupce kućanstava odnosilo 58 posto prodane energije (1.110 GWh), a na kupce poduzetništva 42 posto (804 GWh). U ukupnoj potrošnji ogrjevne topline udio Zagreba (uključivo Samobor, Veliku Goricu i Zaprešić) iznosio je 85,0 posto, Osijeka 11,7 posto, a Siska 3,4 posto.

U siječnju i veljači 2017. godine došlo je do povećane prodaje uslijed hladnije zime u odnosu na isto razdoblje 2016. godine, dok je prodaja u prosincu 2017. bila niža uslijed viših temperatura u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ukupno je prodaja kućanstvima u 2017. godini bila manja za 1,1 posto, a prodaja gospodarstvu za 1,5 posto.

Djelatnost proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom je u prihodima HEP grupe u 2017. sudjelovala s pet posto te je ostvarila je u gubitak iz poslovanja od 65,9 milijuna kuna. Gubitak je u usporedbi s prethodnom godinom smanjen za 96,7 milijuna kuna zbog smanjenja troškova proizvodnje toplinske energije uslijed nižih cijena plina te manjih troškova vrijednosnog usklađenja dugotrajne imovine. Prihodi od prodaje toplinske energije iznosili su 683,3 milijuna kuna te su smanjeni za 16,3 milijuna kuna (2,3%), uslijed smanjenja potrošnje od 1,3 posto.

Distribucija i opskrba plinom

HEP grupa obavlja djelatnost distribucije i opskrbe kupaca plinom na maloprodajnom tržištu, a od 2014. godine i djelatnost opskrbljivača plinom na veleprodajnom tržištu. Udio djelatnosti veleprodaje i maloprodaje plina u poslovnim prihodima HEP grupe iznosi 8,8 posto, a gubitak iz poslovanja je iznosio 22,4 milijuna kuna. Ostvareni su prihodi od prodaje plina na veleprodajnom tržištu u iznosu od 963,9 milijuna kuna, što je udio od 6 posto poslovnih prihoda HEP grupe. U odnosu na prethodnu godinu prihodi su smanjeni za 138,8 milijuna kuna (12,6%) zbog manje prodaje (za 1,7%) ali i niže prosječne prodajne cijene (9,4%). Cijenu po kojoj HEP prodaje plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge određuje Vlada Republike Hrvatske.

Prihodi od distribucije i opskrbe plinom iznosili su 316,6 milijuna kuna, bili su manji za 25,2 milijuna kuna (7,4%), zbog 13,5 posto niže prosječne prodajne cijene. Prodajna cijena plina kupcima kućanstva smanjena je od 1. travnja 2016. godine za 20,0 posto, a od 1. siječnja 2017. dodatno za 2,5 posto. Također, smanjena je i prodajna cijena kupcima poduzetništva radi smanjenja naknade za distribuciju i smanjenja opskrbe marže radi postizanja konkurentnosti na natječajima.

Prodaja plina porasla je za 7 posto. Prodaja plina kupcima kućanstva bila je veća za 4,8 posto, a kupcima poduzetništva za 9,2 posto u odnosu na prethodnu godinu. Prodaja kupcima na distribucijskom području HEP-Plina povećana je za 4,8 posto, a prodaja novim kupcima na drugim distribucijskim područjima u Hrvatskoj za 40,0 posto.

Distribucija električne energije

Pouzdanost usluge distribucije električne energije

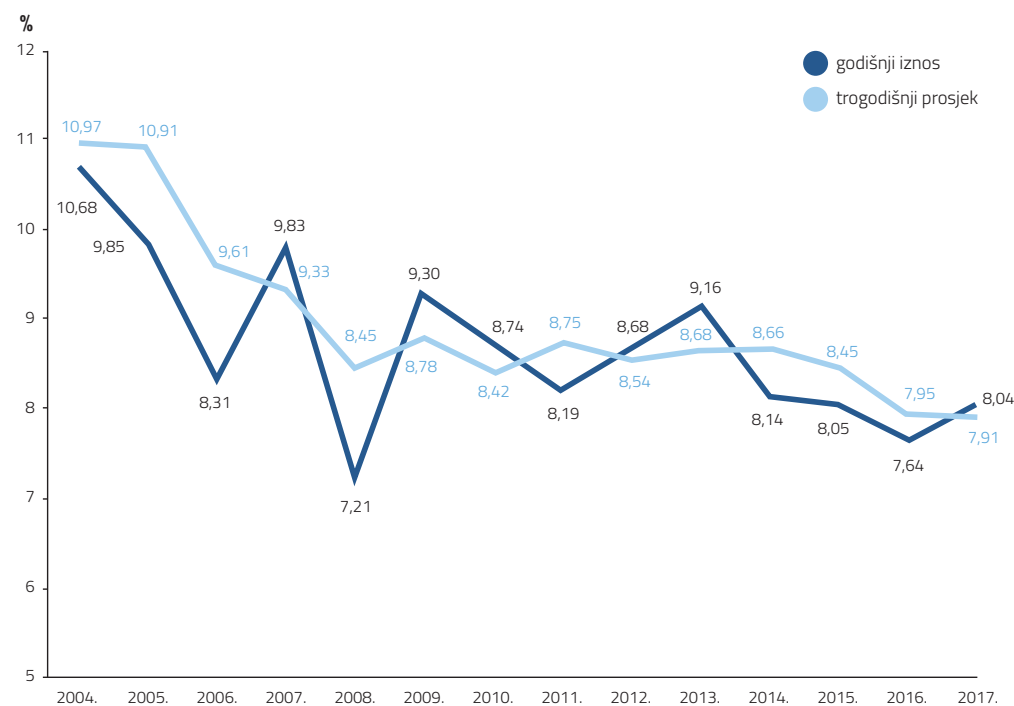
Sigurnost i stabilnost isporuke energije materijalna je tema HEP grupe procijenjena najvećom važnosti s prosječnom ocjenom vanjskih i unutarnjih dionika od 8,9 (od 10). Važnost te teme očituje se u odgovornom upravljanju pouzdanom uslugom i stalnim naporima koji se ulažu u smanjenje učestalosti i trajanja prekida napajanja električnom energijom te smanjenja gubitaka električne energije u distribuciji.

Gubici električne energije pokazatelj su ekonomičnosti poslovanja i kvalitete obavljanja djelatnosti distribucije električne energije. Smanjenje gubitaka je jedan od važnijih poslovnih ciljeva, a kako bi se postigao HEP ODS provodi niz investicijskih i operativnih mjera. Dvije su vrste gubitaka: tehnički koji su posljedica pogonskog stanja distribucijske mreže i tehničkih značajki elemenata mreže te toplinski gubici na vodovima i transformatorima. Netehnički gubici električne energije su posljedica neizmjerene i neobračunate energije koju su potrošili kupci električne energije.

Gubici u distribucijskoj mreži, 2017.

Opis	2016.	2017.	Razlika 2017.-2016.	2017./2016.(%)
Gubici u GWh	1.234,8 GWh	1.342 GWh	107,2 GWh	8,68
% gubitaka	7,64	8,04	0,4	5,26

Ostvareni godišnji iznosi i trogodišnji prosjeci gubitaka u distribucijskoj mreži u razdoblju od 2004. do 2017.

Pregled ostvarenih gubitaka na mreži distribucije za razdoblje od 2013. do 2017.

Opis/godina	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
nabava MWh	15.925.500	15.440.685	16.075.457	16.159.843	16.695.347
prodaja MWh	14.466.082	14.183.354	14.780.610	14.925.060	15.352.813
gubici u MWh	1.459.419	1.257.331	1.294.847	1.234.783	1.342.534
gubici u %	9,16	8,14	8,05	7,64	8,04

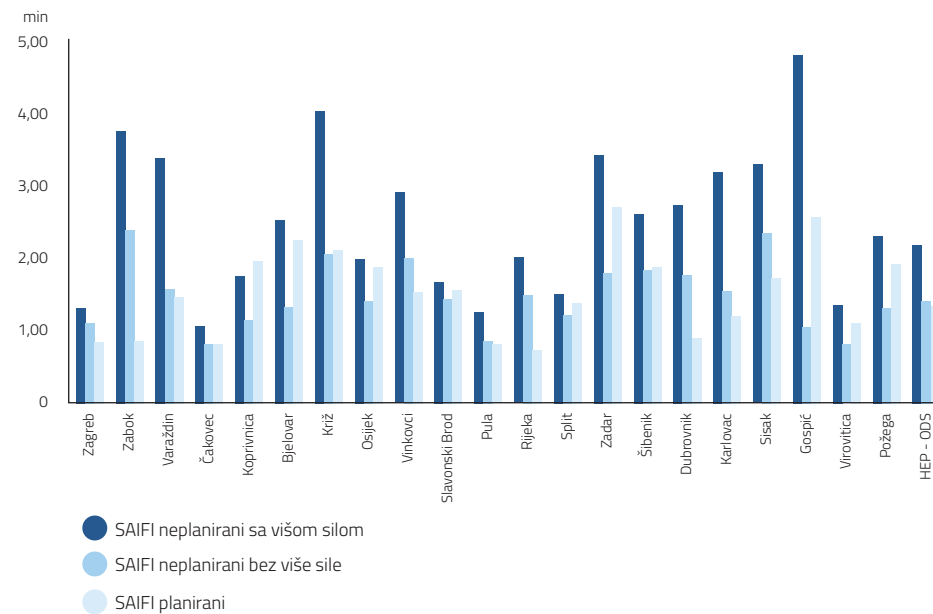
Pouzdanost napajanja

Pokazatelji pouzdanosti napajanja prate se korištenjem programske podrške (aplikacija DIS-PO). Program omogućuje statističku obradu ručno upisanih planiranih i neplaniranih zastoja komponenata mreže koji traju dulje od tri minute. U tablici je dan brojčani pregled pokazatelja pouzdanosti napajanja električnom energijom u distribucijskoj mreži (SAIFI i SAIDI), za planirane i neplanirane zastoje (sa i bez utjecaja više sile), a grafički je prikazano u dijagramu.

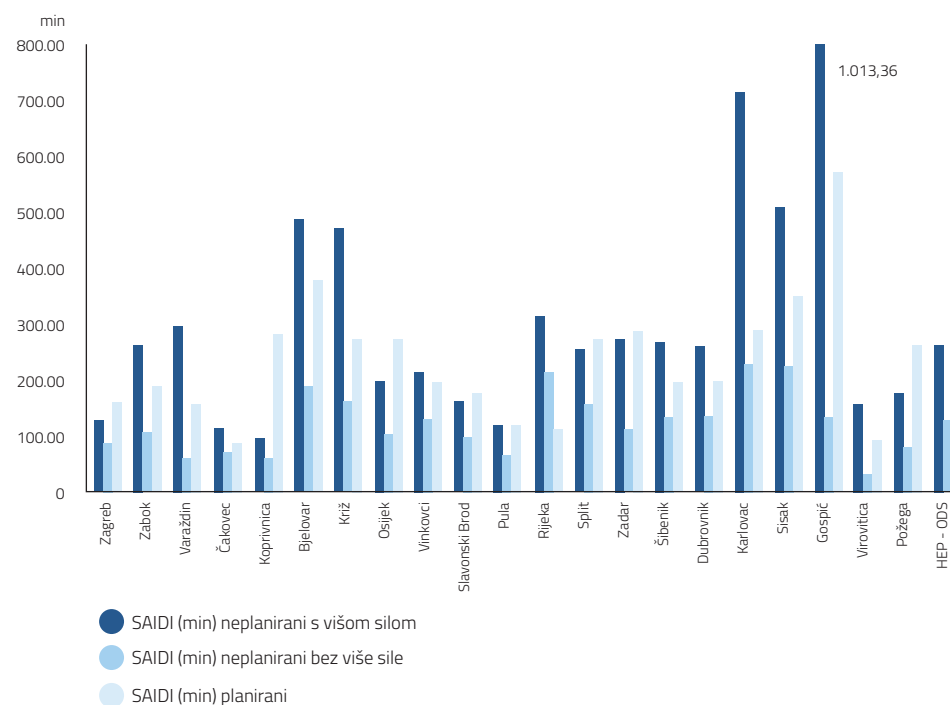
Pokazatelji pouzdanosti napajanja po distribucijskim područjima

Distribucijsko područje	Planirani		Neplanirani		Neplanirani - bez više sile	
	SAIFI	SAIDI (min)	SAIFI	SAIDI (min)	SAIFI	SAIDI (min)
Zagreb	0,91	158,79	1,41	126,47	1,20	89,01
Zabok	0,91	187,39	3,96	263,04	2,53	108,18
Varaždin	1,56	158,82	3,60	296,69	1,68	60,98
Čakovec	0,87	87,08	1,15	114,47	0,87	74,26
Koprivnica	2,13	276,62	1,88	93,07	1,24	59,15
Bjelovar	2,39	378,84	2,69	486,18	1,41	187,65
Križ	2,25	274,09	4,31	468,52	2,19	163,13
Osijek	2,00	270,47	2,10	197,31	1,50	103,01
Vinkovci	1,62	191,99	3,09	213,24	2,13	129,00
Slavonski Brod	1,79	177,40	2,94	157,84	2,09	98,86
Pula	0,88	120,12	1,34	119,90	0,90	67,36
Rijeka	0,79	111,91	2,13	312,54	1,61	213,48
Split	1,48	274,98	1,61	254,08	1,33	157,30
Zadar	2,88	286,04	3,63	274,97	1,93	113,15
Šibenik	2,00	194,26	2,78	270,01	1,94	136,59
Dubrovnik	0,96	203,41	2,92	259,01	1,86	135,99
Karlovac	1,28	292,11	3,37	716,14	1,64	232,49
Sisak	1,85	348,56	3,52	508,35	2,52	223,28
Gospić	2,75	571,34	5,10	1.013,36	1,14	133,70
Virovitica	1,17	91,40	1,43	156,73	0,86	33,31
Požega	2,06	259,74	2,47	176,66	1,40	81,22
HEP - ODS	1,45	213,12	2,32	259,46	1,52	125,71

SAIFI pokazatelji pouzdanosti napajanja za 2017.

SAIDI pokazatelj pouzdanosti napajanja za 2017.

HEP ODS stalno provodi procjene radi poboljšanja utjecaja na zdravlje i sigurnost korisnika, u sljedećim segmentima: kriteriji tehničke ispravnosti distribucijske mreže i elektroenergetskih objekata, kontinuirano praćenje te nabava i ugradnja kvalitetnijih materijala, opreme i uređaja. U skladu s procjenama sigurnosti i kvalitete distribucijske mreže planiraju se investicije, rekonstrukcije stare distribucijske mreže i izgradnje nove.

HEP ODS - ulaganja u mrežu i kapitalne investicije

Poslovi planiranja i realizacije razvoja distribucijske mreže, pripadajućih investicija i održavanje distribucijske mreže, u novom organizacijskom ustroju, organiziraju se unutar funkcije upravljanja imovinom, koncepta koji je prevladavajući trend organiziranja poslovanja u uspješnim infrastrukturnim djelatnostima u svijetu. Krajem 2017.g. HEP ODS je izradio i predao HERA-i Desetogodišnji (2018. – 2027.) plan razvoja distribucijske mreže usklađen s desetogodišnjim planom HOPS-a.

Izrađena je studija izvodljivosti za tri grupe projekata iz opsega funkcionalnosti naprednih elektroenergetskih mreža pod radnim nazivom Pilot projekti uvođenja naprednih mreža. Obuhvaćene su mjere ugradnje naprednih mjernih uređaja, daljinski upravljivih rastavnih naprava u zračnoj i kabelskoj mreži te transformatora sa smanjenim gubicima i pokazan doprinos ciljevima smanjenja gubitaka, povećanja kvalitete i pouzdanosti pogona mreže te općenito povećanju broja korisnika obuhvaćenih funkcionalnostima napredne elektroenergetske mreže. Navedeni Pilot-projekt u vrijednosti od gotovo 24 milijuna eura sufinancirat će se sredstvima EU (u okviru Europskih strukturnih i investicijskih fondova, Operativni program za konkurentnost i koheziju 2014. – 2020, prioritetna os 4) u visini od 85 posto, odnosno 20 milijuna eura. Tijekom 2017. godine pokrenuli smo postupak javne nabave 122.000 brojila s mogućnošću daljinskog očitavanja za kućanstva i poduzetništvo.

U svibnju 2017. je odobreno sufinanciranje 51 posto projekta SINCRO.GRID, koji se financira sredstvima CEF-a, programa potpore financiranja infrastrukturnih projekata. Implementacijom projekta SINCRO.GRID osigurat će se učinkovitija integracija obnovljivih izvora energije i povećati sigurnost opskrbe kupaca električnom energijom. HEP ODS je sudionik u projektu uz HOPS, ELES (slovenski operator prijenosnog sustava) i SODO (slovenski operator distribucijskog sustava).

U okviru investicijskih aktivnosti ulaže se u energetske objekte svih naponskih razina kao i u nove tehnologije koje osiguravaju sigurniju i pouzdaniju opskrbu električnom energijom. Ulaganja u elektroenergetske objekte obuhvaćaju zamjene i rekonstrukcije postojećih te izgradnju novih objekata, sustave daljinskog vođenja, automatizaciju distribucijske mreže, mjerne uređaje, nove tehnologije te poslovnu infrastrukturu.

Prikaz ostvarenih investicija HEP-ODS-a u 2017. godini

Raspoloživa sredstva u Planu investicija HEP ODS-a 2017. godine iznosila su 610 milijuna kuna bez stvaranja elektroenergetskih uvjeta u mreži i izgradnje priključaka, a ukupna ulaganja iznosila su 960 milijuna kuna. Glavne značajke distribucijske mreže prije svega su njena veličina i složena struktura. Unatoč velikim naporima na povećanju stupnja realizacije planiranih ulaganja i obnavljanju elektroenergetskih objekata i dalje je prisutna visoka otpisanost osnovnih sredstava. Potrebno je naglasiti važnost optimalnog ulaganja u zamjenu dotrajale opreme i povećanje kapaciteta mreže uzimajući u obzir kriterije planiranja. Raspoloživost i dinamika korištenja sredstava za priključke usklađena je s dinamikom uplata naknada za priključnu snagu.

Kapitalna ulaganja

Kapitalna ulaganja se ostvaruju kroz nekoliko poslovnih godina i u pravilu angažiraju značajne potencijale izvoditelja, industrije i investitora. U 2017. godini dovršeno je 16 kapitalnih ulaganja u spojne točke i magistralne srednjenaponske vodove. Ukupna vrijednost dovršenih ulaganja iznosi 135,8 milijuna kn, od čega je u 2017. uloženo preko 36,4 milijuna.

Među značajnijim projektima u 2017. godini bio je dovršetak izgradnje TS 110/10(20) kV Sesvete u distribucijskom dijelu postrojenja i interpolacije u 10(20) kV mrežu te TS 35/10(20) kV Hrvace. U izvještajnom razdoblju dovršili smo složene rekonstrukcije još nekoliko ključnih spojnih točaka, nastavili rad na višegodišnjim projektima izgradnje četiri nove, kao i ulaganja u rekonstrukciju više postojećih. Završili smo izgradnju, rekonstrukciju, pojačanje transformacije ili dogradnju srednjenaponskih postrojenja u više elektroenergetskih objekata 110/10(20)kV, 110/35/10(20)kV, 35/10(20)kV i SN mreži.

Osim navedenih ulaganja, u 2017. smo realizirali više investicijskih programa iz područja: ulaganja u izgradnju srednjenaponskih i niskonaponskih objekata u cilju povećanja kapaciteta, sanacije naponskih prilika i povećanja sigurnosti opskrbe programa revitalizacije dotrajale opreme, prijelaza SN mreže na 20 kV pogonski napon, sanacije i rekonstrukcije obračunskih mjernih mjesta i priključaka, zamjena brojila, ulaganja u razvoj sustava daljinskog očitavanja te unapređenja procesa s mjernim uređajima i mjernim podacima. Ulagali smo u sustave vođenja, automatizaciju, uvođenje naprednih tehnologija, zaštitu okoliša, komunikacijsku infrastrukturu, informatizaciju poslovnih procesa i drugo. Za programe je izdvojeno 478 milijuna kn, a ukupno uloženo u izvještajnom razdoblju 459,4 milijuna kn.

Tijekom 2017. zamijenjeno je i rekonstruirano približno 489,4 km vodova niskog napona te 167,7 km srednjenaponskih vodova, a izgrađeno 892,7 km novih vodova niskog napona te 477,9 km srednjenaponskih vodova.

HEP ODS - planovi za 2018.

Za naredno razdoblje postavili smo ambiciozne planove koji uključuju: nastavak kontinuiranog razvoja procesa povezanih s funkcioniranjem tržišta električne energije i osiguranje informatičke potpore poslovnim procesima na tržištu električne energije, usklađivanje i unapređenje poslovnog procesa priključenja korisnika mreže te razvijanje i primjenu suvremenih tehnoloških rješenja pomoću kojih će se postojeće mreže moći postepeno razvijati i pretvarati u napredne elektroenergetske mreže. Osim toga provodit ćemo mjere za smanjenje gubitaka električne energije i povećanje energetske učinkovitosti distribucijske mreže i povećanje opće učinkovitosti poslovanja.

Posebnu ćemo pažnju posvetiti prilagodbi poslovanja novom paketu propisa EU (tzv. „zimski paket“) i novim nacionalnim propisima, uz aktivno sudjelovanje u postupcima javnog savjetovanja u vezi s njihovim donošenjem te poticanje izmjena i dopuna s ciljem unapređenja. Novi zakonodavni i regulatorni okvir imat će značajan utjecaj na poslovanje HEP ODS-a, posebno u smislu tehnoloških, organizacijskih i regulatornih izazova te potrebe za brzim i fleksibilnom prilagodbom novonastalim uvjetima. Provedbom procesa restrukturiranja osiguravaju se preduvjeti za uspostavu tehnički i tržišno fleksibilnog sustava, koji omogućava potpunu integraciju dionika tržišta električne energije, s fokusom na tržište na distribucijskoj razini.

U 2018. godini pripremamo certificiranje sustava upravljanja energijom prema međunarodnoj normi ISO 50001, kojom će se obuhvatiti provođenje mjera za smanjenje gubitaka

električne energije i povećanje energetske učinkovitosti distribucijske mreže. Kao projekt od posebnog značaja u 2018. godini, planiramo završetak SAP EDM/ECM projekta. Ovim projektom će se značajno unaprijediti informatička podrška djelatnosti distribucije električne energije. Uspostavom ovog sustava te jedinstvenog kontakt centra, zamjenjuju se ključne postojeće poslovne aplikacije HEP Billing ODS i WEES te obuhvaćaju određena poslovna područja koja nisu informatički podržana.

Korisnici mreže

Tijekom 2017. godine HEP ODS je obavljao reguliranu djelatnost distribucije električnom energijom te u okviru svoje djelatnosti korisnicima mreže osiguravao pouzdanu opskrbu električnom energijom, sukladno propisanim obvezama i odgovornostima. U izvještajnom razdoblju poslovanje HEP ODS-a obilježilo je usklađenje poslovanja s novim zakonodavnim okvirom te prilagođavanje novim odnosima na tržištu električne energije. Sklopljeni su ugovori sa svim opskrbljivačima za izdavanje jedinstvenog računa, odnosno naplatu naknade za korištenje mreže i razmjenu potrebnih podataka, koji su u primjeni od početka 2017. godine.

U 2017. provedena je reorganizacija HEP ODS-a. Potporne funkcije (ljudski potencijali, pravni poslovi, poslovi nabave, ekonomski poslovi, poslovi informatike) su organizirani prema funkcijskom modelu centralno u sjedištu društva, a tehničke funkcije su djelomično organizirane prema funkcijskom modelu kombinacije geografskog i funkcijskog modela.

U segmentu odnosa s korisnicima mreže ustrojili smo Službu za odnose s korisnicima mreže u sjedištu, koja je funkcionalno nadležna odjelima na razini distribucijskih područja i zadužena je za organizaciju i koordinaciju odnosa s korisnicima mreže i javnošću. Krajem godine započeli smo uspostavu jedinstvenog kontakt centra HEP ODS-a s ciljem objedinjavanja svih poslovnih procesa vezanih uz odnose s korisnicima mreže u jednu funkcionalnu jedinicu radi ujednačavanja poslovnih praksi, unapređenja dostupnosti i kvalitete usluga na području cijelog HEP ODS-a.

HEP ODS obavještava svoje korisnike mreže putem svojih internetskih stranica gdje su objavljene informacije o tarifnim modelima, informacije o planiranim radovima, upute za priključenje na mrežu i promjenu opskrbljivača, savjeti korisnicima mreže za racionalno korištenje električne energije i drugo. Na web stranici također su dostupne informacije o svim zakonskim i podzakonskim aktima te aktima HEP ODS-a. Na internetskim stranicama mojamreza.hep.hr korisnici mreže mogu pristupiti podacima vezano za svoje obračunsko mjerno mjesto.

U 2017. nije bilo slučajeva postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse. HEP ODS ne provodi marketinške aktivnosti, jer je djelatnost distribucije regulirana javna usluga i kao takva može provoditi komunikacijske aktivnosti sa zainteresiranom javnošću ali ne i marketinške aktivnosti.

Komunikacija s korisnicima mreže ostvaruje se putem web stranice i u izravnom kontaktu svim raspoloživim komunikacijskim kanalima (šalteri, e-mail, telefon, faks, pošta).

Broj korisnika u 2017.

Naponska razina/TM	Ukupno
VN - 110 kV	4
SN - 35 kV	93
SN - 10 kV	2.219
Ukupno SN	2.312
Ukupno VN i SN	2.316
NN poduzetništvo (plavi)	43.663
NN poduzetništvo (bijeli)	128.488
NN poduzetništvo (crveni)	25.418
Ukupno NN poduzetništvo	197.569
NN javna rasvjeta	21.583
NN kućanstvo (plavi)	729.787
NN kućanstvo (bijeli)	1.467.887
NN kućanstvo (crveni)	858
NN kućanstvo (crni)	3.004
Ukupno NN kućanstvo	2.223.119
Ukupno NISKI NAPON	2.442.271
SVEUKUPNO	2.444.587

Napomena: plavi, bijeli, crveni i crni su tarifni modeli.

Prigovori korisnika mreže na kvalitetu napona u distribucijskoj mreži u 2017. godini

Za ocjenu kvalitete napona u distribucijskoj mreži mjerodavan je broj opravdanih prigovora korisnika mreže na kvalitetu napona u distribucijskim područjima. Na temelju pisanih prigovora na kvalitetu napona na obračunskom mjernom mjestu korisnika mreže, provode se mjerenja kvalitete napona i ocjenjuje se opravdanost prigovora. U tablici su prikazani podaci o provedenoj kontroli kvalitete napona iz evidencije prigovora korisnika mreže na kvalitetu napona.

Distribucijsko područje	Broj korisnika mreže	Broj prigovora	Broj opravdanih prigovora	Postotak opravdanih prigovora (%)
Zagreb	555.017	51	26	51%
Zabok	67.069	6	3	50%
Varaždin	71.509	4	4	100%
Čakovec	47.365	13	3	23%
Koprivnica	53.362	5	3	60%
Bjelovar	50.824	9	3	33%
Križ	77.971	4	0	0%
Osijek	154.426	4	0	0%
Vinkovci	82.843	5	3	60%
Slavonski Brod	65.592	3	3	100%

Pula	160.455	18	11	61%
Rijeka	216.731	32	24	75%
Split	295.656	9	5	56%
Zadar	127.623	3	2	67%
Šibenik	87.743	11	4	36%
Dubrovnik	54.821	4	1	25%
Karlovac	87.233	17	11	65%
Sisak	60.216	3	0	0%
Gospić	48.876	1	0	0%
Virovitica	30.317	1	0	0%
Požega	27.355	2	2	100%
HEP ODS	2.423.004	205	108	53%

U sljedećoj tablici su podaci o broju isključenja korisnika mreže kategorije kućanstva za 2017. godinu. Operator distribucijskog sustava dužan je na temelju zahtjeva opskrbljivača u roku od 24 sata ponovno uspostaviti isporuku električne energije korisniku mreže.

Distribucijsko područje	Broj isključenja kupaca kategorije kućanstvo 2017.
Zagreb	1.121
Zabok	215
Varaždin	114
Čakovec	111
Koprivnica	138
Bjelovar	265
Križ	284
Osijek	510
Vinkovci	279
Slavonski Brod	221
Pula	378
Rijeka	368
Split	437
Zadar	147
Šibenik	132
Dubrovnik	65
Karlovac	220
Sisak	196
Gospić	68
Virovitica	162
Požega	78
UKUPNO	5.509

Nastup na tržištu i kupci

HEP Elektra

Djelatnost HEP Elektro d.o.o. je opskrba električnom energijom u okviru univerzalne usluge i zajamčene opskrbe. Univerzalna usluga je jedinstveni način prodaje električne energije, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama. Zajamčena opskrba je opskrba električnom energijom krajnjih kupaca koji pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača, prema reguliranim uvjetima.

HEP Elektra svoje poslovanje temelji na odnosima s kupcima, a regionalno je organizirano društvo, s organizacijskim jedinicama u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, gdje se odvija i šaltersko poslovanje. Korisnički centar HEP Elektro kupcima omogućuje komunikaciju telefonom i elektroničkom poštom. U 2017. godini, velika većina upita zaprimljenih elektroničkom poštom rješavala se unutar istog dana. Kako bi se osigurala adekvatna kvaliteta komunikacije s korisnicima, cilj HEP Elektro je ojačati korisnički centar, posebno jer je broj upita višestruko povećan nakon razdvajanja opskrbe od distribucijske djelatnosti.

U 2017. godini došlo je do povećanja potrošnje kupaca koje HEP Elektra opskrbljuje u okviru zajamčene opskrbe univerzalne usluge. U 2017. HEP Elektra je isporučila 6.277 GWh električne energije, što je za 192 GWh, odnosno 2,9 posto više nego u 2016. Veću su potrošnju uzrokovale većinom duga i oštra zima početkom kalendarske godine te vruće ljeto. Omjer porasta potrošnje električne energije je 54:46 u korist univerzalne usluge, odnosno kupaca kategorije kućanstvo. U 2018. naše će poslovanje biti usredotočeno na stabilizaciju informatičke podrške za analitiku kupaca definiranjem i dovršavanjem poslovnih procesa u vezi s obračunom, naplatom i odnosima s kupcima. Osim toga, uvest će se optimalni organizacijski ustroj za učinkovito obavljanje djelatnosti.

Broj obračunskih mjernih mjesta kupaca HEP Elektro po naponskim razinama

Kategorija kupaca	2016.	2017.	2017./2016.(%)
Visoki napon	0	0	
Srednji napon	258	276	7,0%
Niski napon - poduzetništvo	74.251	77.220	4,0%
Niski napon - javna rasvjeta	1.559	1.425	-8,6%
Niski napon - kućanstva	2.005.637	2.002.828	-0,1%
UKUPNO NISKI NAPON	2.081.447	2.081.473	0,0%
UKUPNO	2.081.705	2.081.749	0,0%

Broj obračunskih mjernih mjesta kupaca HEP Elektro

Kategorija kupaca	2016.	2017.	2017./2016.(%)
Kućanstvo	2.005.637	2.002.828	-0,1%
Poduzetništvo	76.068	78.921	3,8%
UKUPNO	2.081.705	2.081.749	0,0%

Tijekom 2017. godine povećan je broj obračunskih mjernih mjesta kupaca kategorije poduzetništva koji se opskrbljuju u okviru zajamčene opskrbe i iznosio je 78.921. Na kraju 2017. godine HEP Elektra je opskrbljivala kupce kategorije kućanstva na 2.002.828 mjernih mjesta, što je blagi pad u odnosu na prethodnu godinu.

Cjenik HEP Elektro javno je dostupan na službenim mrežnim stranicama tvrtke i isti je za sve kupce. Informacije o promjeni opskrbljivača također su jasno istaknute. HEP Elektra je dužna prihvatiti sve neraspoređene kupce u sustavu zajamčene opskrbe. U protekloj godini nije bilo zabilježenih slučajeva kršenja načela tržišnog natjecanja. Korištenje električne energije nosi rizike i opasnosti od strujnog udara uslijed neispravnosti električne instalacije ili uređaja. Stoga HEP Elektra kao opskrbljivač na svojim mrežnim stranicama objavljuje savjete kupcima za odgovorno i sigurno korištenje uređaja i instalacija. U izvještajnom razdoblju nije bilo zabilježenih slučajeva nepridržavanja kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi, u vezi s marketinškim komunikacijama ili pritužbi kupaca u vezi s povredama privatnosti ili gubitkom osobnih podataka.

HEP-Opskrba

HEP-Opskrba se u 2017. suočavala sa sve zahtjevnijim prilikama na tržištu električne energije u Hrvatskoj. Pritom smo ostvarili planirane ciljeve zadržavanja tržišnog udjela i osiguranja planiranog prihoda, ali i napravili značajan iskorak na tržišta u regiji.

Kako se zbog pozicije vodećeg opskrbljivača nismo imali mogućnost natjecati cijenama, već isključivo novim proizvodima i inovativnim rješenjima, posvetili smo se povećanju efikasnosti poslovanja digitalizacijom procesa. Početkom godine smo migrirali ključne aplikacije za poslovanje HEP-Opskrbe na višu razinu sistemskog softvera, HEP OPEN.

Kupcima smo ponudili i novi proizvod HEPI Trader, koji im omogućuje samostalno upravljanje nabavom električne energije. Poseban smo naglasak stavili na vjerodostojnost poslovanja, pa tako nastojimo da svaki kupac u svakom trenutku zna što je ugovorio, kako je formirana cijena, što može učiniti za poboljšanje svoje pregovaračke pozicije, koje proizvode HEP-Opskrbe može odabrati za unapređenje svog poslovanja, ali i koje mjere može poduzeti za konkretne uštede i bolje rezultate.

HEP-Opskrba je u 2017. realizirala prodaju električne energije za kupce kategorije poduzetništva u iznosu od 7,2 TWh, što je povećanje prodaje u odnosu na prethodnu godinu od 3,9 posto.

Hepi tarifni model za kućanstvo i dalje je pozicioniran kao najinovativniji paket usluga na tržištu i na kraju 2017. imao je više od 43.000 sklopljenih ugovora o opskrbi. Time je nastavljen trend povećanja broja ugovora, po gotovo dvostruko većoj stopi od prijašnje dvije godine.

Nastavili smo provoditi aktivnosti širenja u regiji. Tako je u 2017. ugovoreno više od 400 GWh električne energije za opskrbu u odnosu na isto razdoblje 2016.

Odnos s kupcima

Potporu kupcima pružamo osobnim kontaktima voditelja prodaje za velike kupce, *online* uslugom za sve kupce (mrežna stranica, mobilna aplikacija, aplikacija Moj račun i Moj Hepi račun, društvene mreže, portali), *Newsletterom*, i kontaktom preko Korisničke službe. U 2017. u Korisničkoj službi HEP Opskrbe zabilježeno je ukupno 147.583 dolaznih poziva. Od toga 93.687 kategorije kućanstvo (63%). U Korisničkoj službi zaprimljeno je i 27.294 elektroničkih poruka kupaca, od čega 10.012 za Hepi. Upiti su u najvećem broju vezani za nove ugovore o opskrbi, nove tarifne modele, javnu nabavu, cijene, uvjete opskrbe, opskrbne naknade, nelojalnu konkurenciju i sl.

Početak 2017. bio je posebno izazovan za kupce kategorije kućanstvo. Prelazak na jedinstveni račun iskoristili smo za novi izgled računa, koji smo uredili da bude što jasniji i pregledniji te smo uveli i jednu dopunu tako što smo poleđine uplatnice kupcima svaki mjesec uputili jedan koristan energetska savjet za dodatne uštede u domaćinstvu. Dodatno informiranje i edukaciju kupaca proveli smo oglasnom kampanjom.

Već tradicionalno, šestu godinu za redom, HEP-Opkrba organizirala je Susret kupaca u četiri regije kao i susret kupaca u Sloveniji. U programu je sudjelovalo je više od 700 uglednih gospodarstvenika, najvećih kupaca električne energije iz čitave Hrvatske. Okupljenim su gospodarstvenicima prikazani trendovi na tržištu električne energije te poslovanje HEP-Opkrbe. Nakon završetka susreta sudionici su ispunili anketu u kojoj su jako dobro ocijenili održane susrete i odgovorili da bi i iduće godine sudjelovali na sličnom događaju.

Podatke o proizvodu i uslugama te njihovo označavanje HEP-Opkrba osigurava korisnicima prilikom ugovaranja usluge. U izvještajnom razdoblju nije zabilježeno nepridržavanje propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanjem, kao ni u vezi s marketinškim komunikacijama. Zabilježen je jedan slučaj povrede privatnosti kupca. Ustanovljeno je da je zahtjev osnovan, a HEP-Opkrba je poduzela korektivne radnje, to jest tehničke, organizacijske i kadrovske mjere zaštite osobnih podataka te o tome obavijestila Agenciju za zaštitu osobnih podataka.

Broj kupaca na dan 31.12.2017.

R. br.	Kategorija kupca	2017.
1.	Broj kupaca - poduzetništvo	36.989
2.	Broj kupaca - kućanstvo	43.072
3.	Broj kupaca - UKUPNO	80.061

Broj obračunskih mjernih mjesta po naponskim razinama na dan 31.12.2017.

R. br.	Kategorija kupca	2017.
1.	Visoki napon	141
2.	Srednji napon	1.541
3.	Niski napon - poduzetništvo	88.058
4.	Niski napon - javna rasvjeta	13.193
5.	Niski napon - kućanstva	43.072
6.	UKUPNO NISKI NAPON (3+4+5)	144.323
7.	UKUPNO (1+2+6)	146.005

Što su nam rekli naši kupci?

U protekloj godini organizirana su dva istraživanja tržišta. U veljači 2017. proveli smo kvalitativno istraživanje među našim kupcima i kupcima drugih opskrbljivača električne energije u privatnom i poslovnom segmentu. Istraživanje poslovnih korisnika provedeno je dubinskim intervjuima, a u segmentu kućanstava grupnim diskusijama. U istraživanju fokus grupa bilo je uključeno 125 ispitanika iz Zagreba, Splita, Osijeka i Rijeke. Rezultati su pokazali da je cijena najvažniji kriterij prilikom odabira opskrbljivača električne energije. Na koji način se kompanija odnosi prema korisniku je izuzetno važno, a na percepciju utječu dostupnost korisničke službe, ljubaznost, efikasnost i stručnost radnika, program lojalnosti te tehnička podrška.

Tijekom ljeta organizirali smo kvantitativno istraživanje među kupcima HEP Opskrbe i kupcima drugih opskrbljivača električne energije u privatnom i poslovnom segmentu. Poslovni korisnici su ispitani na reprezentativnom uzorku od 410 ispitanika kontaktiranih telefonom, a privatni na reprezentativnom uzorku od 800 ispitanika, od čega 500 telefonskim te 300 online istraživanjem.

Rezultati istraživanja među poslovnim korisnicima pokazali su da većina korisnika (56%) ima pozitivno mišljenje o HEP-Opkrbi. Cijena je najvažniji kriterij prilikom odabira opskrbljivača i ujedno jedini važan kriterij polovici tvrtki (47%) zainteresiranih za promjenu opskrbljivača. I kod privatnih korisnika cijena predstavlja najvažniji kriterij za promjenu opskrbljivača.

Privatni korisnici imaju uglavnom pozitivno mišljenje o HEP Opkrbi (46%). Percipirane prednosti HEP-Opkrbe najviše se odnose na kvalitetu usluge i dobar odnos prema korisnicima, dugogodišnje poslovanje i iskustvo te posjedovanje svih potrebnih resursa. Trećina privatnih korisnika kontaktirala je Korisničku službu i u prosjeku većinom su zadovoljni Korisničkom službom. Manje zadovoljstvo Korisničkom službom u prosjeku izražavaju najmlađi odnosno, veće zadovoljstvo izražavaju najstariji ispitanici. Privatni korisnici najradije komuniciraju s opskrbljivačem telefonom (78%), a zatim, u znatno manjoj mjeri, elektroničkom poštom (13%).

Istraživanje zadovoljstva kupaca radom HEP-Opkrbe pokazalo je da su poslovni korisnici u prosjeku većinom zadovoljni cjelokupnom uslugom opskrbljivača kojeg koriste, pri čemu smo ostvarili iznadprosječnu ocjenu u odnosu na druge opskrbljivače.

Korisnička služba HEP-Opkrbe dobila je certifikat ISO 9001:2015

Korisnička služba HEP-Opkrbe izuzetnim zalaganjem i visokom razinom pružene usluge prva je u Hrvatskoj dobila certifikat ISO 9001:2015 za kvalitetu usluge.

U drugom dijelu 2017. aktivno se započelo s pripremama za certificiranje Korisničke službe za ISO 9001:2015. Certifikacijski ciklus traje tri godine i podrazumijeva provedbu inicijalnog i glavnog certifikacijskog audita te dva godišnja nadzorna audita.

Certifikat ISO 9001 od organizacije zahtijeva da svoj dosadašnji način rada dokumentira, uz mogućnost mjerenja djelotvornosti poslovnih procesa, primjenu želja svojih kupaca u planovima rada, otvaranje mogućnosti da usluga ne oscilira u kvaliteti, lakše snalaženje u poslu novim osobama, upravljanje školovanjem svojih radnika te izbor najboljih dobavljača.

Hepi trader - unapređenje odnosa s kupcima kategorije poduzetništvo

Od 2017. kupcima je dostupan novi proizvod Hepi Trader, kojim je omogućeno samostalno upravljanje nabavom električne energije, uspoređivanje i praćenje trendova kretanja cijena električne energije na tržištu, optimiziranje troškova i unaprjeđenje poslovanja. Prepoznali smo da veliki kupci iz kategorije poduzetništva, internacionalizacijom poslovanja ili prelaskom u vlasništvo velikih inozemnih kompanija, stječu znanja o kupovini i upravljanju troškovima električne energije. Veliki industrijski kupci, posebice energetske intenzivni, traže cijenu električne energije koja im omogućava veću profitabilnost poslovanja.

Izrađena je aplikacija te mrežna stranica trader.hep.hr koja velikim kupcima iz kategorije poduzetništvo omogućava da samostalno upravljaju nabavom električne energije, imaju uvid u stanje na tržištu električnom energijom i kupuju je na tranše. Hepi Trader je predstavljen kupcima u svih pet regionalnih poslovnih područja u Hrvatskoj.

HEP-Toplinarstvo

Najznačajniji projekti HEP-Toplinarstva u 2017. godini bili su revitalizacija vrelovodne i toplovodne mreže u Zagrebu koja je uključila revitalizaciju vrelovodne magistrale Most Mladosti – Sarajevska ulica, revitalizaciju vrelovodnog ogranka u Kranjčevićevoj ulici, zamjenu vrelovoda u naseljima Gajnice i Knežija; te projekt spajanja naselja Dubrava na centralni toplinski sustav. Nadalje, bitno je istaknuti revitalizaciju toplovodne mreže u Velikoj Gorici, revitalizaciju vrelovodne i parovodne mreže u Osijeku, pripremu toplinskih podstanica za daljinsko upravljanje i očitavanje te uvođenje sustava daljinskog vođenja u Sisku, kao i revitalizaciju toplovodne mreže u naselju Brzaj u Sisku.

Svake godine u razdoblju izvan ogrjevnog sezone provodimo redovne remonte toplinskih postrojenja i radove na revitalizaciji toplinskih sustava, kako bismo omogućili sigurnu, kvalitetnu i kontinuiranu opskrbu toplinskom energijom za približno 126.000 krajnjih kupaca. Starost mreže i učestalost pojave kvarova osnovni su kriteriji pri odabiru dionica vrelovoda, parovoda i toplovoda koje ulaze u godišnji plan revitalizacije, posebno imajući u vidu da je u Zagrebu prvi vrelovod pušten u pogon još 1954., a u Osijeku 1963. godine. Tijekom 2017. godine proveli smo revitalizaciju približno 8,5 km postojeće vrelovodne i toplovodne trase te izgradnju 6 km nove trase.

Planskom revitalizacijom smanjuje se broj hitnih intervencija na toplinskoj mreži, gubici u prijenosu toplinske energije i troškovi održavanja mreže, sprječavaju se kvarovi te se povećava pogonska sigurnost toplinskih sustava i pouzdanost opskrbe krajnjih kupaca toplinskom energijom.

Radovi na toplinskim sustavima financiraju se kroz tarifne stavke snage za proizvodnju toplinske energije i snage za distribuciju toplinske energije koje se u skladu s metodologijama utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju i distribuciju toplinske energije obračunavaju krajnjim kupcima u mjesečnim računima za toplinsku energiju.

HEP-Toplinarstvo kao najveći energetske subjekt na hrvatskom tržištu toplinske energije želi zadržati položaj lidera u distribuciji i isporuci toplinske energije krajnjim kupcima uz što manje energetske gubitke, te biti prepoznato kao moderna, ekološki osviještena i društveno odgovorna tvrtka. S udjelom od 80 posto u sektoru toplinarstva, HEP-Toplinarstvo je najveći distributer toplinske energije u Republici Hrvatskoj.

Naši ciljevi u narednom razdoblju su: završetak projekta uvođenja sustava upravljanja kvalitetom i zaštitom okoliša, nastavak aktivnosti na unapređenju aplikacije NAPTOP te sudjelovanje u unapređenju zakonske regulative toplinarstva. Planiramo i nastavke izgradnje vrelovoda te revitalizacije vrelovodne i parovodne mreže u Zagrebu, revitalizaciju toplovodne mreže u Velikoj Gorici i Samoboru, nastavak revitalizacije vrelovodne i parovodne mreže u Osijeku te vrelovodne mreže u Sisku. Uz to, u planu je uvođenje sustava daljinskog mjerenja potrošnje toplinske energije i unapređenje odnosa s kupcima.

U izvještajnom razdoblju nije bilo postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse.

Osnovni pokazatelji	Jed.	2016.	2017.	2016./2017.(%)
Proizvodnja toplinske energije (ukupno HEP-Toplinarstvo i HEP-Proizvodnja)	TWh	2,31	2,30	-0,19%
Prodaja toplinske energije	TWh	1,94	1,91	-1,29%

EL-TO Zagreb: briga za sigurnu opskrbu

U slučajevima havarija na visokonaponskoj mreži Zagreba može doći do višesatnog prekida opskrbe električnom energijom. Zato je pogon EL-TO Zagreb HEP-Proizvodnje osigurao rezervno napajanje ključnih kupaca postojećih proizvodnih jedinica s ciljem povećanja sigurnosti opskrbe toplinskog i parnog konzuma iz svog pogona. Rezervnim se napajanjem omogućuje ponovna uspostava tehnološkog procesa koji bi u tim havarijskim uvjetima mogao isporučiti nužnu i potrebnu toplinsku energiju u obliku tehnološke pare. Brza uspostava tehnološkog procesa, odnosno isporuka tehnološke pare industrijskim potrošačima je od izrazite važnosti, budući da su isti s obzirom na svoj tehnološki proces izrazito osjetljivi na prekid opskrbe tehnološkom parom.

Odnosi s krajnjim kupcima i uključenje dionika

HEP-Toplinarstvo ima organiziran Centar za prijem krajnjih kupaca toplinske energije, u kojem krajnji kupci mogu saznati odgovore na sva pitanja koja ih zanimaju te izvršiti uplatu računa za toplinsku energiju i napraviti promjenu podataka o vlasniku prostora. Osim osobnim posjetom našem Centru, komunikacija s krajnjim kupcima organizirana je i drugim kanalima: poštom, potrošačkim telefonom i telefonom dežurne službe (koji su dostupni od 0 do 24 sata), telefaksom, elektroničkom poštom te putem mrežne stranice. Krajnji kupci najčešće postavljaju pitanja vezana za dugovanje za toplinsku energiju, obračun toplinske energije, razdjelnike topline, prijavu i promjenu vlasništva stambenog ili poslovnog prostora, tehničke kvarove i poteškoće u opskrbi toplinskom energijom. Svi upiti i prigovori krajnjih kupaca odgovoreni su pravovremeno u skladu s propisanim rokovima. Kao i prethodnih godina, svim krajnjim kupcima spojenim na zajednička mjerila toplinske energije dostavljena su izvješća o poslovanju kupca (HEP-Toplinarstva) uz koja smo ih informirali o načinima racionalnog raspolaganja toplinskom energijom.

Broj krajnjih kupaca	UKUPNO	Zagreb	Osijek	Sisak	Velika Gorica	Samobor	Zaprešić
Kućanstva	120.397	96.586	10.459	4.057	5.659	1.354	2.282
Industrija i poslovni prostori	6.337	4.602	1.288	89	241	26	91
UKUPNO	126.734	101.188	11.747	4.146	5.900	1.380	2.373

Sustavi daljinskog grijanja su jedan od najboljih i najsigurnijih načina osiguravanja toplinske energije za potrebe stambenih i poslovnih prostora krajnjih kupaca, bez negativnih utjecaja na zdravlje i sigurnost. Do sada nisu zabilježeni slučajevi kojima bi bilo ugroženo zdravlje krajnjih kupaca kao posljedica korištenja naših usluga te se zbog toga ne rade procjene negativnog utjecaja na njihovo zdravlje. U izvještajnom razdoblju nismo zabilježili slučajeve nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost, u vezi s podacima o proizvodima i uslugama te marketinškim komunikacijama.

Naše krajnje kupce kontinuirano informiramo o učinkovitom i pravilnom korištenju toplinske energije. Krajnjim kupcima savjetujemo da ne pregrijavaju svoje stambene ili poslovne prostore te da je optimalna temperatura u grijanim prostorijama 20°C. Također, savjetujemo ugradnju uređaja za regulaciju odavanja topline (termostatski radijatorski ventil i termostatska glava), kojima mogu upravljati potrošnom toplinske energije, da zabrtve raspore na prozorima i vratima koji uzrokuju velike gubitke energije te ih potičemo na uvođenje mjera energetske učinkovitosti. Nisu zabilježene niti pritužbe u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcima.

U izvještajnom razdoblju zabilježeno je ukupno 15 reklamacija, od kojih se 14 odnosilo na kvalitetu usluge opskrbe (postupanje oko očitavanja, obračuna ili naplate). Jedna se reklamacija odnosila na kvalitetu toplinske energije (temperatura prostorija kupaca, temperatura potrošne tople vode, parametri tehnološke pare). Sve zaprimljene pritužbe su odbijene kao neutemeljene.

Dijalog s krajnjim kupcima

Kako bismo istražili jesu li i koliko krajnji kupci zadovoljni HEP-Toplinarstvom, u prosincu 2017. u našem smo Centru za prijem krajnjih kupaca toplinske energije proveli anonimnu anketu o zadovoljstvu korisnika. Zatražili smo ih da ocijene kvalitetu isporučene toplinske energije (sigurnost opskrbe, temperaturu grijanja i potrošne tople vode), visine mjesečnih računa (troškova) za toplinsku energiju, izgled i jasnoću računa za toplinsku energiju, brzinu našeg odgovaranja na upite i reklamacije, dostupnost informacija o našim uslugama te našu profesionalnost i stručnost. Također, u anketi je ostavljena mogućnost krajnjim kupcima za upis vlastitih zapažanja i prijedloga vezanih na naš rad i usluge. Anketu su ispunila 134 krajnja kupca, a iz rezultata je vidljivo da su korisnici najzadovoljniji profesionalnošću i stručnošću naših djelatnika, što su naznačili u svojim komentarima. Rezultati provedene ankete dali su nam vrijedne smjernice za daljnji napredak i razvoj kvalitete našeg odnosa s korisnicima.

Korištenje europskih sredstava za revitalizaciju

Postojeća distribucijska mreža zbog starosti i dotrajalosti zahtjeva pojačane investicije u revitalizaciju. Metodologijom za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije propisano je da se gubici na vrelovodnoj mreži priznaju do 10% posto, a u slučaju da je trenutno stanje mreže takvo da se gubici prekoračuju, energetski subjekt dužan je izraditi plan smanjenja gubitaka s kojim se treba suglasiti HERA. Kako bismo sveli gubitke u propisane granice u zadanom roku, izrađen je plan revitalizacije vrelovodne mreže. Procjena potrebnih sredstava iznosi 100 milijuna eura, od kojih bi se određeni dio, budući da se radi o projektu energetske učinkovitosti, mogao financirati iz EU fondova.

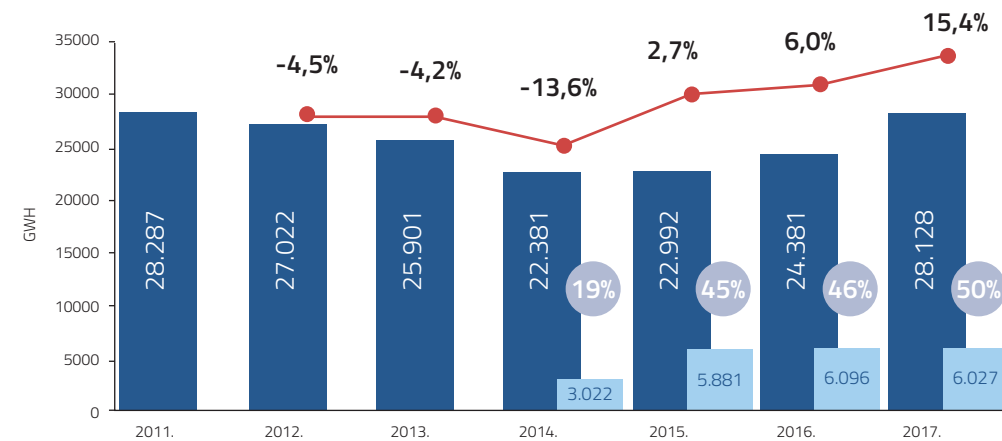
U okviru Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020. za potrebe revitalizacije toplovodne mreže alocirano je 80 milijuna eura koji će se provoditi kroz instrument Integriranog teritorijalnog ulaganja koji za ovo financijsko razdoblje uključuju sljedeće gradске aglomeracije od interesa za HEP-Toplinarstvo: Zagreb i Osijek.

U suradnji s Gradom Zagrebom radi se na pripremi projekta revitalizacije vrelovodne mreže s ciljem smanjenja energetske gubitaka i povećanja učinkovitosti sustava toplinarstva u gradu Zagrebu. Isto tako u suradnji s Gradom Osijekom radi se na pripremi projekta povećanja dimenzije spojnog vrelovoda TE-TO Osijek - Toplana također s ciljem povećanja energetske učinkovitosti sustava, povećanja pouzdanosti opskrbe toplinskom energijom. U svibnju 2017. ugovorena je izrada studije izvodljivosti za projekt u Osijeku, a krajem godine bila je u završnoj fazi izrade. Izrada studije izvodljivosti za projekt u Zagrebu ugovorena je u prosincu 2017.

HEP-Opskrba plinom

Na tržište plina u Hrvatskoj značajno utječu zbivanja unutar regija jugoistočne i središnje istočne Europe, kao i liberalizacija tržišta. Podaci o ukupnoj trgovini plinom za 2017. godinu (nabava i prodaja) pokazuju da HEP grupa nabavlja i na hrvatsko tržište plasira otprilike 50 posto ukupnih energetske potrebe za plinom.

U 2017. godini vidljiv je porast ukupne potrošnje plina. Ukupna potrošnja plina u Hrvatskoj tijekom 2017. porasla je za 15 posto, dok je potrošnja kupaca koji koriste javnu uslugu u 2017. manja u odnosu na 2016. za 1 posto ili 68.566 MWh. Prema podacima operatora transportnog sustava, ukupno isporučena količina plina kupcima u Hrvatskoj u 2017. godini iznosila je 28.128 GWh, a udio HEP-a kao opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina, na godišnjoj razini iznosio je 21,4 posto, odnosno 6.027 GWh. Smanjenje potrošnje plina u javnoj usluzi tijekom 2017. godine ne predstavlja značajan pad u odnosu na 2016. godinu, već je posljedica smanjenja broja opskrbljivača u obvezi javne usluge koji plin kupuju od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina, budući da jedan opskrbljivač u obvezi javne usluge od 1. travnja 2017. godine ne kupuje plin od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina.

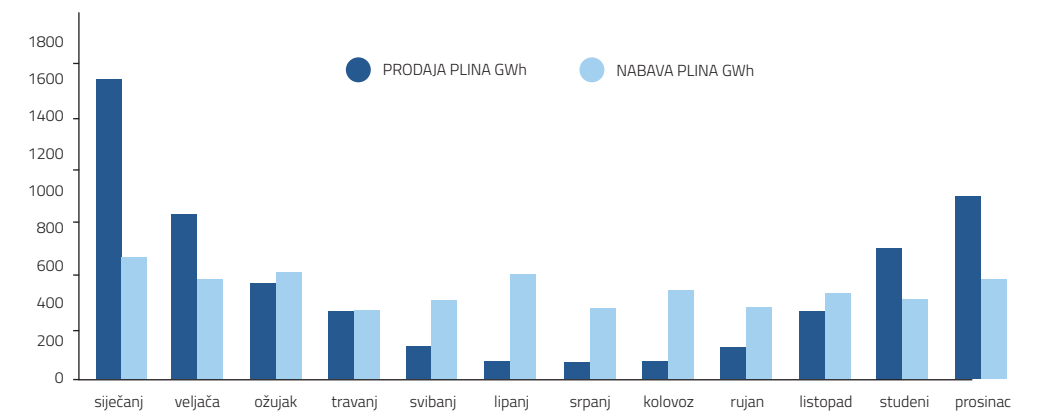

- Potrošnja RH
- Potrošnja (OVT)
- % promjena potrošnje
- Tržišni udio HEP grupe

Izvor: Plinacro d.o.o., HEP d.d.

Tijekom 2017. godine za potrebe djelatnosti opskrbe na veleprodajnom tržištu plina nabavljeno je ukupno 5.746 GWh plina, dok je u istom razdoblju opskrbljivačima u obvezi javne usluge opskrbe plinom isporučeno 6.027 GWh plina, zaliha plina u podzemnom skladištu plina umanjena je za 262 GWh u odnosu na početak godine te je zaliha na dan 31. prosinca 2017. iznosila 2.261 GWh.

Nabava i prodaja plina po mjesecima u 2017.

Nabava i implementacija informacijskog sustava opskrbe plinom - ISOP

HEP-Opskrba plinom je u jesen 2017. dovršila instalaciju i održavanje softvera za operativnu i komercijalnu podršku upravljanja plinskim portfeljem. Tom nadogradnjom su u potpunosti obuhvaćeni poslovni procesi upravljanja plinskim portfeljem HEP grupe. Uz druge prednosti, sustav je omogućio bržu dostavu alociranih količina plina korisnicima te usporedbu najavljenih i realiziranih količina plina. Od uvođenja informacijskog sustava povećana je točnost najava potrošnje plina, odnosno prednominacija opskrbljivača u obvezi javne usluge što doprinosi uspješnijem vođenju portfelja bilančne skupine koju organizira i vodi HEP. Kako bilančna skupina HEP-a u ukupnoj godišnjoj potrošnji plina u RH ima udio od otprilike 25 posto, a na dnevnoj razini tijekom zimskog perioda i preko 40 posto, brže i točnije najave potrošnje plina kupaca iz kategorije kućanstvo pridonijele su sigurnosti plinskog sustava u cijelosti.

HEP-Plin

Djelatnosti distribucije i opskrbe plinom kupaca na maloprodajnom tržištu obavljaju se na području Osječko-baranjske, Virovitičko-podravске i Požeško-slavonske županije, ali otvaranjem tržišta plina HEP-Plin započeo je opskrbu kupaca u tridesetak gradova na drugim distribucijskim područjima.

Tijekom izvještajnog razdoblja provedene su značajne investicije u infrastrukturu koje omogućuju isporuku prirodnog plina novim korisnicima. Građeni su plinovodi na ukupno sedam lokacija na slavonskom području. Time ulažemo u kvalitetu života korisnika, a uloga tih investicija je i značajan poticaj lokalnom gospodarstvu kojemu se omogućuje korištenje novog i cijenom prihvatljivog energenta.

Razvojni ciljevi za sljedeće razdoblje usredotočeni su na planove izgradnje, razvoja i modernizacije sustava, osiguranje pouzdane i kontinuirane distribucije i isporuke plina u skladu s načelima javne usluge, osiguranje kvalitete distribucije i opskrbe, osiguranje konkurentnosti i edukacija kupaca o mjerama energetske učinkovitosti.

Gubici plina prilikom distribucije i isporuke plina u 2017. godini iznosili su 3,4 posto od nabavljenih količina plina i bili su čak 14,4% niži nego 2016. godine, što se postiglo poduzimanjem sljedećih mjera: stalna kontrola plinovodne mreže i mjernih mjesta na propusnost plina, kontrola ispravnosti mjernih uređaja, kontrola obračunskog mjernog tlaka te kod velikih kupaca usklađivanje kapaciteta brojila s obzirom na potrošnju plina.

Energetska bilanca opskrbe plinom (u GWh)

	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Nabava plina	1.375,8	1.460,4	6,1 %
Prodaja plina	1.375,8	1.460,4	6,1 %
Distribuciji za gubitke plina	53,8	46,1	-14,4 %
Krajnjim kupcima	1.322,0	1.414,3	7,0 %
Na distribucijskom području HEP-Plina	1.189,1	1.228,2	3,3 %
Na drugim distribucijskim područjima	132,9	186,1	40,0 %

HEP-Plin s kupcima komunicira svim raspoloživim kanalima: mrežnom stranicom, mobilnom aplikacijom mPlin te kontakt centrom. Informativno-edukativni sadržaji i upute kupcima se dostavljaju na mrežnim stranicama te dopisima uz mjesečne račune. Sadržaje komuniciramo u nekoliko kategorija. Prava kupaca odnose se na izgradnju plinovoda i priključivanje na transportni ili distribucijski sustav, uvjete opskrbe, izbor opskrbljivača zaštitu, upravljanje ugovorima, transparentno obavještanje o potrošnji, prigovore i slično. Informacije o dužnosti kupaca obuhvaćaju obveze i odgovornosti u vezi s priključivanjem uređaja, promjene vlasništva, održavanje priključenih uređaja i druge obveze. Uz to, našim korisnicima osiguravamo i korisne savjete u vezi s odgovornom potrošnjom, energetske učinkovitosti, uštedama, održavanjem instalacija, kao i informacije o čimbenicima potrošnje plina.

U izvještajnom razdoblju nisu zabilježeni slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost, u vezi s podacima o proizvodima i njihovom označavanju, u vezi s marketinškim komunikacijama ili pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca.

Kontakt centar u Osijeku

U namjeri da unaprijedimo odnose s korisnicima u domeni distribucije plina i opskrbe kupaca plinom, odlučili smo organizirati kontakt centar u Osijeku. Uvođenje informacijskog sustava kontakt centra u poslovanje tvrtke HEP-Plina, obuhvatilo je provedbu, podršku i školovanje radnika kako bi se ispunili visoki kriteriji informacijsko-tehnološke podrške u složenom poslovnom okruženju, fleksibilnost i mogućnost nadogradnje u skladu s razvojem poslovanja i zakonskim promjenama. Kontakt centar omogućio je bolji kontakt s klijentima i pomogao unaprijediti profesionalno ustrojene procese jačanjem funkcionalnosti sustava za upravljanje odnosima s kupcima.

Broj kupaca

Kategorije kupaca	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Kućanstva TM1-TM4	70.045	69.392	99
Poduzetnici TM1-TM8 (do 1 mil. m ³)	5.384	5.289	98
Poduzetnici TM9-TM12 (više od 1 mil.m ³)	12	15	125
UKUPNO	75.441	74.694	99

TM = tarifni model

Opskrbno područje	Broj kupaca
Osječko-baranjska županija	62.466
Požeško-slavonska županija	8.244
Virovitičko-podravska županija	3.786
Ostale županije	198
UKUPNO	74.694

Suradnja s dobavljačima

HEP je kao sektorski naručitelj obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi, a od početka 2017. primjenjuje se novi zakon. Novi zakon propisao je nekoliko bitnih novina: ekonomski najpovoljnija ponuda postaje jedini kriterij, uvodi se Europska jedinstvena dokumentacija o nabavi (ESPD) kao izjava gospodarskog subjekta da udovoljava svim traženim uvjetima sposobnosti, uvedena je obveza prethodnog savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima o nacrtu dijela dokumentacije o nabavi u pojedinim postupcima javne nabave, propisano je partnerstvo za inovacije kao nova vrsta postupka javne nabave u cilju razvoja i nabave inovativne robe, radova ili usluga, predviđena su određena nova izuzeća od primjene zakona i drugo. U prilagodbi novom zakonu, Sektor za nabavu je unio potrebne modifikacije u nabavnu praksu HEP grupe. Izrađeni su predlošci dokumentacija o nabavi, ažurirani su predlošci okvirnih sporazuma i ugovora te su doneseni novi Pravilnik o nabavi i ugovaranju u HEP grupi i Pravilnik o jednostavnoj nabavi u HEP grupi.

Europska komisija je u suradnji s državama članicama izradila zajednička mjerila za zelenu nabavu. U periodu od 2015. do 2017. godine HEP d.d. i HEP-Opskrba plinom proveli su po jedan postupak nabave s uključenim „zelenim“ kriterijima. HEP je zaprimio poziv za sudjelovanje u radnoj grupi odnosno povjerenstvu za izradu nacрта II. Nacionalnog akcijskog plana za zelenu javnu nabavu za razdoblje od 2018.-2020. s pregledom do 2023. godine u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša i energetike. Zelena javna nabava dobrovoljna je instrument zaštite okoliša kojim se potiče zaštita okoliša i održiva potrošnja i proizvodnja te je ista samo preporuka, mogućnost ili dodatni opcionalni alat naručiteljima (javnim i sektorskim) prilikom provedbe postupaka javne nabave. HEP u svojoj dokumentaciji o nabavi ne dopušta korištenje usluga i materijala koji mogu imati negativan utjecaj na zdravlje ljudi i okoliš.

U postupku nabave prema pravilima EBRD-a koji ima za cilj sklapanje ugovora za zamjenu bloka „A“ novim kombi-kogeneracijskim blokom u Pogonu EL-TO Zagreb - Blok L posebna pozornost posvećena je izbjegavanju korištenja materijala i tvari opasnih po okoliš i zdravlje radnika što je istaknuto u zahtjevima naručitelja (Employer's Requirements). Svi ponuditelji vrlo savjesno su pristupili udovoljavanju ovima zahtjevima, kako zbog zahtjeva HEP-a tako i zbog internih pravila tvrtki ili grupacija kojima pripadaju.

U HEP-u je u 2017. provedeno je ili je bilo u tijeku 46 postupaka javne nabave ukupne financijske vrijednosti od 566.988.230,00 kn od čega 19 postupaka velike vrijednosti (524.598.430,00 kn) i 27 postupaka male vrijednosti (42.389.800,00 kn). Od toga je Sektor za nabavu proveo ili je u tijeku 38 postupaka javne nabave, 16 postupaka velike vrijednosti i 22 postupaka male vrijednosti. Također, provedeno je ukupno 1.156 postupaka jednostavne nabave bogatelnih nabava te deset postupaka izuzeća od primjene Zakona o javnoj nabavi.

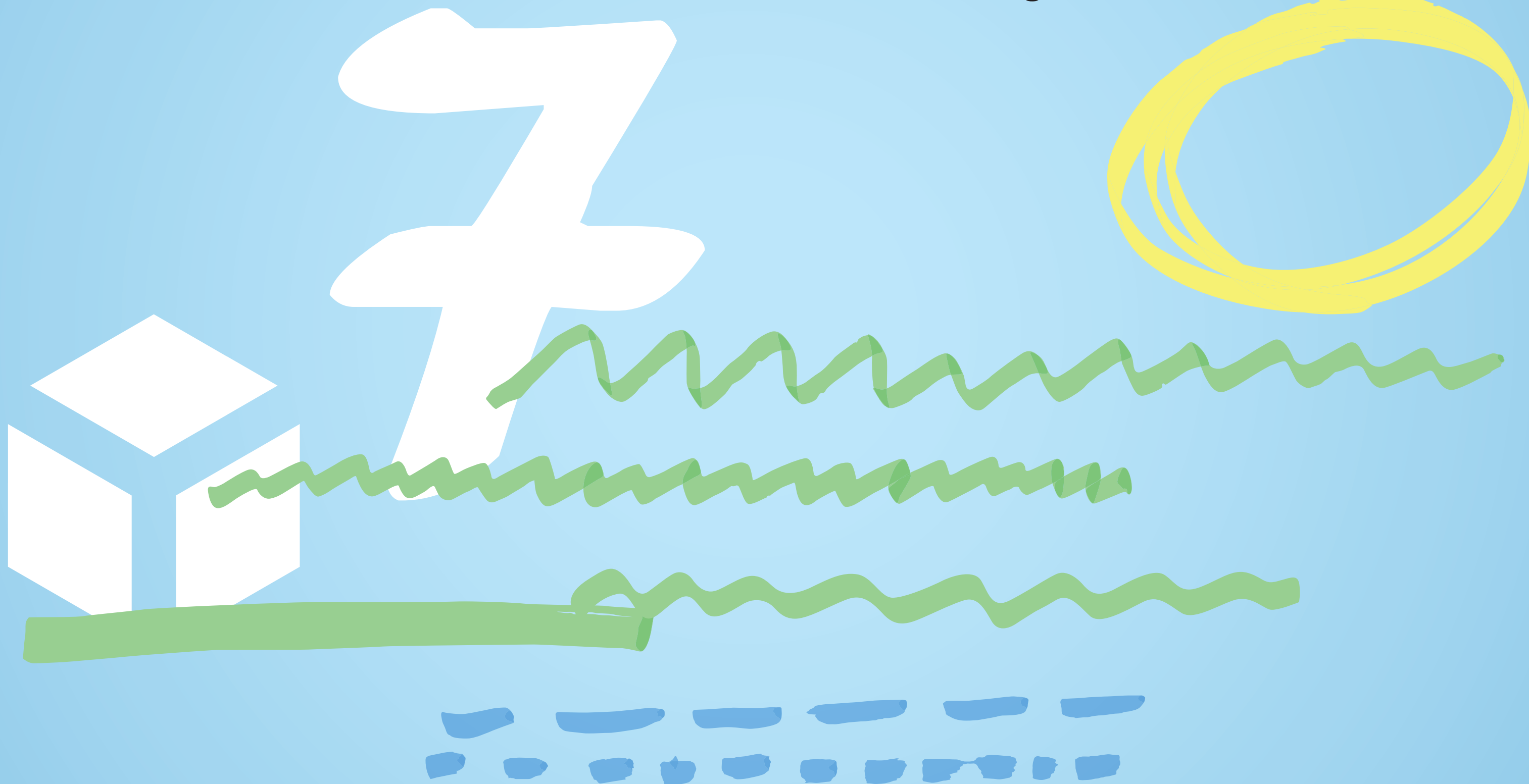
Struktura dobavljača

Ukupno		Broj dobavljača	Vrijednost nabave (kn)
1374	domaći	1238	3.012.314.383,00
	strani	136	2.700.305.914,69

Naručitelji sukladno Zakonu o javnoj nabavi mogu rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima javne nabave kod: zaštitnih radionica, gospodarskih subjekata čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom, gospodarskih subjekata čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba u nepovoljnom položaju ili može odrediti za takve ugovore da se izvršavaju u kontekstu zaštićenih programa zapošljavanja. U slučaju rezerviranja prava na sudjelovanje ponuditelji moraju imati najmanje 51 posto zaposlenih osoba u tim radionicama, gospodarskim subjektima ili programima predstavljaju radnici koji su osobe s invaliditetom ili radnici u nepovoljnom položaju. Gospodarski subjekti moraju dokazati naručitelju da udovoljavaju uvjetima upisom u odgovarajući registar, potvrdom nadležnog tijela ili na drugi prikladan način. Zato je HEP u 2017. pokrenuo postupak javne nabave za osobna zaštitna sredstva po grupama za potrebe HEP grupe te je jednu od grupa dodijelio kao rezervirani ugovor.

Zbog kašnjenja s izvođenjem radova na revitalizaciji HE Zakučac, HEP je pokrenuo postupak naplate penala za kašnjenje izvoditelju. Zbog kašnjenja s ugradnjom i puštanjem u rad uređaja za smanjenje emisije dušikovih spojeva (deNOx) u TE Plomin 2 HEP d.d. je pokrenuo postupak naplate penala za kašnjenje. U oba slučaja ovakve situacije su predviđene ugovorom, a sredstva se naplaćuju s naslova jamstva za uredno ispunjenje ugovora.

Briga o okolišu

**DOVRŠENA JE IZGRADNJA
POSTROJENJA ZA
UKLANJANJE
DUŠIKOVIH SPOJEVA
IZ DIMNIH PLINOVA U TE PLOMIN 2 ČIME
JE PROVEDENA MJERA SMANJENJA
EMISIJA DUŠIKOVIH OKSIDA I POSTIZANJA
PROPISANE GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJA
IZ OKOLIŠNE DOZVOLE.**

7

Briga o okolišu

Sustavi upravljanja okolišem, kvalitetom i energijom

U ožujku 2017. godine započela je implementacija integriranog sustava upravljanja prema normama ISO/IEC 27001:2013, ISO 9001:2015, ISO 50001:2011, ISO 14001:2015 i BS OHSAS 18001:2007 u HEP-u d.d. i HEP-Upravljanju imovinom. HEP grupa je među rijetkima koji uvode svih pet sustava odjednom. U lipnju 2017. godine održano je prvo u nizu predavanja i radionica za članove tima koji sudjeluju u implementaciji navedenih sustava, a trajat će do srpnja 2018.

U HEP-Proizvodnji je od početka 2017. u primjeni integrirani sustav upravljanja okolišem i kvalitetom prema novim normama ISO 14001:2015 i ISO 9001:2015 koji je potvrdila certifikacijska kuća TÜV Croatia. Time su u HEP-Proizvodnji objedinjeni svi pojedinačni sustavi upravljanja okolišem i kvalitetom uvedeni u pogone tijekom proteklih godina. Krajem 2017. započeli smo s provedbom aktivnosti uvođenja sustava upravljanja energijom prema normi ISO 5001:2011.

Krajem 2017. potvrđen je sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti radnika prema normi OHSAS 18001:2007 u HEP ODS-u čija je implementacija započela 2015. godine. U 2017. godini uspješno je proveden nadzorni audit sustava upravljanja okolišem čime je potvrđeno da primijenjeni sustav ispunjava sve zahtjeve međunarodne norme ISO 14001:2004. U razdoblju koje slijedi HEP-ODS će postojeći sustav upravljanja okolišem u potpunosti uskladiti sa zahtjevima nove norme ISO 14001:2015. Tijekom 2017. godine HEP-ODS je nastavio s procesom uspostave sustava upravljanja energijom (SUE) sukladno normi ISO 50001. U okviru ovih aktivnosti uspostavljen je plan mjerenja značajnih potrošnji energije na 148 lokacija, na kojima je proveden i detaljan energetska pregled.

Korisnička služba HEP-Opkrbe izuzetnim zalaganjem i visokom razinom pružene usluge prva je u Hrvatskoj dobila certifikat ISO 9001:2015 za kvalitetu usluge. U drugom dijelu 2017. aktivno se započelo s pripremanjem za certificiranje Korisničke službe za ISO 9001:2015. Proces je uspješno priveden kraju u planiranom razdoblju te je Korisnička služba dobila ISO certifikat na razdoblje od tri godine uz obavezne recertifikacijske audite svake godine.

U 2017. godini nastavilo se s implementacijom integriranog sustava upravljanja kvalitetom, zaštitom okoliša i energetska učinkovitošću u HEP-Toplinarstvu.

Upravljanje okolišem sastavni je dio poslovanja HEP grupe te podrazumijeva kontinuirano održavanje usklađenosti operativne provedbe poslovnih aktivnosti s obvezama koje proizlaze iz zakonskih propisa iz područja zaštite okoliša, upravljanja kemikalijama, zaštite od buke i elektromagnetskih polja te korištenja prostora kod gradnje novih i/ili rekonstrukcije elektroenergetskih postrojenja. U 2017. godini nije bilo slučajeva nepridržavanja zakonskih propisa iz prethodno navedenih područja.

Financijske posljedice te drugi rizici i prilike zbog klimatskih promjena

Ovisno o hidrološkim prilikama, HEP od 30 do 60 posto električne energije proizvede u hidroelektranama tj. korištenjem obnovljivih izvora energije. U sušim godinama potrebe za električnom energijom nadoknade se proizvodnjom u termoelektranama koje koriste fosilna goriva ili nabavom energije na tržištu. U 2017. godini započele su s radom i HEP-ove dvije bioelektrane-toplane koje kao pogonsko gorivo koriste za proizvodnju električne i toplinske energije koriste netretiranu drvenu sječku. Većom proizvodnjom električne energije u termoelektranama emitiraju se i veće količine CO₂ koje utječu na klimatske promjene, ali i na proizvodnu cijenu električne energije, budući da je za svaku emitiranu tonu CO₂ iz izvora koji koriste fosilna goriva nazivne ulazne toplinske snage >20 MWt potrebno na tržištu nabaviti jednu emisijsku jedinicu. U cilju sigurne opskrbe kupaca, HEP-ov proizvodni portfelj sastoji se od izvora koji koriste različite vrste energenata za proizvodnju električne energije. Ulaskom u EU, RH ima obvezu dekarbonizirati svoj energetski sektor, a ciljevi koje je potrebno dostići do 2020. (20 posto manje u odnosu na 1990.), 2030. (40 posto manje u odnosu na 1990., a EU-ETS sektor 43 posto manje u odnosu na 2005.) vrlo su ambiciozni, dok je cilj za 2050. godinu u potpunosti dekarbonizirati energetski sektor ili svesti emisije CO₂ na najviše 5 posto emisija u odnosu na 1990. godinu. Dok je električnu energiju moguće nabaviti na tržištu, toplinsku energiju potrebno je proizvesti iz vlastitih izvora, odnosno toplana i kotlovnica za proizvodnju topline.

U cilju sigurne opskrbe kupaca energijom, smanjenja utjecaja na okoliš i dostizanja zadanih ciljeva modernizacije vlastitog proizvodnog portfelja, HEP je i tijekom 2017. godine nastavio sa započetom revitalizacijom hidroelektrana te planiranjem izgradnje i izgradnjom malih hidroelektrana, korištenjem akumulatora topline u TE-TO Zagreb, pokretanjem aktivnosti vezanih za izgradnju akumulatora topline u EL-TO Zagreb, izgradnjom i puštanjem u rad dviju energana na netretiranu drvenu sječku u Osijeku i Sisku, nabavom električnih vozila za vlastite potrebe te provedbom projekta e-mobilnost.

Postrojenja HEP-a uspješno su ishodila okolišne dozvole

Svi postojeći termoenergetski objekti HEP-Proizvodnje i HEP-Toplinarstva nazivne toplinske snage veće od 50 MWt posjeduju rješenja o ishođenju objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, odnosno okolišnih dozvola. Okolišne dozvole su uvjet za rad postrojenja, odnosno proizvodnju električne i toplinske energije sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša.

Tijekom 2017. podnesena su dva zahtjeva za izmjenom okolišnih dozvola za TE-TO Zagreb i EL-TO Zagreb zbog izgradnje novih parnih kotlova te zahtjev za produženje okolišne dozvole za postrojenja TE Plomin 1 jer nije realizirana izgradnja zamjenskog bloka na lokaciji Plomin u skladu s planovima koji je trebao zamijeniti rad TE Plomin 1. Produženje okolišne dozvole za TE Plomin 1 i rad nakon 1. siječnja 2018. godine zatraženo je iz sljedećih razloga: smanjenje uvoza električne energije i diversifikacije HEP-ovog energetskog portfelja, osiguranja stabilnog i pouzdanog izvora bazne električne energije koji je preduvjet za razvoj i povećanje kapaciteta obnovljivih izvora, prosječno 900.000 MWh godišnje proizvedene električne energije po konkurentnoj cijeni u portfelju HEP-a, pružanja usluga regulacije u elektroenergetskom sustavu, optimalnog korištenja lokacije, sustava i znanja te zadržavanja radnih mjesta u TE Plomin 1. Konačna odluka o pokretanju postupka revitalizaciji TE Plomin 1 donijet će se ovisno o rezultatima studije izvodljivosti čija je izrada u tijeku.

Materijali

Tijekom 2017. smanjena je potrošnja ugljena za 46 posto u odnosu na prethodnu godinu zbog smanjenja broja sati rada termoelektrana na ugljen što je posljedica požara u termoelektrani Plomin 1. Također je smanjena potrošnja tekućeg goriva u termoelektrana i termoelektranama toplana za 28 posto u odnosu na 2016. godinu, a povećana je potrošnja prirodnog plina za 46 posto. U 2017. godini s radom su započele dvije bioelektrane-toplane koje kao pogonsko gorivo koriste netretiranu drvenu sječku. Potrošnja tekućeg goriva u kotlovnica za grijanje gradova ostala je na gotovoj istoj razini kao 2016. godine, a potrošnja prirodnog plina smanjena je za 5,6 posto.

Količine i vrste korištenih goriva u termoelektranama, termoelektranama-toplanama i bioelektranama-toplanama

Vrsta goriva	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Ugljen / x 10 ³ tona	970	526	72
Šumska biomasa / x 10 ³ tona	-	27	100
Tekuće gorivo / tona	49.180	35.475	72
Prirodni plin / MWh	4.691.849	7.233.047	154

Količine i vrste korištenih goriva u kotlovnica za grijanje gradova

Vrsta goriva	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Tekuće gorivo / t	3.273	3.155	96
Prirodni plin / m ³	15.223.398	14.371.398	94

Upravljanje potrošnjom energije

Potrošnja elektrana

Vlastita potrošnja u hidroelektranama i termoelektranama u 2017.

2017.	kWh	kWh	kWh	kWh	
Hidroelektrane	Preuzeto iz HOPS-a	Preuzeto iz ODS-a	Kućni generator	Ukupna vlasita potrošnja	
	bez crnog rada i kompenzacije	7.430.785	14.276.802	11.275.409	32.982.996
	s crpnim radom i kompenzacijom	291.049.484	15.388.751	11.275.409	317.713.644
Termoelektrane	Preuzeto iz HOPS-a	Preuzeto iz ODS-a	Razlika proizvodnje na generatorima i isporučene el. energije u mrežu	Ukupna vlastita potrošnja	
	94.452.997	3.549.980	212.063.963	310.066.940	
Ukupno bez crnog rada i kompenzacije	101.883.782	17.826.782	223.339.372	343.049.936	
Ukupno s crpnim radom i kompenzacijom	385.502.481	18.938.731	223.339.372	627.780.584	

Nagrađen ZelEn proizvod, ali i donacijski program

Hrvatski savjet za zelenu gradnju dodijelio je priznanje tvrtkama HEP-Opkrba i HEP ESCO za proizvod i donacijski program ZelEn kao jedan od projekata koji su obilježili 2017. s ciljem daljnjeg poticanja izvrsnosti u promociji i implementaciji zelenih principa u graditeljstvu.

Priznanja su dodijeljena u sedam kategorija, a HEP-Opkrba i HEP ESCO dobili su priznanje u kategoriji GREEN CONCEPT za proizvod i donacijski program ZelEn, kao dobar primjer društveno odgovornog projekta koji uključuje zaštitu okoliša, promociju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, izvedbu mjera energetske učinkovitosti i suradnju s ustanovama javnog sektora.

ZelEn je električna energija dobivena isključivo iz obnovljivih izvora energije, registriranih u sustavu jamstva podrijetla koji vodi Hrvatski operator tržišta energije. Riječ je proizvodu za kupce HEP-Opkrbe koji su se u svom poslovanju odlučili za društveno odgovorno poslovanje, brigu o okolišu i korištenje električne energije iz obnovljivih izvora. Sredstva ostvarena prodajom ZelEna, HEP-Opkrba prikuplja u fondu iz kojega se ostvaruju projekti iz područja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti za potrebe ustanova jav-

noga sektora koje skrbe za društveno osjetljive kategorije stanovništva poput vrtića, škola i domova, a projekte realizira tvrtka HEP ESCO.

Do sada su u dva ciklusa projekti realizirani u šest ustanova: u riječkoj podružnici Dječjeg doma Ivane Brlić Mažuranić iz Lovrana, Dječjem vrtiću Dugo Selo u Lukarišću, Dječjem vrtić Sveti Ante – Prugovo pored Klisa, Dječjem vrtiću Cvrčak iz Solina, Osnovnoj školi Frana Krste Frankopana Osijek i Katoličkoj osnovnoj školi i Katoličkoj gimnaziji s pravom javnosti iz Požege.

Vlastita potrošnja u zgradama

Na lokaciji sjedišta HEP grupe u Zagrebu kroz Program sustava gospodarenja energijom prati se potrošnja za četiri poslovne zgrade, a podaci o potrošnji energije iskazuju se prema računima dobivenim od društva HEP Upravljanje imovinom.

Ukupna potrošnja energije u 2017.

Energent	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Električna energija [kWh]	2.153.700	2.083.146	97
Toplinska energija [kWh]	2.272.000	2.204.000	97
Prirodni plin [m ³]	2.413	2.123	88

U 2017. godini HEP ESCO je pripremio, a zatim i uspostavio novu proceduru za prikupljanje informacija o provedenim mjerama i održao niz edukacija za energetske menadžere i energetske suradnike HEP grupe.

Tijekom 2017. HEP ESCO napravio je pripreme kako bi se tijekom 2018. kroz HEP SGE Program upravljalo izravnom potrošnjom energije, uspostavilo učinkovito upravljanje potrošnjom energije te utvrdilo potencijale za uštedu energije i vode. U prve dvije godine provedbe ovog programa, fokus je bio na uspostavi središnjeg registra svih građevina u vlasništvu HEP grupe. U registru građevina evidentirano je 976 građevina (zgrada, poslovnih prostora unutar cjelovitih zgrada, trafostanica, sustava vanjske rasvjete i sl.) koje koriste društva HEP grupe. Na temelju analize podataka i u suradnji s energetske menadžerima odabrano je 129 prioritarnih građevina koje su ušle u HEP SGE Programa i u kojima će se uvesti aplikacija ESCO Monitor tj. računalni poslovni sustav za gospodarenje energijom koji pruža potporu optimizaciji potrošnje energije u okviru usluge sustavnog gospodarenja energijom.

Pametnom zgradom do pametnog grada

Kroz projekt 3Smart (Smart Building-Smart Grid-Smart City) koji je započeo 1. siječnja 2017., želi se osigurati tehnološki i zakonodavni okvir za cjelovito gospodarenje energijom u zgradama, distribucijskim mrežama i glavnim infrastrukturnama gradova u dunavskoj regiji. U suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva kao vodećim te brojnim drugim partnerima, HEP radi na projektu čiji je cilj omogućiti modularno upravljanje energijom između zgrada i distribucijske mreže kroz alat Platforma u zgradama, mrežama i infrastrukturi.

Platforma će se razviti kroz projekt 3Smart i testirati na pet pilot lokacija u pet zemalja dunavske regije - među ostalima na zgradi FER-a i HEP-ovoj zgradi u Zagrebu. Projekt se sufinancira iz fondova Europske unije (ERDF, IPA), kroz Transnacionalni dunavski program u iznosu od 85 posto. Ukupna vrijednost projekta iznosi 3,79 milijuna eura što ga čini jednim od najvećih projekata iz INTERREG programa. HEP grupa u projektu sudjeluje s 444.485 eura ili 12 posto ukupnog budžeta.

Energetski učinkovite škole

Projekt TEESCHOOLS (Tools for Energy Efficiency in Schools) započet u veljači 2017. želi potaknuti priljev privatnih sredstava u energetsku, ali i drugu obnovu javnih zgrada - u ovom slučaju škola. Stoga će njegovi sudionici, među kojima je i HEP ESCO, razviti, testirati i potvrditi integrirani skup alata koji će se koristiti u svim regijama koje projekt obuhvaća. Posebna pažnja posvetit će se korištenju obnovljivih izvora energije. Na projektu sudjeluje 11 partnera iz sedam zemalja - Italije, Španjolske, Grčke, Hrvatske, BiH, Cipra i Francuske.

Pilot-projekti će uključiti energetske preglede reprezentativnih školskih objekata, izradu preliminarnih planova obnove, izračun emisija ugljičnog dioksida nakon obnove i razvoj modela energetske usluge i shema financiranja. Projekt se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), kroz Program transnacionalne suradnje koji podržava sudjelovanje privatnog sektora (mala i srednja poduzeća) te organizacija civilnog društva.

U rujnu je pokrenut i projekt FEEDSCHOOLS, ovog puta usmjeren na stvaranje uvjeta kako bi više općina, financijskih institucija i konzultanata razvili projekte cjelovite obnove škola u nadolazećim godinama. I na ovom projektu sudjeluje 11 partnera iz sedam zemalja, i to Italije, Češke, Poljske, Mađarske, Slovenije, Hrvatske i Austrije. Partneri iz Hrvatske su HEP ESCO i Grad Split, a pilot aktivnosti provode se na školama Grada Splita.

Emisije u zrak

Tijekom 2017. godine ukupne emisije stakleničkog plina CO₂ iz HEP-ovih izvora smanjene su za 12 posto u odnosu na 2016. Rezultat je to povećanja korištenja prirodnog plina u termoelektranama i termoelektranama-toplanama u odnosu na tekuća goriva te smanjenja broja sati rada termoelektrana na ugljen.

Intenzitet emisija CO₂ za proizvedenu električnu energiju iz proizvodnog miksa HEP-ovih izvora (TE, TE-TO, HE i 50 posto Nuklearne elektrane Krško) za 2017. bio je 199 g CO₂/kWh.

Pri proračunu emisija CO₂ koristi se metodologija i emisijski faktori koje propisuje Međuvladino tijelo za klimatske promjene (IPCC). HEP-ovi izvori u europskom sustavu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (EU-ETS) dostavljaju Izvešće o emisijama i Izvešće o

verifikaciji Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, a verifikaciju emisija stakleničkih plinova obavlja neovisni akreditirani verifikator.

Besplatne emisijske jedinice Europska komisija (EK) dodjeljuje HEP-ovim postrojenjima u EU-ETS-u za proizvodnju toplinske energije koju predaju u centralni toplinski sustav (CTS) tzv. „carbon leakage“ postrojenjima tj. postrojenjima za koje postoji rizik da će svoju proizvodnju premjestiti u države koje nisu obveznice EU-ETS-a. Besplatne emisijske jedinice dodjeljuje Europska komisija na temelju Izvešća o djelatnosti, a dodijeljene količine su podložne promjenama ovisno o proizvodnji toplinske energije za prethodnu godinu sukladno izvješćima koje operateri dostavljaju u Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu (HAOP) do 15. siječnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Kao i prethodnih godina od kada je uključena u EU-ETS tj. od 2013. godine, HEP grupa je u zakonski propisanim rokovima predala emisijske jedinice u količinama koje odgovaraju verificiranim emisijama CO₂ na svih devet računa otvorenih u Registru EU.

Emisije stakleničkog plina CO₂ iz HEP-ovih izvora

	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Termoelektrane i termoelektrane-toplane / t CO ₂	3.190.090	2.780.074	87
Bioenergane na drvenu sječku / t CO ₂	-	36.967	100
Kotlovnice za grijanje gradova/ t CO ₂	37.161	33.353	90
UKUPNO	3.227.251	2.850.394	88

Emisije CO₂ iz HEP-ovih izvora u sustavu EU-ETS (uređaji za loženje snage 20 MWt)

	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Termoelektrane i termoelektrane-toplane / tCO ₂	3.190.090	2.780.074	87
Kotlovnice za grijanje gradova/ t CO ₂	605	190	31
UKUPNO	3.190.695	2.780.264	87

Broj besplatnih emisijskih jedinica dodijeljenih HEP-ovim izvorima u EU-ETS-u

	2016.	2017.	2017./2016. (%)
Termoelektrane i termoelektrane-toplane / tCO ₂	300.465	262.114	87
Kotlovnice za grijanje gradova/ t CO ₂	352	296	84

Govorimo li o emisijama onečišćujućih tvari, tijekom 2017. godine nije bilo prekoračenja emisija u zrak iz HEP-ovih izvora, a provedene su sve mjere propisane okolišnim dozvolama u velikim uređajima za loženje. Tijekom 2017. u HEP-ovim su termoelektranama i termoelektranama-toplanama smanjene su emisije NO_x za 40 posto, SO₂ za 55, CO za 11 te krutih čestica za 51 posto u odnosu na 2016. godinu. Kao i kod emisija CO₂, smanjenje emisija je rezultat promjene goriva te smanjenja broja sati rada termoelektrana na ugljen.

Do smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak 2017. godine u odnosu na 2016. godinu došlo je i u kotlovnica za grijanje gradova i to NO_x za 32 posto, SO₂ za 60, CO za 11 te krutih čestica za 83 posto.

Emisije onečišćujućih tvari u zrak – NO_x, SO₂, CO i krutih čestica iz termoelektrana i termoelektrana-toplana

Godina	NO _x t/god	SO ₂ t/god	CO t/god	Krute čestice t/god
2016.	4.615	3.172	252	140
2017.	2.779	1.444	225	69
2017./2016. (%)	40	45	89	49

Emisije onečišćujućih tvari u zrak – NO_x, SO₂, CO i krutih čestica iz bioelektrana-toplana – BE-TO Osijek i BE-TO Sisak

Godina	NO _x t/god	SO ₂ t/god	CO t/god	Krute čestice t/god
2017.	26,74	3,56	29,7	56,77

Emisije onečišćujućih tvari u zrak - NO_x, SO₂, CO i krutih čestica iz kotlovnica za grijanje gradova

Godina	NO _x t/god	SO ₂ t/god	CO t/god	Krute čestice t/god
2016.	25	15	2,8	3
2017.	17	6	2,5	0,5
2017./2016. (%)	68	40	99	17

Dovršena izgradnja DeNO_x postrojenja u TE Plomin

Izgradnja postrojenja za uklanjanje dušikovih spojeva iz dimnih plinova (DeNO_x) u TE Plomin dovršena je u 2017., a postrojenje je pušteno u probni rad, čime je provedena mjera smanjenja u skladu emisija dušikovih oksida koje su u skladu s propisanim graničnim vrijednostima emisija iz okolišne dozvole do 200 mg/Nm³. Postrojenje za selektivnu katalitičku redukciju ugrađeno je u navedenom roku te je u probnom radu od sredine prosinca 2017. Selektivna katalitička redukcija (SCR) kao sekundarna mjera smanjenja emisije NO_x ubraja se u najbolje raspoložive tehnike za smanjenje emisije dušikovih oksida, sukladno referentom dokumentu Europske komisije u kojem su nabrojane najbolje raspoložive tehnike (NRT) za postizanje graničnih vrijednosti emisija Europske komisije za velike uređaje za loženje (tzv. LCP BREF). Izmjerene vrijednosti emisija NO_x u probnom pogonu zadovoljavaju propisanu graničnu vrijednost emisija.

Tvari koje oštećuju ozonski sloj, odnosno kontrolirane tvari nalaze se u rashladnoj opremi, klimatizacijskim uređajima, protupožarnim aparatima i dizalicama topline. U HEP grupi se vode podaci o količinama i uporabi kontroliranih tvari, a provjeru propuštanja obavljaju ovlaštene serviseri. HEP grupa je sukladno zakonskim propisima iz područja zaštite ozonskog sloja, prijavila sve uređaje i opremu koja sadrži kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove u količini od 5 tona CO₂ (eq) ili više u elektroničku bazu podataka Prijava nepokretnih uređaja i opreme koju vodi Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (PNOS).

Potrošnja sumporovog heksafluorida (SF₆) – HEP-ODS

		2016.	2017.
Rasklopna oprema – visokonaponski aparati i sklopovi	Količina sklopne aparature (kom)	10.413	10.997
	Punjenje sklopne aparature plinom SF ₆	28,42	29,61
	Istjecanje SF ₆ iz opreme u pogonu (kg)	53,29	32,44
	Rukovanje plinom SF ₆ i sklopnom opremom nakon isteka radnog vijeka (kg)	102,9	83,8

Punionice električnih vozila u Hrvatskoj i pripreme u inozemstvu

Sektor za strategiju i razvoj HEP-a d.d., nadležan za rad Tima za e-mobilnost HEP grupe koordinirao je projektne prijave za sufinanciranje razvojnog projekta iz EU izvora. Potpisane su darovnice za projekte EAST-E i NEXT-E kojima se izrađuju studije, nabavlja upravljački software i postavljaju punionice na europskom TEN-T koridoru. EAST-E projekt je u tijeku, a aktivnosti se provode u suradnji s Konzorzijskim partnerima (ZSE, eOn Češka i GO4), a tijekom 2017. potpisana je darovnica za NEXT-E na kojem su partneri ZSE, Tifon, Petrol, E.ON (Češka, Slovačka, Rumunjska, Mađarska), BMW, Nissan.

Kroz projekte će se postaviti 53 brze AC/DC punionice, četiri ultrabrze punionice i baterijski sustav kao potpora sustavu. Oba projekta sufinanciraju projektne aktivnosti u omjeru od 85 posto. Kroz 2017. radilo se na finaliziranju potpisivanja ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt bigEVdata koji predstavlja prediktivnu nadogradnju postojećeg softverskog rješenja i postavljanje različitih vrste punionica električnih vozila diljem Hrvatske. Tijekom 2017. godine postavljene su 23 punionice kroz suradnju s lokalnim samoupravama, pravnim osobama, distribucijskim područjima i zainteresiranom javnošću s ciljem daljnje promocije novog prometnog koncepta.

Biološka raznolikost

HEP-ove termoelektrane se nalaze unutar urbaniziranih ili industrijskih područja te se ne nalaze unutar područja ekološke mreže Natura 2000 ili zaštićenih područja na nacionalnoj razini. Neka zaštićena područja su u blizini proizvodnih objekata, primjerice značajni krajobraz Savica u blizini TE-TO Zagreb, ili TE-TO Osijek koja se nalazi u blizini granice Regionalnog parka Mura-Drava.

Veliki broj HEP-ovih hidroelektrana nalazi se u području ekološke mreže Natura 2000, a neke u potpunosti ili djelomično u zaštićenim područjima kao što su nacionalni parkovi, parkovi prirode, regionalni park te područja značajnog krajobraz.

Odnos hidroelektrana HEP-Proizvodnje i ekološke mreže

HE / HES	Područja očuvanja značajna za divlje vrst i staništa (POVS)	Područja očuvanja značajna za ptice (POP)
Proizvodno područje Sjever		
HE Varaždin	HR 2001307 Drava - akumulacije	HR 1000013 Dravske akumulacije
HE Čakovec	HR 2001307 Drava - akumulacije	HR 1000013 Dravske akumulacije
HE Dubrava	HR 2001307 Drava - akumulacije HR 5000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)	HR 1000013 Dravske akumulacije HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)
Proizvodno područje Zapad		
HES Senj / HE Senj HES Senj / HE Sklope	HR 2001012 Ličko polje HR 5000022 Park prirode Velebit	HR 1000021 Lička krška polja HR 1000022 Velebit
HES Vinodol / CHE Fužine HES Vinodol / RHE Lepenica HES Vinodol / HE Vinodol	HR 2001353 Lokve - Sunger - Fužine HR 5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika HR 2001042 Lič polje HR2001300 Zebbar	HR 1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
HE Rijeka	HR 2000658 Rječina	-
HE Zeleni Vir	HR2001345 Vražji prolaz i Zeleni Vir HR 5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika	HR1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
HE Gojak	HR 2000592 Ogulinsko - plašćansko područje	-
HE Ozalj	HR 2000642 Kupa	-
HE Lešće	HR 2000592 Ogulinsko - plašćansko područje	-
Proizvodno područje Jug		
RHE Velebit	HR 2001267 Ričice HR 2001268 Otuča HR 2001269 Obsenica HR 5000022 Park prirode Velebit HR 2000641 Zrmanja	HR 1000021 Lička krška polja HR 1000022 Velebit
HE Golubić	-	-
HE Miljacka	HR 2000918 Šire područje NP Krka	HR 1000026 Krka i okolni plato
mHE Krčić	HR 2000917 Krčić	
HE Jaruga	HR 2000918 Šire područje NP Krka HR 3000171 Ušće Krke	HR 1000026 Krka i okolni plato
HE Orlovac	HR 5000028 Dinara HR 2000936 Rude	HR 1000028 Dinara
CS Buško blato	-	-
HE Peruća	-	HR 1000029 Cetina
HE Đale	HR 2000929 Rijeka Cetina - kanjonski dio	HR 1000029 Cetina
HE Zakućac	HR 2000929 Rijeka Cetina - kanjonski dio HR 2001352 Mosor	HR 1000029 Cetina HR 1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora
HE Kraljevac	HR 2000929 Rijeka Cetina - kanjonski dio	HR 1000029 Cetina
Pogon HE Dubrovnik		
HE Dubrovnik	-	-
HE Zavrelje	-	-

Odnos sustava HEP Proizvodnje i zaštićenih područja

HE / HES	Zaštićeno područje
Proizvodno područje Sjever	
HE Varaždin (puštena u pogon 1975.)	Regionalni park Mura- Drava
HE Čakovec (puštena u pogon 1982.)	Regionalni park Mura- Drava
HE Dubrava (puštena u pogon 1989.)	Regionalni park Mura- Drava
Proizvodno područje Zapad	
HES Senj / HE Senj (puštena u pogon 1965.)	Park prirode Velebit
HE Sklope	-
HES Vinodol / CHE Fužine	
HES Vinodol / RHE Lepenica	-
HES Vinodol / HE Vinodol	
HE Rijeka	-
HE Zeleni Vir (puštena u pogon 1921.)	Značajni krajobraz Vražji prolaz i Zeleni Vir
HE Gojak	-
HE Ozalj	-
HE Lešće	-
Proizvodno područje Jug	
RHE Velebit (puštena u pogon 1984.)	Park prirode Velebit
HE Golubić	-
HE Miljacka (puštena u pogon 1906.)	Značajni krajobraz Krka - gornji tok Nacionalni park Krka
HE Jaruga (puštena u pogon 1895./1904.)	Značajni krajobraz Krka - gornji tok Značajni krajobraz Krka - donji tok Nacionalni park Krka
mHE Krčić (puštena u pogon 1988.)	Značajni krajobraz Krka - gornji tok Značajni krajobraz - Krčić
HE Orlovac	-
CS Buško blato	-
HE Peruća	-
HE Đale	-
HE Zakućac (puštena u pogon 1961./1981.)	Značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine
HE Kraljevac (puštena u pogon 1912./1932.)	Značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine
Pogon HE Dubrovnik	
HE Dubrovnik	-
HE Zavrelje	-

Tijekom 2017. godine napravljena je analiza najboljih raspoloživih tehnika za smanjenje utjecaja hidroelektrana na staništa i vrste te mjera iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. Provedba mjera utjecat će na troškove rada postojećih hidroelektrana, na njihove proizvodne mogućnosti, a neki od uvjeta ograničit će i mogućnost razvoja i izgradnje novih hidroelektrana. Pojedine instrumente Okvirne direktive o vodama koji omogućavaju pomirenje gospodarskih, društvenih i okolišnih ciljeva, Hrvatska će otežano koristiti u punom opsegu zbog činjenice da je većina postojećih hidroelektrana, kao i većina neiskorištenog hidropotencijala unutar područje ekološke mreže Natura 2000.

Unutar područja Natura 2000 značajnih za ptice nalazi se nešto više od 5.000 kilometara nadzemnih srednjenaponskih vodova što je oko 20 posto ukupne duljine nadzemnih srednjenaponskih vodova HEP ODS-a. HEP je obavezan na ovim područjima planirati i graditi energetsku infrastrukturu koja sprječava i umanjuje rizik od stradavanja ptica koje obitavaju na ovim područjima. Mjerama je ukupno obuhvaćeno 17 vrsta ptica koje se nalaze na Crvenom popisu ugroženih vrsta ptica:

- > Suri orao (*Aquila chrysaetos*)
- > Ušara (*Bubo bubo*)
- > Bijela roda (*Ciconia ciconia*)
- > Zmijar (*Circaetus gallicus*)
- > Eja močvarica (*Circus aeruginosus*)
- > Eja strnjarica (*Circus cyaneus*)
- > Eja livadarka (*Circus pygargus*)
- > Mali sokol (*Falco columbarius*)
- > Bjelonokta vjetruša (*Falco naumanni*)
- > Sivi sokol (*Falco peregrinus*)
- > Crvenonoga vjetruša (*Falco vespertinus*)
- > Ždral (*Grus grus*)
- > Bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*)
- > Štekavac (*Haliaeetus albicilla*)
- > Crna lunja (*Milvus migrans*)
- > Bukoč Pandion (*Haliaeetus*)
- > Škanjac osaš (*Pernis apivorus*)

U šest distribucijskih područja HEP-ODS-a provedena je studija utvrđivanja najkritičnijih dijelova srednjenaponske mreže za stradavanje ptica unutar područja Natura 2000 radi provođenja mjera zaštite ptica od elektrokcije u suradnji s ornitolozima iz Udruge BIOM. Studija je provedena u tri faze, uključujući i terensku provjeru stradavanja ptica na 10 najrizičnijih mikrolokacija. Rezultati studije omogućili su rangiranje dionica nadzemne srednjenaponske mreže unutar ovog područja prema rizičnosti za stradavanje ptica prema čemu se mogu odrediti prioritete pri provedbi mjera zaštite ptica od elektrokcije. Također, terenski obilasci najrizičnijih dionica vodova omogućili su, između ostalog, i holistički pristup prilikom odabira primjerenih metoda zaštite ptica od elektrokcije na pojedinim tipovima rizičnih elemenata mreže. U zaštitnu opremu za sprječavanje elektrokcije u 2017. godini uloženo je više od 1,5 milijuna kuna.

U 2017. HEP-Proizvodnja dobila je potrebne dozvole za čišćenje kompenzacijskog bazena GHE Golubić i uređenje okolnog prostora te je prihvaćen projekt izmještanja nanosa. U godinama eksploatacije zatrpan je veći dio korisnog volumena kompenzacijskog bazena HE Golubić, što

značajno smanjuje proizvodnju pogona HE Golubić, ali i sigurnost postrojenja, kao i donjeg toka rijeke. Prostor čišćenja je obuhvaćen ekološkom mrežom kojom su određeni ciljevi očuvanja staništa potočnog raka (*austropotamobius torrentium*) sa smjernicama za mjere zaštite. Potočni rak se nalazi na IUCN-ovoj crvenoj listi ugroženih vrsta. U postupak je bila uključena i zainteresirana javnost.

Tijekom 2017. godine nije bilo onečišćenja, gradnja niti širenja postrojenja, utjecaja na širenje invazivnih vrsta, patogena ili nametnika, smanjenje broja autohtonih vrsta, promjena staništa, promjena u prirodnim procesima, promjena saliniteta ili visine podzemnih voda. Tijekom 2017. godine nije bilo lokacija zaštićenih staništa koja su obnavljana.

Korak dalje u zaštiti ptica

HEP ODS sustavno i predano radi na zaštiti ptica od elektrokcije, u što se ulaže više od milijun kuna godišnje. Pored usklađivanja sa zakonskim propisima o zaštiti prirode, na taj se način osiguravaju i kvalitetnija opskrba kupaca električnom energijom te smanjenje troškova održavanja i ekonomske štete, koja nastaje kao posljedica aktivnosti ptica na distribucijskoj mreži.

Na stupovima distribucijske mreže nalazi se više od tisuću gnijezda bijelih roda. Briga o njima i njihovom prstenovanju ne bi bila moguća bez pomoći radnika HEP ODS-a. Ovakvom je suradnjom do sada obilježeno oko 480 roda, dok se u ostatku Hrvatske, na području Parka prirode Lonjsko Polje, Međimurske županije te Slavonije i Baranje do kraja 2017. obilježilo još oko 300 mladih roda.

HEP ODS više od 13 godina osigurava preduvjete za sigurno gniježđenje bijelih roda na električnim stupovima, a ukupan broj gnijezda na distribucijskoj mreži već godinama bilježi pozitivan trend. U 2017. godini aktivnosti zaštite bijelih roda koje imaju preko tisuću gnijezda na mreži HEP ODS-a provodile su se temeljem novog Sporazuma o suradnji pri provedbi mjera zaštite, praćenja populacije i prstenovanja strogo zaštićene vrste bijele rode (*Ciconia ciconia* L.). U suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i energetike te 14 županijskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima HEP ODS-u je izdano posebno rješenje za provedbu svih aktivnosti usmjerenih ka osiguravanju preduvjeta za sigurno gniježđenje ove strogo zaštićene vrste. Pri tome je važno naglasiti da je zaštita u ovome slučaju dvojaka – odnosi se na zaštitu roda od potencijalnog strujnog udara, a istovremeno se odnosi i na zaštitu distribucijske mreže od negativnog djelovanja samih roda koje bi moglo uzrokovati kvarove i štetu na mreži. Tijekom razdoblja odsutnosti bijelih roda (1. rujna 2016. do 1. ožujka 2017.) provedeno je više od 150 aktivnosti na zaštiti roda poput ugradnje novih nosača za gnijezda, zamjene i popravka dotrajalih te provedbe mjera zaštite ptica od strujnog udara na ključnim mjestima. Kroz dulji niz godina provođenja ovih mjera razvio se pravi suživot između bijelih roda i radnika HEP ODS-a na svim razinama, od sjedišta društva gdje se vrši koordinacija svih aktivnosti i komunikacija sa stručnjacima iz nadležnih institucija - do radnika na terenu koji redovito pregledavaju stanje nosača za gnijezda, provode mjere zaštite te sudjeluju čak i u prstenovanju mladih roda zajedno s ornitolozima u rano ljeto svake godine.

Pored roda, stupovi distribucijske mreže na području Dalmacije nedavno su postali dom još jednoj ugroženoj i rijetkoj vrsti – zlatovranama, čiji se broj na našem području sveo na manje od 20 parova. Kako bi spriječili daljnji nepovoljni razvoj događaja, djelatnici Zavoda za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u suradnji s domaćim i stranim partnerima, još od 2010. provode projekt „Zlatovrana u Hrvatskoj – povratak s ruba“. Budući da je jedan od glavnih razloga za pad njihove populacije nedostatak mjesta za gniježđenje, HEP ODS surađuje

sa Zavodom za ornitologiju HAZU i Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije kako bi im se osiguralo sigurno stanište, a na području Elektrodalmacije Split i Elektre Zadar na stupovima srednjonaponske distribucijske mreže već je krajem travnja postavljeno više od 20 drvenih kućica namijenjenih gniježdenju zlatovrana.

Upravljanje vodama

U tablici su prikazane ukupne količine zahvaćene vode iz svih izvora te vrste, količine i ispusti otpadnih voda iz termoelektrana i termoelektrana-toplana u 2017. Ukupna količina zahvaćene i ispuštene vode u 2017. ostala je na sličnoj razini u usporedbi s 2016., a smanjena je samo u TE Plomin 1, koja nije radila od požara u svibnju. Tijekom 2017. godine nije bilo izvora vode koji su bili pogođeni crpljenjem, niti staništa ili vrsta koje su u znatnoj mjeri pogođena ispuštanjem i istjecanjem vode.

Podaci o količinama zahvaćene i ispuštene vode kao i rezultati ispitivanja kakvoće ispuštenih voda dostavljaju se Hrvatskim vodama dvaput godišnje, a kako bismo unaprijedili poslovne procese, učinkovitije upravljali podacima i planirali, podatke o količinama zahvaćene i ispuštene vode te podatke o ispitivanju kakvoće ispuštenih voda vodimo u HEP-ovoj internoj elektroničkoj bazi INFOZOK (Informacijski sustav zaštite okoliša).

Zahvaćena voda i vodozahvati te vrste, količine i ispusti otpadnih voda iz termoelektrana i termoelektrana toplana u 2017.

Pogon	Izvor	Količina voda (m ³)	Otpadna voda	Sustav obrade	Ispust	Količina voda (m ³)
TE PLOMIN	Bubić jama	436.300	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	Čepić kanal-more	124.095
			oborinske vode s odlagališta ugljena	lamelni taložnik		
			zauljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	10.054	sanitarne vode	BIO uređaj		5.537
More (rashladna voda)	252.394.740	rashladne vode	bez obrade		164.056.581	
TE RIJEKA	Javni vodovod	17.541	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	More	21.078
			zauljene vode	separacija ulja		
			sanitarne vode	BIO uređaj		
More (rashladna voda)	0	rashladne vode	bez obrade		0	
TE-TO SISAK	Rijeka Sava	298.093	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	Rijeka Sava	9.199
			zauljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	5.901	sanitarne vode	bez obrade		5.901
	Rijeka Sava (rashladna voda)	42.429.466	rashladne vode	bez obrade		42.429.466

Pogon	Izvor	Količina voda (m ³)	Otpadna voda	Sustav obrade	Ispust	Količina voda (m ³)
TE-TO ZAGREB	Bunari (+ javni vodovod)	1.242.257	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija	Gradska kanalizacija	561.130
			zauljene vode	separacija ulja		
			sanitarne vode	bez obrade		
	Rijeka Sava (rashladna voda)	132.174.000	rashladne vode	bez obrade	Rijeka Sava	105.739.200
					Jezero Savica	26.434.800
EL-TO ZAGREB	Bunari	956.926	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	119.290
			zauljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	3.414	sanitarne vode	bez obrade		
TE-TO OSIJEK	Rijeka Drava	309.178	tehnološke vode	neutralizacija	Gradska kanalizacija	148.406
			zauljene vode	separacija ulja		
				sanitarne vode	bez obrade	
	Javni vodovod	9.276	čiste oborinske vode i oborinske vode s gospodarstva tekućih goriva	separacija ulja	Kanal Palčić	11.662
KTE JERTOVEC	Rijeka Krapina	28.605	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Potok Jertovec	13.799
			zauljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	927	sanitarne vode	BIO uređaj		
HE VINODOL	Javni vodovod	870	sanitarne vode	Imhofova taložnica	Vodotok Dubračina	870
HE SENJ	Javni vodovod	1.326	sanitarne vode	BIO uređaj	More	1.326

Gospodarenje otpadom

U 2017. u HEP grupi je nastalo ukupno 3.704 tone opasnog i 61.614 tona neopasnog otpada. Za sav otpad koji nastaje u HEP grupi vodi se od 2009. godine elektronička evidencija o vrstama, količinama i lokacijama nastanka otpada u HEP-ovom Informacijskom sustavu zaštite okoliša (INFOZOK). Otpad koji nastaje na HEP-ovim lokacijama predaje se ovlaštenim tvrtkama za gospodarenje otpadom koje imaju dozvolu za gospodarenje otpadom ili su upisane u neki od očevidnika pri nadležnom Ministarstvu zaštite okoliša i energetike. Prije predaje ovlaštenim tvrtkama otpad se odvaja na mjestu nastanka i skladišti u privremenim skladištima otpada koja su uređena u skladu s odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom te podzakonskim propisima kojima se uređuje sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada. O količinama i vrstama proizvodnog otpada HEP jednom godišnje izvještava Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu putem elektroničke baze podataka Registra onečišćavanja okoliša, a znatnih onečišćenja koje bi bilo uzrokovano otpadom proizvedenim u HEP grupi, nije bilo.

Smanjenje količine neopasnog otpada za 51 posto u 2017. godini u odnosu na 2016. godini u HEP grupi rezultat je predaje većih količina lebdećeg pepela i krutog reakcijskog otpada na bazi kalcija koji nastaje pri odsumporavanju dimnih plinova tvrtkama koje imaju dozvolu za oporabu navedenih vrsta otpada, smanjenja broja sati rada termoelektrana na ugljen te činjenice da se proizvođačima otpada sukladno odredbama Pravilnika o gospodarenju otpadom, smatraju tvrtke koje obavljaju djelatnost na HEP-ovim lokacijama (npr. održavanje). Smanjenje količine opasnog otpada za 30 posto u 2017. u odnosu na 2016. godinu rezultat je zbrinjavanja otpada od čišćenja spremnika loživog ulja u 2016., donacija informatičke opreme prema načelu reda prvenstva u gospodarenju otpadom te predaje tonera na ponovno punjenje tvrtkama koje su registrirane za tu djelatnost.

Na lokaciji plominskih termoelektrana nalazi se jedino HEP-ovo interno odlagalište neopasnog otpada na koje se odlaže isključivo vlastiti otpad koji nastaje u procesu proizvodnje električne energije iz ugljena. Otpadom koji nastaje u plominskim termoelektranama gospodari se u skladu s redom prvenstva u gospodarenju otpadom i sukladno zahtjevima tržišta dio otpada predaje se tvrtkama koje imaju dozvolu za oporabu otpada, a koriste se kao zamjena za mineralnu sirovinu. U Plominu je na interno odlagalište otpada odloženo 15.533 tone neopasnog otpada.

Hrvatska elektroprivreda preuzima 50 posto godišnje proizvedene električne energije na pragu NE Krško pa time i odgovara za polovicu otpada proizvedenog u ovoj nuklearnoj elektrani. Tako je tijekom 2017. godine u NE Krško proizvedeno:

- > Nisko i srednje radioaktivni otpad (NSRAO, volumno): $5,38 \times 10^{-9}$ m³/kWh(el)
- > Nisko i srednje radioaktivni otpad (NSRAO, neto maseno): $3,05 \times 10^{-6}$ kg/kWh(el) ili 3050 µg/kWh(el)
- > Uskladišteno je 148 paketa NSRAO volumena 32,1 m³ i neto težine 18200,66 kg
- > S obzirom da u 2017. nije bilo zamjene goriva, nije proizveden visokoradionaktivni otpad (istrošeno gorivo)

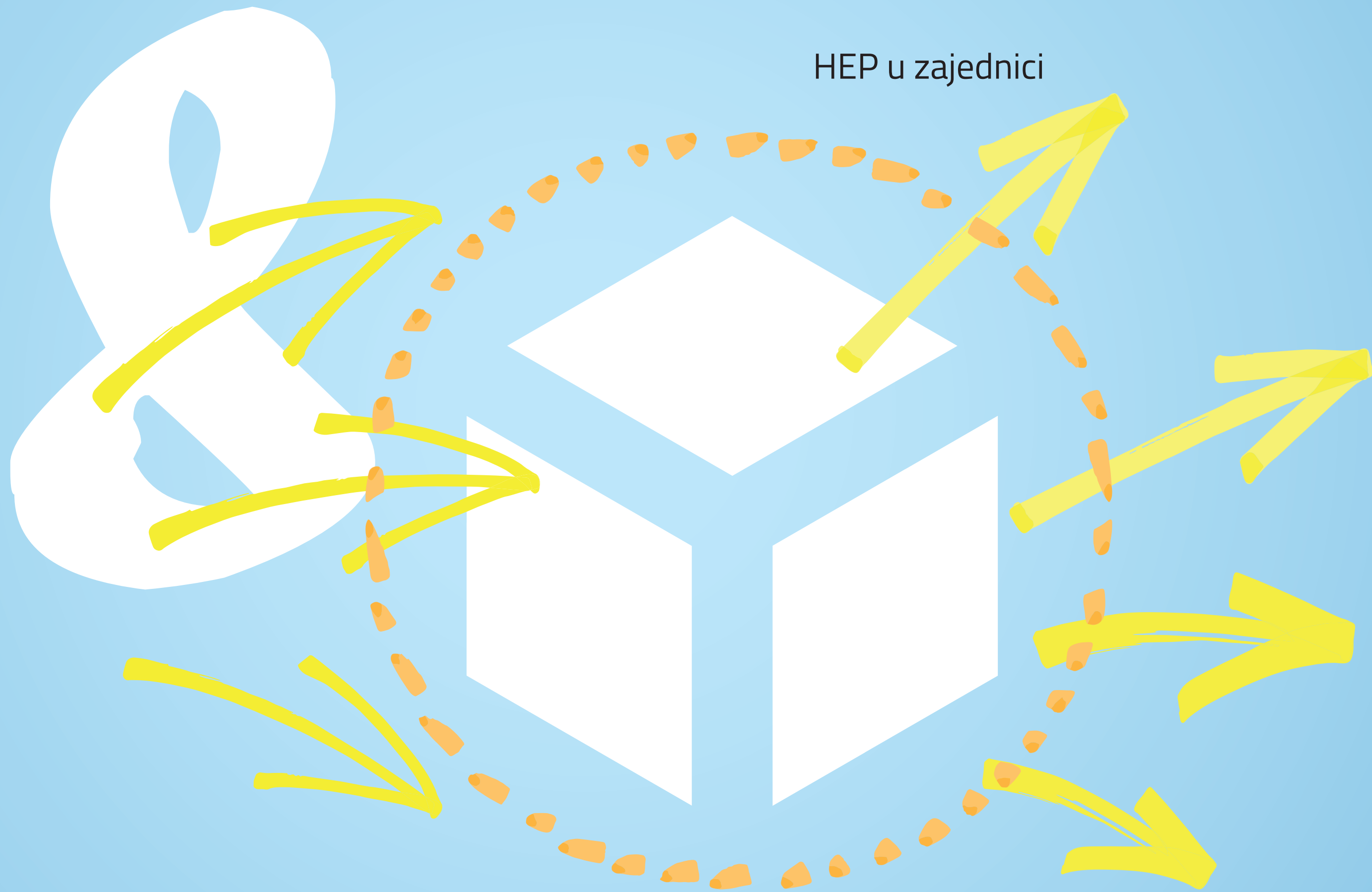
Kružna ekonomija u HEP-u

HEP-ove bioelektrane-toplane BE-TO Sisak i BE-TO Osijek kao pogonsko gorivo koriste netretiranu drvenu sječku u procesu proizvodnje električne i toplinske energije. U cilju gospodarenja otpadom prema redu prvenstva, HEP je pokrenuo istraživanje, koje je proveo zagrebački Agronomski fakultet, o mogućnosti korištenja pepela od biomase na poljoprivrednim površinama. Budući da su tla sjeverne, središnje i istočne Hrvatske kisela, cilj primjene pepela je povišiti pH vrijednost tla, odnosno smanjiti kiselost i povećati prinose. HEP-ov Centralno-kemijski tehnološki laboratorij koji je ovlašten za analize drvene sječke i pepela, radio je analize pepela koje su korištene u pokusima. Rezultati istraživanja su pokazali da sam pepeo može koristiti kao poboljšivač tla. Sve je više pepela od drvene biomase, stoga su se intenzivirala istraživanja o mogućnostima njegovog korištenja kao nusproizvoda kako na razini EU, tako i u RH pa je sljedeći korak razmatranje mogućnosti prijave HEP-a u suradnji sa znanstvenim institucijama te partnerima iz područja poljoprivrede i proizvođača poboljšivača tla za dodjelu sredstava EU za inovacijske projekte. Cilj projekta je pripremiti pepeo za daljnju upotrebu i distribuciju u poljoprivrednoj proizvodnji.

Ukupni izdaci i ulaganja u zaštitu okoliša prema vrsti

Područje zaštite okoliša	Troškovi redovnog poslovanja/mil. kuna	Investicije/ mil. kuna
Zrak i klima	170,6	0,47
Otpadne vode	1,42	0,00
Otpad	10,75	5,08
Zaštita tla i podzemnih voda	0,39	0,08
Zaštita od zračenja	0,05	0,03
Zaštita prirode i krajolika	9,23	2,73
Ostalo (uglavnom naknade)	70,37	2,93
UKUPNO U 2017.	262,81	11,32

HEP u zajednici

HEP SE NAŠAO MEĐU

**DOBITNICIMA
NAGRADE**

SJAJ KOJA SE DODJELJUJE TVRTKAMA

ZA VIDLJIVOST I AFIRMACIJU DOP-A

I ODRŽIVOSTI U DIGITALNIM MEDIJIMA.

NAGRADU JE DODJELILA POSLOVNA

INICIJATIVA DOBRA HRVATSKA U

PARTNERSTVU S HRVATSKOM UDRUGOM

POSLODAVAČA.

8

HEP u zajednici

Uključivanje javnosti u odlučivanje

HES Senj/Kosinj

U jesen 2017. započela je javna rasprava o Studiji utjecaja na okoliš hidroenergetskog sustava Kosinj, jednog od dva dijela cjelovitog projekta dogradnje postojećeg hidroenergetskog sustava Senj. Javno izlaganje održano je u Perušiću 3. studenoga 2017. Studiju su predstavili predstavnici izvođača, a prisutni su bili i predstavnici Ličko-senjske županije, HEP-a, medija, udruga, lokalno stanovništvo, kao i vlasnici zemljišta i kuća na tom području.

Studiji su prethodila vrlo opsežna istraživanja preko 50 stručnjaka, znanstvenika iz svih specifičnih područja koja su nju uključena. Predstavljene su i faze razvoja projekta te spomenuti najvažniji njegovi dijelovi, koji se odnose na prenamjenu kopna u vodeno stanište, utjecaj zahvata na lokalno stanovništvo i vode, na kulturno-povijesnu baštinu i krajobraz i drugo. Za potrebe Glavne ocjene utjecaja ovog projekta na ekološku mrežu provedena su i biospeleološka istraživanja područja zahvata HES Kosinj. Nakon izlaganja predstavnika izvoditelja studije pitanja i primjedbe dali su predstavnici udruga Eko Kosinj i Zelena akcija.

Program Sava

Model upravljanja Programom zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska (Zagreb na Savi) predvidio je dvije razine uključivanja dionika u razvoj Programa. Prva je skupina određena Zaključkom Vlade Republike Hrvatske I ona predstavlja vlasnike Programa s obzirom na njegovu višenamjensku strukturu. Prema Zaključku Vlade Republike Hrvatske tih je dionika ukupno 13 i odabrani su prema funkcionalnoj i teritorijalnoj podjeli. Vlasnici su, osim na strateškoj razini, predstavljeni i na operativnoj razini kroz koju na redovitoj bazi pomažu Programu Sava u razvoju Programa. Na taj način oni svakodnevno utječu na odluke i razvoj što olakšava donošenje odluka na strateškoj razini. Program Sava redovno izvještava vlasnike o napretku te im i na taj način omogućava lakše praćenje i pravovremenu intervenciju u smjer razvoja. Osim redovnog rada, prije donošenja srednjoročnih planova vezanih uz aktivnosti i financije, organiziramo pojedinačne sastanke s predstavnicima dionika kako bismo pripremili podloge za donošenje strateških odluka.

Druga razina uključivanja dionika jest ona široka koja uključuje sve zainteresirane za razvoj Programa, a obuhvaća dvije aktivnosti. Prva je Stručni savjet u kojemu su zastupljeni predstavnici akademske zajednice i dijela nevladinih organizacija. Sudjelovanjem u Stručnom savjetu i građanske inicijative imaju mogućost utjecaja na razvoj Programa. Ugledni znanstvenici doprinose radu Savjeta svojim znanjem i iskustvom kako bi se umanjili rizici projekta. Stručni savjet osigurava i potpunu transparentnost razvoja u komunikaciji sa svim zainteresiranim organizacijama. Osim nevladinih organizacija koje sudjeluju u Stručnom savjetu, dio organizacija zainteresiran je za razvoj, ali ne i sudjelovanje u Stručnom savjetu. S tim organizacijama organiziramo redovne sastanke na kojima ih izvještavamo o napretku razvoja te informiramo o sljedećim aktivnostima za koje ih pozivamo na sudjelovanje, ovisno o aktivnosti i ekspertizi organizacije.

Predstavljeno istraživanje o nuklearnoj energiji

Studija o mišljenju hrvatske javnosti o nuklearnoj energiji i radioaktivnom otpadu koju je za HEP izradio Fakultet elektrotehnike i računarstva pokazala je složenost ove problematike. Istraživanje je provedeno u cijeloj Hrvatskoj na uzorku od 2002 ispitanika, a rezultati uspoređeni su s onima iz ostalih 27 država članica Europske unije. Studija je pokazala da je većina ispitanika slabo informirana o sigurnosti nuklearnih elektrana te da su rizici veći od prednosti. Najviše povjerenja imaju u znanstvenike kao izvor informacija, a trećina ih uvjetno podržava razvoj nuklearne energetike. Najveći otpor prema nuklearnoj opciji izražen je u istočnoj Hrvatskoj dok nešto veću sklonost pokazuju Istarska županija i Grad Zagreb. Nešto više od trećine smatra da udio nuklearne energije treba smanjiti, dok čak dvije trećine ispitanika smatra da ih nuklearne elektrane u Sloveniji (NE Krško) i u Mađarskoj (NE Paks) ugrožavaju te predstavljaju neki oblik rizika.

Kod odabira lokacije za novu nuklearnu elektranu većina smatra da je ne treba graditi u Hrvatskoj već u nekoj od susjednih ili drugih država članica EU. Za usporedbu, zanimljivo je da veliki broj građana drugih zemalja EU preferira gradnju nuklearke u vlastitoj državi.

Rezultati dijela ankete o radioaktivnom otpadu pokazali su kako je znanje o toj temi u Hrvatskoj loše. Čak 63,4 posto ispitanika nije znalo odgovoriti jeli točna tvrdnja da se u Hrvatskoj radioaktivni otpad skladišti u Zagrebu. Je li istinita ili lažna tvrdnja da će se u potencijalnom skladištu radioaktivnog otpada u Hrvatskoj skladištiti isključivo radioaktivni otpad iz Nuklearne elektrane Krško ne zna 69,6 posto ispitanika. Anketom su djelomično potvrđene hipoteze da javnost nije naklonjena nuklearnim elektranama, da je razina znanja relativno niska i da je stav pojedinca prema nuklearnim elektranama u izravnoj vezi s njegovom razinom znanja o radioaktivnom otpadu i nuklearnoj energetici.

Ulaganja u zajednicu

U 2017. HEP je u različite društvene svrhe donirao 11.045.743 kuna. Među brojnim projektima u koje je upućen ovaj iznos izdvaja se jedan od najpoznatijih donacijskih natječaja koje organiziraju hrvatske kompanije, HEP-ov natječaj „Svjetlo na zajedničkom putu“. Ovaj godišnji natječaj namijenjen je za dodjelu donacija za sufinanciranje projekata i programa organizacija civilnog društva i ustanova. Tako su 2017. godine pozvane organizacije koje adresiraju područja mladih, umjetnosti i kulturne baštine, okoliša, znanosti i društva te humanitarnog djelovanja da se jave na natječaj koji je bio otvoren tijekom ožujka i travnja. U lipnju su objavljeni rezultati natječaja na kojem je zaprimljeno 1.055 valjanih prijava od čega je HEP za sufinanciranje izabrala projekte i programe 303 udruge, ustanove i organizacije civilnog društva.

Nagrada Sjaj

HEP kontinuirano vodi računa o društveno odgovornom poslovanju te promicanju ideja i vrijednosti održivog razvoja. Ta je posvećenost prepoznata i na nacionalnoj razini pa se tako HEP 2017. godine našao među dobitnicima nagrade SJAJ koja se dodjeljuje tvrtkama za vidljivost i afirmaciju društveno odgovornog poslovanja i održivosti u digitalnim medijima.

Nagradu SJAJ dodijelila je Dobra Hrvatska, poslovna inicijativa za afirmaciju društveno odgovornog poslovanja i održivog razvoja u partnerstvu s Hrvatskom udrugom poslodavaca kao sjedištem Global Compact mreže Hrvatska.

Provedeno istraživanje do sada je najveće nacionalno istraživanje u području DOP-a. Cilj je bio ispitati koliki broj hrvatskih poduzeća i kojom kvalitetom komunicira svoju praksu DOP-a i održivosti putem vlastitih službenih internetskih stranica te koliko polažu u rast svoje digitalne vidljivosti i zapaženosti DOP-a. Riječ je o projektu kojem je na nacionalnoj razini cilj potaknuti poduzeća da izražajnije izlažu svoju DOP praksu i zalaganja u ovome području jer se time ostvaruje ugled te skupni utjecaj poduzeća na novo osvješćivanje javnosti o neizbježnosti teme DOP-a i održivosti.

Za znanost i obrazovanje

IMAM ŽICU! spaja gospodarstvo i obrazovanje

HEP-ova nagrada IMAM ŽICU! najdugovječniji je društveno odgovorni projekt u Hrvatskoj koji spaja gospodarstvo s obrazovnim sustavom. Od 1995. godine HEP učenicima osnovnih i srednjih škola dodjeljuje nagrade za uspješna postignuća na području matematike i fizike, a od 2005. godine nagrađuje i najbolje mlade elektrotehničare. Zahvaljujući inicijativi HEP-a, IMAM ŽICU! novčano nagrađuje uspjehe svih učenika koji osvoje prvu nagradu na državnim natjecanjima znanja iz matematike i fizike i javnog izlaganja eksperimentalnih radova iz fizike za proteklu školsku godinu. Također, nagradu dobivaju i učenici srednjih strukovnih škola koji osvoje prva tri mjesta na državnim natjecanjima iz osnova elektrotehnike i elektrotehničkih mjerenja te na natjecanjima učenika koji pohađaju program za zanimanje elektroinstalater/elektromonter. U 2017. godini 38 nagrađenih učenika dobilo je novčane nagrade u iznosu od 2.500 kuna. Od početka ovog projekta HEP je dodijelio ukupno 719 nagrada IMAM ŽICU!.

Za naše male genijalce

Prema podacima Međunarodnog udruženja za vrednovanje obrazovnih postignuća (ICILS) iz 2012., u Republici Hrvatskoj na jedno računalo u školi dolazi čak 26 učenika, dok je većina škola posljednji put značajnije opremljena računalnom opremom desetak godina prije tog istraživanja. Imajući to na umu i s ciljem da doprinosi hrvatskom školstvu i napretku najmlađih, HEP je 2015. pokrenuo nacionalnu akciju „Za naše male genijalce“. HEP ovom akcijom nastoji osigurati bolje uvjete informatičkog obrazovanja za što više učenika te senzibilizirati javnosti o stanju informatičke opreme u hrvatskim osnovnim školama.

U trećoj godini provedbe akcije „Za naše male genijalce“, HEP je darovao 50 novih računala za 15 osnovnih škola diljem Hrvatske. Uključujući donacijski ciklus 2017., HEP je od početka provedbe akcije „Za naše male genijalce“ dodijelio 150 novih računala za učenike 42 osnovne škole diljem Hrvatske. Ukupna vrijednost do sada doniranih računala iznosi 750.000 kuna.

Suradnja sa znanstvenom i obrazovnom zajednicom

HEP s visokim učilištima surađuje uključivanjem u njihove znanstvene i obrazovne aktivnosti. Tako su s tehničkim visokim učilištima, s kojima je HEP potpisao sporazume o poslovnoj suradnji (FESB u Splitu, FERIT Osijek, FSB u Zagrebu, Tehnički fakultet u Rijeci) sklopljeni dodaci sporazumima o stipendiranju studenata sveučilišnih studija za potrebe HEP grupe.

U studenome 2017. godine HEP je sudjelovao na sajmu karijera „Job Fair“ na Tehničkom fakultetu u Rijeci na kojem je studentima predstavljena djelatnost tvrtke, istaknuti projekti, mogućnost stipendiranja, zapošljavanja i obavljanja stručne prakse. Naime, HEP kontinuirano omogućuje učenicima i studentima obavljanje obvezne stručne prakse u skladu s programom škole/fakulteta, uz stručni nadzor mentora. Stručnu praksu u 2017. godini obavilo je 416 učenika iz industrijskih, tehničkih, obrtničkih, ekonomskih i upravnih škola te 97 studenata s tehničkih, ekonomskih i pravnih visokih učilišta.

Na temelju okvirnog ugovora o suradnji u Program ljetnih praksi Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu do sada su se uključili HEP ODS i HEP ESCO. Slijedom provedenog

natječaja za dodjelu stipendija redovnim studentima diplomskih studija za akademsku godinu 2016./2017. ukupno je dodijeljeno 26 stipendija, a u siječnju 2017. u je Splitu organizirana svečanost potpisivanja ugovora sa stipendistima HEP grupe. Dodjeljujemo i sponzorske stipendije kojima podupiremo obrazovanje mladih. Tako smo, u suradnji s udrugom Rotary Club Zagreb Kaptol, podržali dugogodišnju humanitarnu akciju „Korak u život“ i do sada dodijelili osam stipendija djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Za siguran korak i čist okoliš

Pomažemo u razminiranju Hrvatske

Od 1996. u Hrvatskoj je ukupno od minsko eksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava stradalo 595 osoba, od čega 203 osoba smrtno. Ukupno se u Hrvatskoj, na području devet županija te 61 grada i općine nalazi još 440,6 četvornih kilometara minski sumnjivog područja. HEP u suradnji s Hrvatskim centrom za razminiranje stoga već godinama predano radi na razminiranju Hrvatske. U razminiranje vlastitih objekata HEP je investirao 65 milijuna kuna, dok je od 2011. Hrvatskom centru za razminiranje donirao ukupno 12,2 milijuna kuna. U proteklih 19 godina, HEP je tako u projekte razminiranja uložio 77,2 milijuna kuna, čime je zajednici na uporabu vraćeno 8,2 četvornih kilometra razminirane površine. Isto tako, HEP je jedini investitor poslova razminiranja koji je nakon uklanjanja minske zagađenosti vlastite infrastrukture ostao u sustavu kao donator sredstava za razminiranje i to kao najveći pojedinačni donator od domaćih pravnih osoba.

HEP-u je u srpnju 2017. uručena zahvalnica za donaciju od dva milijuna kuna za razminiranje u Stankovcima, a Općini Stankovci potvrda o isključenju 176.231 četvornih metara iz minski sumnjivog područja. Donacijom HEP-a za 2016. godinu, u cijelosti je osigurano razminiranje područja naselja Bila Vlaka, odnosno Ljut i Vlaka.

Najbolji novinarski radovi posvećene okolišu

Svoju posvećenost očuvanju i poštivanju okoliša HEP pokazuje i kroz poticanje i nagrađivanje novinarstva posvećenom zaštiti okoliša i prirode. Od 1998. godine Zbor novinara za okoliš Hrvatskog novinarskog društva i HEP-Opisrba koja je 2016. godine naslijedila članicu HEP grupe tvrtku APO, zajednički dodjeljuju nagradu „Velebitska degenija“. Riječ je o godišnjoj nagradi za najbolji novinarski rad s područja zaštite okoliša i prirode u pisanom i internetskom, radijskom i televizijskom novinarstvu te novinskoj fotografiji.

U kategoriji tisak i internet dobitnica je Tanja Rudež za seriju članaka objavljenih u Jutarnjem listu. U području radijskog novinarstva nagrada „Velebitska degenija“ dodijeljena je novinarki Tei Škrinjarić za emisiju „Čuvarkuća“, koja je emitirana na sisačkom Radiju Quirinus. Za najbolji novinarski rad u televizijskom novinarstvu Ocjenjivački sud je proglasio prilog Ivana Ćorkala „Smeće u Jasenovcu“, objavljenom u emisiji Provjereno Nove TV, a najboljim fotografskim radom u 2016. godini proglašena je fotoreportaža „Život na održivom imanju“, autora Mirka Jankovića, koja je objavljena u časopisu Sensa.

Korak dalje u zaštiti ptica

HEP ODS sustavno i predano radi na zaštiti ptica od elektrokcije, u što se ulaže više od milijun kuna godišnje. Pored usklađivanja sa zakonskim propisima o zaštiti prirode, na taj se način osiguravaju i kvalitetnija opskrba kupaca električnom energijom te smanjenje troškova održavanja i ekonomske štete, koja nastaje kao posljedica aktivnosti ptica na distribucijskoj mreži.

Na stupovima distribucijske mreže nalazi se više od tisuću gnijezda bijelih roda. Briga o njima i njihovom prstenovanju ne bi bilo moguće bez pomoći radnika HEP ODS-a. Stoga već petu godinu za redom predstavnici Javne ustanove Zeleni prsten Zagrebačke županije, u suradnji s radnicima Pogona Dugo Selo Elektre Zagreb prstenuju rode. Kroz ovakvu suradnju do sada je obilježeno oko 480 roda, dok se u ostatku Hrvatske, na području Parka prirode Lonjsko Polje, Međimurske županije te Slavonije i Baranje do kraja 2017. obilježilo još oko 300 mladih roda.

Pored roda, stupovi distribucijske mreže na području Dalmacije nedavno su postali dom još jednoj ugroženoj i rijetkoj vrsti – zlatovranama, čiji se broj na našem području sveo na manje od 20 parova. Kako bi spriječili daljnji nepovoljni razvoj događaja, djelatnici Zavoda za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u suradnji s domaćim i stranim partnerima, još od 2010. provode projekt „Zlatovrana u Hrvatskoj – povratak s ruba“. Budući da je jedan od glavnih razloga za pad njihove populacije nedostatak mjesta za gniježđenje, HEP ODS surađuje sa Zavodom za ornitologiju HAZU i Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije kako bi im se osiguralo sigurno stanište, a na području Elektrodalmacije Split i Elektre Zadar na stupovima srednjonaponske distribucijske mreže već je krajem travnja postavljeno više od 20 drvenih kućica namijenjenih gniježđenju zlatovrana.

Sto zelenih stabala HEP Opskrbe

Četvrtu godinu zaredom, zajedno sa sadašnjim i budućim kupcima proizvoda ZelEn, radnici HEP- Opskrbe uredili su okoliš jedne HEP-ove hidroelektrane - najveće u Hrvatskoj, HE Zakućac. HEP-Opskrba se, sadnjom 55 jablana za drvored „Jurini jablani“ na simboličan način pridružila proslavi 55 godina rada hidroelektrane Zakućac i manifestaciji obilježavanja Kaštelanovih dana koju organiziraju grad Omiš, naselje Zakućac i Srednja škola Jure Kaštelan iz Omiša.

U protekle tri godine, u sklopu akcije „100 zelenih stabala“ uređen je okoliš i posađena su stabla oko hidroelektrana Ozalj, Kraljevac i Čakovec, s ciljem povećanja svijesti o odgovornom odnosu prema prirodi i okolišu. Ovom akcijom HEP-Opskrba želi doprinijeti programu Ujedinjenih naroda, pokrenutom 2010. godine, pod nazivom „Milijarda zelenih djela – međunarodni pokret kojim štitimo planet i osiguravamo održivu budućnost“.

Bilo ljeta ili zima

Ljetna sezona 2017. godine ostat će zapamćena po velikim požarima koji su zahvatili obalu, posebno područje Dalmacije kojem je nanosena šteta milijunskih razmjera. Vatra je progutala ogromna područja borove šume, maslinika, niskog raslinja, nekoliko kuća i vozila te je zaprijetila naseljenim područjima i stanovništvu. Najteže je bilo u zaleđu između Omiša i Splita, gdje je vatrena stihija progutala ogromna područja borove šume, maslinika, niskog raslinja, nekoliko kuća i vozila. O razmjerima štete govori i činjenica da je uništeno ili oštećeno više od 200 stupova niskonaponske i srednjonaponske mreže. Izmijenivši 232 stupa, oko deset tisuća metara kabela, golemu količinu užadi i ostalog materijala. Na terenu je na požarom zahvaćenom području ukupno bilo 139 HEP-ovih radnika, s 14 auto-košara, deset auto-dizalica te više od 20 ostalih vozila, uz još petnaestak ekipa kooperanata za građevinske radove.

Monteri i ostali radnici HEP ODS-a i ovoga su se puta u izvanrednim okolnostima iskazali kao pravi heroji, maksimalno se angažirajući da bi vatrogascima omogućili uvjete za gašenje požara, a u nastradalim krajevima što prije uspostavili normalnu opskrbu električnom energijom.

Ekstremni vremenski uvjeti poseban su izazov na koji HEP-ove službe u svakom trenutku moraju moći odgovoriti kako bi opskrba električnom energijom tekla neometano. Jedna od izvanrednih situacija u kojoj su 2017. godine HEP radnici pokazali spremnost, posvećenost i profesionalnost jest snježno nevrijeme koje je u siječnju zahvatilo gotovo čitavu Hrvatsku. Olujom zahvaćeni dijelovi pretrpjeli su velika oštećenja i prekide na distribucijskoj mreži. U najvećem broju slučajeva prekidi su izazvani velikim količinama mokrog snijega koji je uslijed svoje težine uzrokovao pucanje vodiča i pad stabala na dalekovode, a zbog čega je tijekom noći i jutro ukupno 50.000 kupaca ostalo bez električne energije. Unatoč izrazito nepovoljnom vremenu i teškim uvjetima, radnici HEP ODS-a odmah su po nastanku kvara izašli na teren te su uspjeli doći do većine lokacija gdje su nastali kvarovi i pristupiti njihovom otklanjanju.

Naknada jedinicama lokalne samouprave za korištenje prostora za proizvodnju elektrana za 2017. godinu

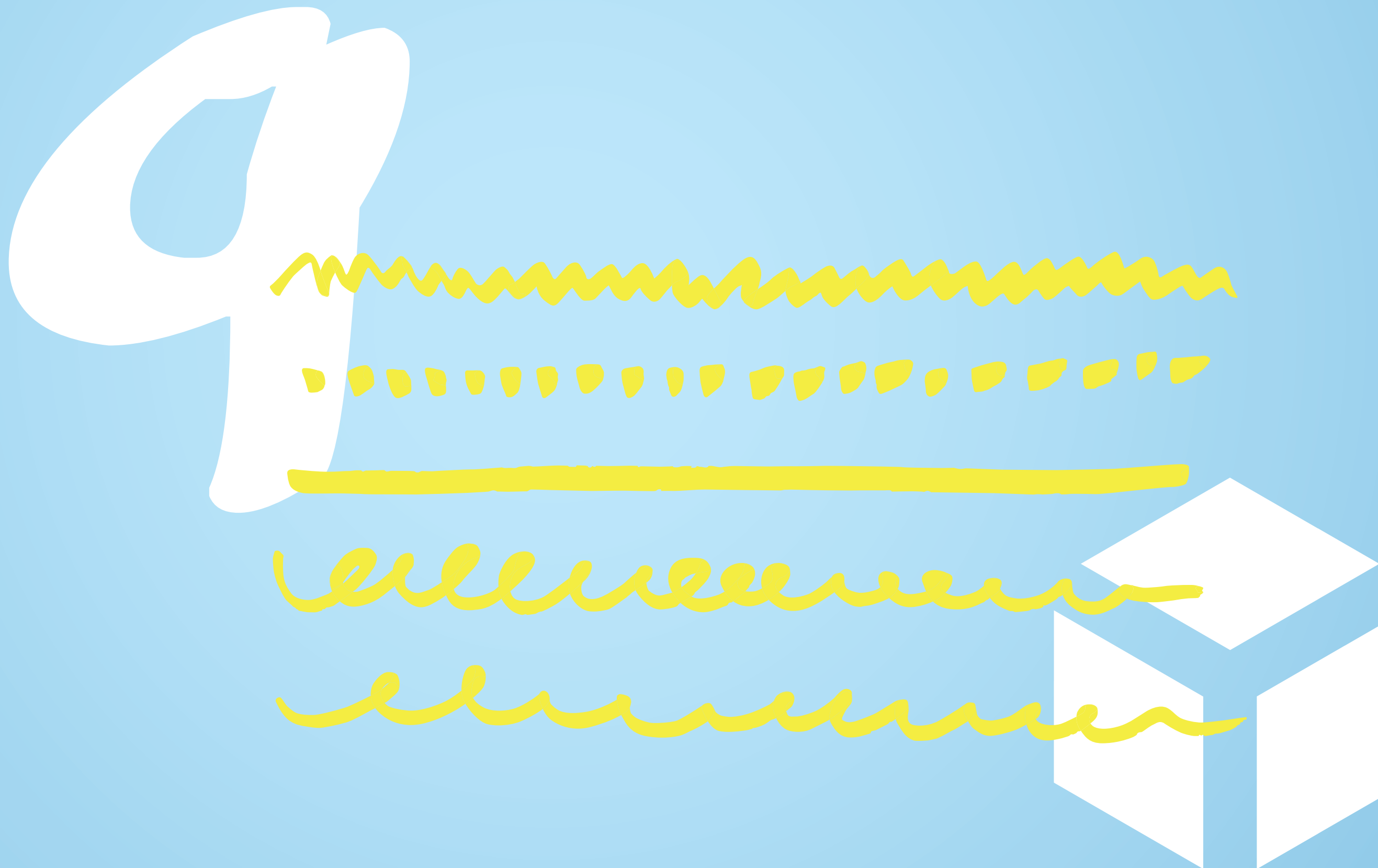
	Iznos naknade za 2017. u kunama	Jedinica lokalne samouprave	Udjel u naknadi (%)
HEP-PROIZVODNJA d.o.o.	68.995.353,21		
Sektor za hidroelektrane	39.871.493,49		
Proizvodno područje HE Sjever	8.152.603,13		
HE Varaždin UKUPNO	3.090.860,01		
		Varaždin	14%
		Sračinec	22%
		Petrijanec	39%
		Cestica	25%
HE Varaždin	3.052.250,47		
		Varaždin	14%
		Sračinec	22%
		Petrijanec	39%
		Cestica	25%
mHE Varaždin	38.609,54		
		Varaždin	14%
		Sračinec	22%
		Petrijanec	39%
		Cestica	25%
HE Čakovec	2.500.782,11		
		Orehovica	5%
		Čakovec	25%
		Nedelišće	8%
		Varaždin	8%
		Trnovec Bartolovečk	46%
		Sveti Đurđ	4%
		Martijanec	4%
HE Dubrava	2.560.961,01		
		Prelog	43%
		Sveta Marija	12%
		D. Vidovec	2%
		D. Dubrava	3%
		Sveti Đurđ	24%
		Mali Bukovec	2%
		Veliki Bukovec	14%

Proizvodno područje HE Zapad	13.284.166,39		
HE Rijeka	717.140,02		
		Rijeka	64%
		Jelenje	36%
HE Vinodol	1.301.649,88		
		Vinodolska	22%
		Lokve	35%
		Fužine	40%
		Kraljevica	3%
HE Gorski kotar	53.725,59	Skrad	100%
HE Senj	8.199.745,75		
		Senj	18%
		Otočac	29%
		Perušić	29%
		Gospić	24%
HE Sklope	627.017,57		
		Perušić	20%
		Gospić	80%
HE Gojak	1.541.462,64	Ogulin	100%
HE Ozalj	133.752,86	Ozalj	100%
HE Lešće UKUPNO	709.672,08		
		Ogulin	32%
		Generalski stol	23%
		Bosiljevo	45%
HE Lešće	638.616,22		
		Ogulin	32%
		Generalski stol	23%
		Bosiljevo	45%
ABM Lešće	71.055,86		
		Ogulin	32%
		Generalski stol	23%
		Bosiljevo	45%
Proizvodno područje HE Jug	15.049.918,18		
RHE Velebit	3.984.040,74		
		Obrovac	39%
		Gračac	8%
		Lovinac	41%
		Jasenice	12%

HE Đale	620.226,36		
		Trilj	26%
		Vrlika	29%
		Hrvace	20%
		Otok	25%
HE Kraljevac	362.244,31		
		Omiš	10%
		Zadvarje	90%
HE Orlovac	1.244.756,30		
		Otok	67%
		Trilj	33%
HE Zakučac i mHE Prančevići	7.326.485,10		
		Vrlika	22%
		Hrvace	14%
		Otok	19%
		Omiš	21%
		Trilj	24%
HE Zakučac	7.289.332,14		
		Vrlika	22%
		Hrvace	14%
		Otok	19%
		Omiš	21%
		Trilj	24%
mHE Prančevići	37.152,96		
		Vrlika	22%
		Hrvace	14%
		Otok	19%
		Omiš	21%
		Trilj	24%
HE Peruća	582.854,60		
		Vrlika	60%
		Hrvace	40%
HE Miljacka	632.602,61		
		Promina	50%
		Ervenik	22%
		Kistanje	28%
HE Jaruga	171.564,48		
		Skradin	38%
		Drniš	50%
		Šibenik	12%

HE Krčić i Golubić	125.143,68		
HE Golubić	118.949,06	Knin	100%
HE Krčić	6.194,62	Knin	100%
Pogon HE Dubrovnik	3.384.805,79		
HE Dubrovnik	3.360.838,09		
		Konavle	35%
		Župa Dubrovačka	65%
HE Zavrelje	23.967,70	Župa Dubrovačka	100%
Sektor za termoelektrane	29.123.859,72		
TE-TO Sisak	6.434.641,66	Sisak	100%
TE Rijeka	0,00	Kostrena	100%
TE Plomin I	2.913.371,05		
TE Plomin II	4.044.806,80		
		Kršan	64%
		Labin	18%
		Raša	6%
		Pičan	6%
		Sveta Nedelja	6%
KTE Jertovec	134.470,12	Konjščina	100%
TE-TO Zagreb	13.157.996,66		
TE-TO Zagreb	8.860.135,62	Grad Zagreb	100%
TE-TO Zagreb blok L	4.297.861,04	Grad Zagreb	100%
TE-TO Osijek	595.417,76		
TE-TO Osijek	484.850,87	Osijek	100%
PTE Osijek	110.566,89	Osijek	100%
EL-TO Zagreb	1.843.155,67	Grad Zagreb	100%
BE-TO Sisak i BE-TO Osijek			
BE-TO Sisak	32.590,84	Sisak	100%
BE-TO Osijek	50.173,20	Osijek	100%
TE Plomin d.o.o.	6.025.103,10		
		Kršan	64%
		Labin	18%
		Raša	6%
		Pičan	6%
		Sveta Nedelja	6%

Profil izvješća i pokazatelji

9

Profil izvješća i pokazatelji

Izvešće o održivosti za 2017. godinu četvrto je po redu koje HEP grupa izdaje prema smjernicama Globalne inicijative za izvještavanje. Zadnje izvješće objavljeno je za 2016. godinu. Izvješće je sastavljeno prema sržnoj opciji smjernica GRI Standarda te i dalje uključuje podatke prema pokazateljima Sektorskog dodatka za energetiku kako bi se osigurala veća transparentnost.

Prije zasebnih izvješća o održivosti, HEP grupa je o svojim nefinancijskim utjecajima izvještavala već više od desetljeća u sklopu svojih redovnih godišnjih izvješća. U svakom novom izvješću nastojimo detaljnije opisati naše utjecaje na ekonomiju, društvo i okoliš te kako tim utjecajima upravljamo. Trudimo se svake godine povećati kvalitetu opisa materijalnosti te uključivati naše dionike. Zato nam je vrijedna svaka povratna informacija. Stoga vas pozivamo da pročitate ovo izvješće te da s nama razgovarate o njegovom sadržaju. Ovo izvješće nije podvrgnuto postupku vanjske verifikacije, međutim, o njemu je zatraženo mišljenje Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj kao stručnog dionika.

Opći standardni podaci: GRI 1021

Organizacijski profil

102-1	Naziv organizacije	7
102-2	Glavne tržišne marke, proizvodi i usluge	7
102-3	Lokacija sjedišta organizacije	7
102-4	Lokacije poslovanja	7-9
102-5	Priroda vlasništva i pravni oblik	7
102-6	Tržišta na kojima organizacija djeluje	7-9
102-7	Veličina organizacije	10
102-8	Podaci o zaposlenicima i drugim radnicima	51-53
102-9	Dobavljački lanac	84-85
102-10	Značajne promjene vlasništva ili dobavljačkog lanca	84-85
102-11	Pristup ili princip predostrožnosti	35
102-12	Vanjske inicijative	46
102-13	Članstva u udruženjima	38-39
Strategija		
102-14	Izjava predsjednika Uprave	15
102-15	Ključni utjecaji, rizici i prilike	35

Etika i integritet		
102-16	Vrijednosti, načela, standardi i norme ponašanja organizacije	33
102-17	Mehanizmi savjetovanja i izražavanja zabrinutosti vezani uz etično ponašanje	36
Upravljanje		
102-18	Upravljačka struktura organizacije	34
Uključivanje dionika		
102-40	Popis skupina dionika	28-29
102-41	Kolektivno pregovaranje	43-44
102-42	Prepoznavanje i odabir uključenih dionika	26-29
102-43	Pristup uključivanju dionika	26-29
102-44	Ključne teme i interesi dionika	26-29
Praksa izvještavanja		
102-45	Organizacijske jedinice uključene u konsolidirane financijske izvještaje	7-8
102-46	Postupak određivanja sadržaja izvještaja i granice aspekata	26
102-47	Popis materijalnih tema	22
102-48	Promjene informacija	9
102-49	Promjene u izvještavanju	123
102-50	Izvještajno razdoblje	123
102-51	Datum posljednjeg izvještaja	123
102-52	Izvještajni ciklus	123
102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	130
102-54	Opcija usklađenosti	123
102-55	Kazalo sadržaja za GRI	123-127
102-56	Vanjska verifikacija	123, 128
Ekonomija: GRI 201		
201-1	Izravna stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	10, 31
201-2	Financijske posljedice te drugi rizici i prilike za djelatnosti organizacije zbog klimatskih promjena	90
201-3	Pokrivenost obveza organizacije koje se odnose na definirani mirovinski plan	43-44
201-4	Financijska pomoć primjena od vlade	79
Tržišna prisutnost: GRI 202		
202-1	Omjer standardne početne plaće po spolu i lokalne minimalne plaće u značajnim mjestima poslovanja	45
202-2	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice u značajnim mjestima poslovanja	43
Neizravni ekonomski utjecaji: GRI 203		
203-1	Razvoj i utjecaj potpomognutih ulaganja u infrastrukturu i usluge	61, 67-68, 77
203-2	Značajni neizravni ekonomski utjecaji, uključujući obujam utjecaja	57-58, 67

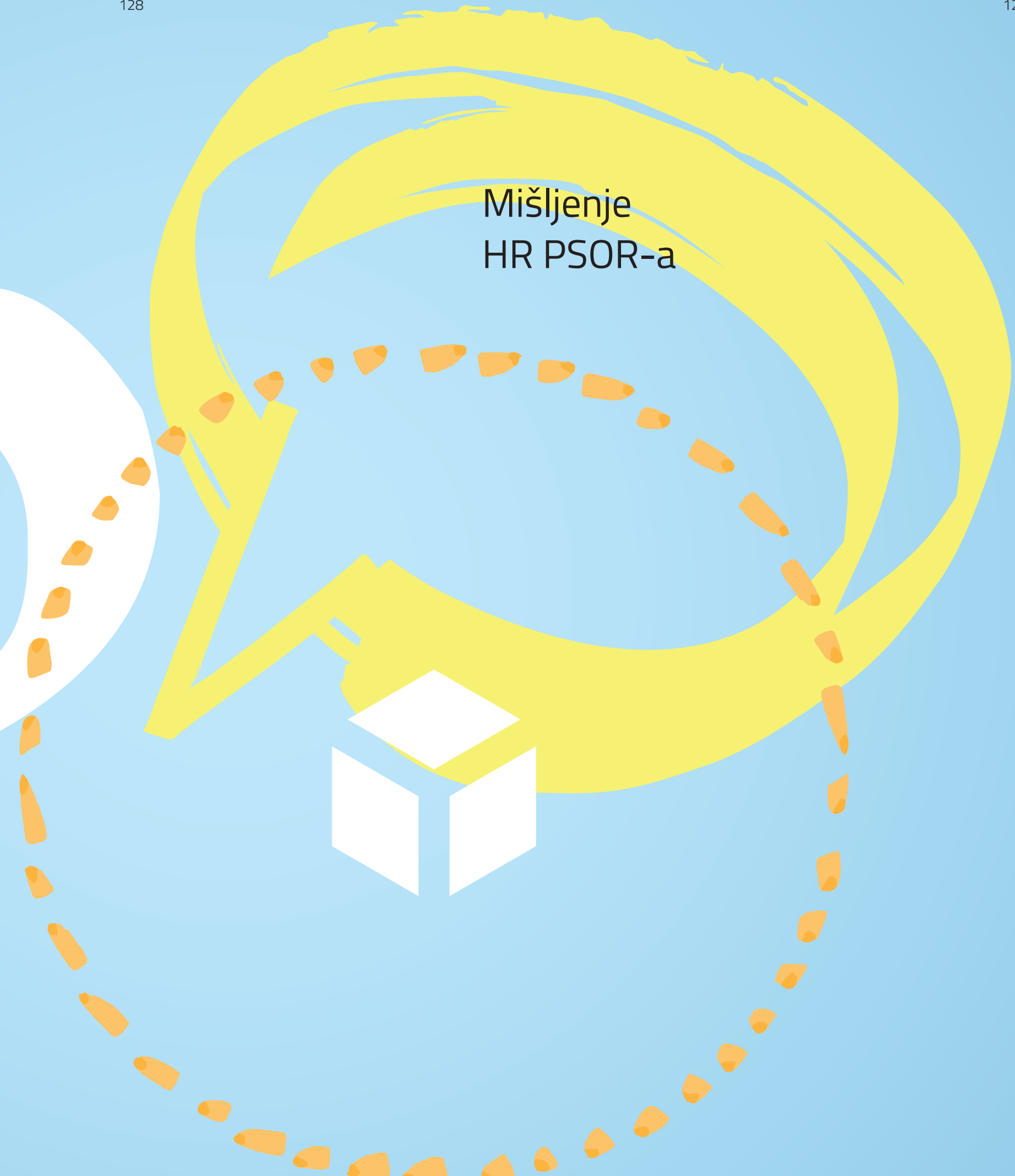
Prakse nabave: GRI 204		
204-1	Omjer potrošnje na lokalne dobavljače	84-85
Anti-korupcija: GRI 205		
205-1	Poslovanje procijenjeno prema riziku od korupcije	36-37
205-3	Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	36-37
Kršenje tržišnog natjecanja: GRI 206		
206-1	Pravni postupci pokrenuti zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi	69, 73, 77
Materijali: GRI 301		
301-1	Upotrijebljeni materijali prema težini ili obujmu	91
Energija: GRI 302		
302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	92-93
302-4	Smanjenje potrošnje energije	92-94
302-5	Smanjenje energetske potrošnje proizvoda i usluga	61,77,94,96,97,105
Vode: GRI 303		
303-1	Crpljenje vode po izvoru	102-103
303-2	Izvori vode znatno pogođeni crpljenjem vode	102-103
303-3	Obujam reciklirane i oporabljene vode	102-103
Bioraznolikost: GRI 304		
304-1	Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	97
304-2	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	100
304-3	Zaštićena i obnovljena staništa	101
304-4	Vrste s Crvenog popisa IUCN-a i nacionalnih lista zaštićenih vrsta sa staništima u područjima pod utjecajem djelatnosti	100-101
Emisije: GRI 305		
305-1	Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (područje 1)	95
305-2	Neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (područje 2)	94-96
305-3	Ostale neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (područje 3)	94-96
305-4	Intenzitet emisija stakleničkih plinova (GHG)	94-95
305-5	Smanjenje emisija stakleničkih plinova (GHG)	94-95
305-6	Emisije tvari koje uništavaju ozon (ODS)	96
305-7	Emisije NOx, SOx i druge značajne emisije u zrak	95
Otpad i otpadne vode: GRI 306		
306-1	Ukupno ispuštanje vode prema kvaliteti i odredištu	102-103
306-2	Ukupna težina otpada prema vrsti i metodi zbrinjavanja	103-104
306-3	Znatna onečišćenja	103
306-5	Vode koje su u znatnoj mjeri pogođena ispuštanjem i istjecanjem vode iz organizacije	102-103

Usklađene s okolišnom regulativom: GRI 307		
307-1	Slučajevi nepridržavanja zakona i propisa o zaštiti okoliša	89
Procjena dobavljača prema kriterijima zaštite okoliša: GRI 308		
308-1	Novi dobavljači procijenjeni prema okolišnim kriterijima	84-85
Zapošljavanje: GRI 401		
401-1	Novo zapošljavanje i fluktuacija radnika	52
401-2	Povlastice osigurane radnicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane radnicima zaposlenima privremeno ili na nepuno radno vrijeme	43-44
401-3	Roditeljski dopusti	53
Odnosi menadžmenta i radnika: GRI 402		
402-1	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju, uključujući i podatak jesu li ti rokovi određeni kolektivnim ugovorima	44
Zdravlje i zaštita na radu: GRI 403		
403-1	Radna snaga zastupljena u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja	50
403-2	Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupni broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	50
403-3	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	50
403-4	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	50
Obuka i obrazovanje: GRI 404		
404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po radniku	47-48
404-2	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje, koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja radnika	47-49
404-3	Postotak radnika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja, prema spolu i kategoriji radnika	47
Raznolikost i jednake mogućnosti: GRI 405		
405-1	Sastav upravljačkih tijela te struktura radnika	51
405-2	Omjer osnovne plaće i nagrada za žene i muškarce prema kategoriji radnika, prema značajnim mjestima poslovanja	45-46
Nediskriminacija: GRI 406		
406-1	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere	36
Lokalne zajednice: GRI 413		
413-1	Djelatnosti u kojima su provedeni uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	101
413-2	Djelatnosti sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim utjecajima na lokalne zajednice	109-110
Društvena procjena dobavljača: GRI 414		
414-1	Novi dobavljači provjereni prema socijalnim kriterijima	85
414-2	Negativni društveni utjecaji u dobavljačkom lancu i poduzete mjere	85

Zdravlje i sigurnost kupaca: GRI 416		
416-1	Kategorije proizvoda i usluga za koje je izvršena procjena radi poboljšanje utjecaja na zdravlje i sigurnost	66, 73, 78
416-2	Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	78, 82
Oglašavanje i označavanje: GRI 417		
417-1	Vrsta podataka o proizvodu i usluzi i njihovo označavanje	73,74,78,82
417-2	Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanjem	73,74,78,82
417-3	Ukupan broj slučajeva nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s marketinškim komunikacijama	69,73,74,78,82
Privatnost kupaca: GRI 418		
418-1	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu	73,74,78,82
Društvenoekonomsko usklađenje: GRI 419		
419-1	Nepridržavanje zakona i propisa u području društva i ekonomije	70,78,82
Sektorski dodatak		
EU1	Instalirani kapacitet, prema primarnom izvoru energije i prema regulatornom režimu	11, 59-60
EU2	Neto proizvedena energija prema primarnom izvoru energije i prema regulatornom režimu	11, 59
EU3	Broj kupaca - kućanstva, industrije, institucije i pravne osobe	69,72-73,78,83
EU4	Duljina podzemnih i nadzemnih vodova za prijenos i distribuciju prema regulatornom režimu	11
EU5	Alokacija kvota emisija CO ₂ ili ekvivalent, prema okviru za trgovanje emisijama	94-95
EU10	Planirani kapacitet u usporedbi s projiciranom dugoročnom potražnjom za električnom energijom, prema izvoru energije i regulatornom režimu	59-61
EU11	Prosječna efikasnost proizvodnje termoelektrana prema izvoru energije i regulatornom režimu	60
EU12	Gubici u prijenosu i distribuciji izraženi kao postotak ukupne energije	63
EU15	Postotak radnika predviđenih za odlazak u mirovinu u sljedećih 5 ili 10 godina prema kategorijama poslova i prema regiji	44
EU27	Broj rezidencijalnih isključivanja energije zbog neplaćanja, prema trajanju isključivanja i prema regulatornom režimu	71
EU28	Učestalost nestanka električne energije	64-65
EU29	Prosječno trajanje nestanka električne energije	65-66
EU30	Prosječni faktor raspoloživosti pogona prema izvoru energije i prema regulatornom režimu.	61

10

Mišljenje
HR PSOR-a

Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj
Croatian Business Council for Sustainable Development

Mišljenje komisije UV-a HR PSOR-a na Izješčaj HEP Grupe o održivosti za 2017. godinu

Komisija upravnog vijeća HR PSOR-a proučila je izješčaj HEP Grupe o održivosti za 2017. godinu i konstatala da izješčaj sadržava ključne zahtjeve sadržane u Standardima Globalne inicijative za izješćavanje, Sržne opcije te potvrdila sukladnost Izješćaja s GRI Standardima - Sržna opcija.

Izješčaj je vrlo sadržajan, a istovremeno vrlo pregledan i lako čitljiv. Format izješćaja slijedi logičnu matricu te je u uvodnom dijelu prikazana struktura i način upravljanja organizacijom, njeni financijski i ekonomski rezultati i utjecaji dok drugi dio izješćaja detaljno prikazuje odnos HEP grupe prema ključnim dionicima, zaposlenicima i potrošačima, ključne utjecaje na okoliš i na kraju doprinos razvojnim i humanitarnim projektima lokalne zajednice.

HEP grupa vrlo je veliki poslodavac, zapošljava više od 10 000 zaposlenika te smo iz tog razloga s velikom pozornošću proučili odnos prema istima. Istaknut je odnos naknada za muškarce i žene, iskazana je određena razlika u prosječnim minimalnim i početnim primanjima žena i muškaraca, koja je istovremeno objašnjena nižim ulaznim koeficijentima kod žena. Pohvalno je uvođenje individualne evaluacije zaposlenika koja se postupno uvodi u društva HEP grupe što pokazuje naprednu praksu u upravljanju ljudskim potencijalima te brigu za zadovoljstvo zaposlenika. Uočena je relativno niska stopa korištenja roditeljskih dopusta kod muškaraca, u skladu s trendom u Republici Hrvatskoj, no otvara mogućnost HEP Grupi da u narednom periodu razmotri aktivnije poticanje korištenja roditeljskog dopusta kod očeva kao oblika poticanja raznolikosti i jednakih mogućnosti u organizaciji. Ovakva bi inicijativa bila u skladu s činjenicom da je HEP Grupa potpisnica Povelje o raznolikosti Hrvatske.

Pohvalna je također činjenica da je HEP prihvatio odgovornost i trendove u ostvarivanju održivog razvoja kroz preuzimanje odgovornosti za doprinos ostvarenju Globalnih ciljeva održivog razvoja (COR). HEP je napravio detaljno istraživanje o percepciji dionika te vlastitu procjenu COR koji su ključna odgovornost HEP-a. Nakon što je napravljena temeljna analiza, biti će zanimljivo u narednim godinama vidjeti kako će se strategija upravljanja HEP Grupom usklađivati s upravljanjem utjecajem i doprinosom ostvarenju Globalnih ciljeva održivog razvoja.

Dionici su aktivno uključeni u procjenu materijalnih tema HEP-a te je provedena temeljita analiza, kako dioničkih skupina tako i njihovih procjena materijalnosti utjecaja, a pojedina materijalna područja evaluirana su i prikazana u matrici materijalnosti. Izješčaj bi bio pregledniji kada bi evaluirane teme bile jasnije povezane s materijalnim temama GRI Standarda te s njima povezanim objavama koje su korištene u procesu izješćavanja.

Osim važnosti HEP Grupe kao jednog od najvećih poslodavaca u Hrvatskoj, posebnu je pozornost Komisija obratila emisijama, posebice stakleničkih plinova. HEP kao proizvođač toplinske i električne

energije ima posebnu odgovornost u upravljanju emisijama stakleničkih plinova ne samo sebe kao organizacije već ima direktan utjecaj na ukupne rezultate Republike Hrvatske te njenu sposobnost da ostvari ciljeve smanjenja emisija koje je Hrvatska kao zemlja članica preuzela od Europske unije. Izješčaj prikazuje da je HEP itekako svjestan svoje odgovornosti te je upoznat s vrlo ambicioznim ciljevima EU te svojom ulogom u njima. U tom kontekstu prikazane su inicijative HEP-a usmjerene na smanjenje emisija. Najveće napore HEP ulaže u razvoj hidro potencijala investicijama u male, CO₂ neutralne, hidroelektrane, a ove godine započele su s radom dvije termoelektrane na biomasu, odnosno otpadnu sječku, koje također doprinose pozitivnoj bilanci HEP-a kada su u pitanju emisije stakleničkih plinova. Izješćaju nedostaje prikaz dugoročnog strateškog pristupa investicijama u OIE te predlažemo HEP-u da u narednim izješćajima prikaže dinamiku planiranih investicija i oblike OIE koji se planiraju razvijati, kao doprinos ostvarenju ciljevima EU. Treba ovdje istaknuti još jednu investiciju koja doprinosi smanjenju emisija, a to je razvoj punionica za električna vozila što je direktan poticaj manjenju emisija iz transporata u RH, razvojem infrastrukture za e-mobilnost.

Izješčaj HEP grupe dokument je koji obiluje korisnim i vrlo jasno prikazanim informacijama te je izvrstan izvor podataka o nefinancijskim utjecajima HEP-a u svim područjima održivosti. Dodatno, Izješčaj sadrži i veliki broj objava iz sektorskog dodatka za proizvođače električne energije što dopunjava izješčaj i obiljem tehničkih informacija koje su od interesa stručnoj zainteresiranoj javnosti.

Zahvaljujemo HEP-u na velikom trudu koji je uložen u ovo sadržajno, a pri tom čitljivo i jasno izješće te se nadamo da ćemo i u narednim godinama imati na raspolaganju ovako pregledan izvor informacija o nefinancijskim utjecajima HEP-a.

Komisija upravnog vijeća HR PSOR-a

U ime Komisije

dr. sc. Mirjana Matešić, ravnateljica

IZDAVAČ

Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb,
Ulica grada Vukovara 37
www.hep.hr

GLAVNI UREDNICI

Tamara Tarnik i Darko Alfirev

SAVIJETNICI U IZVIJEŠTAVANJU

Hauska & Partner

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Bestias

TISAK

Cеровski, Zagreb

KONTAKT OSOBE ZA IZVIJEŠTAJ O ODRŽIVOSTI

Tamara Tarnik (tamara.tarnik@hep.hr)

Darko Alfirev (darko.alfirev@hep.hr)